Palle Rosenkrantz

Amy's kat

Palle Rosenkrantz

Amy's kat

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

BY NC SA

Første bog

Clareville Grove nr. 48

1

"Det er røverkøb, sir – røverkøb! 3½ guinea om ugen for hele huset møbleret med alt, studio på taget, to modtagelsesværelser, stor spisestue, tre sovekamre, køkken med gasovn og elektrisk lys, foruden have. Røverkøb! Det er også kun et lykkeligt sammentræf af omstændigheder, der sætter mig i stand til at tilbyde Dem huset – tilbyde Dem det for 3½ guinea om ugen."

Mr. Sidney Alwynns, husagent og auktionarius, smækkede med tungen og rettede på sine gule ridegamacher.

Mr. Sidney Alwynns bar jagtfrakke og gule lædergamacher under et par skotske tweed knickerbockers.

Han var på jagt efter lejesøgende. Det var hans levevej. Forretningen var ung, og dens personale bestod af mr. Sidney Alwynns og en skrivedame. Forretningen lå i Glouchester Road, South Kensington, London S.W., lige ved District Railway stationen.

Mr. Sidney Alwynns stod nu i forstuen til et net, lille hus i Clareville Grove. Nr. 48 var det, en lille, slotlignende bygning i en have bag en høj mur. Et rigtigt landligt hus midt i South Kensington tæt ved museet, tæt ved omnibusknudepunktet og stationen i Glouchester Road, med hyppige tog, uhyre bekvemt.

Mr. Sidney Alwynns var i færd med at gøre en forretning. Han forsøgte at lade, som om det var ham knusende ligegyldigt, om den kom i stand. Det var det ikke, der var 5 £ at tjene, om den gik i orden. 5 £ er penge for en ung husagent.

Derfor tyggede mr. Sidney Alwynns sin knebelsbart med iver, mens han i øvrigt prøvede at se ligeglad ud.

Vildtet sprællede i garnet. Det var røverkøb for det hus. Tre måneders lejemål til 3½ guinea om ugen!

Vildtet regnede efter i danske penge. 3½ guinea er mere end 3½ pund. En guinea er en overlevering fra gamle dage og betyder et pund og en shilling, Himlen må vide hvorfor.

Tre en halv guinea er altså så meget som 3 pund 13 shilling og 6 pence eller 65 kr. i danske penge.

Det var mere end Holger Juul havde bestemt. Men der var atelier, og det var et aldeles lækkert, lille hus. Desuden var Holger Juul ikke ene om det. Det var en aftale mellem ham og doktor Jens Koldby, at de ville tage et rigtig engelsk hus i London – ikke en sal i et af de nymodens huse, der nu dukker op med 100 lejligheder i hvert. Så skulle madam Sivertsen holde hus for dem i tre måneder. Madam Sivertsen havde faret i 14 år som dampskibsjomfru på en atlanterhavsdamper og var perfekt i engelsk. Der skulle være atelier, for dr. Koldby var maler, og han ville male.

Holger Juul bed også i sin knebelsbart, der var lille, brun og pæn, og kiggede til mr. Sidney Alwynns for at se, om der var noget at slå af på.

"Skal vi sige tre et halvt pund?" sagde Holger Juul.

"Her i London regner vi altid med guinea," sagde mr. Sidney Alwynns. "Det er røverkøb. Huset er ikke mit, det tilhører en officer, der for tiden er i Burma. Jeg har mine ordrer. Det skulle koste 4 guinea – til 3½ må jeg gå, men ikke en halv penny under det."

Mr. Sidney Alwynns målte vildtet. Han prøvede at se overlegen ud, men det gik ud over de tynde, gule skæghår.

"Det er for meget," sagde Holger Juul.

Mr. Sidney Alwynns trak på skuldrene. "Lad os så gå." Han ville ikke give sig. Han skulle have 5 £ for 3½ guinea, mindre gav kun 3 £. Derfor var han stejl.

Holger Juul syntes om huset.

Han tøvede. Mr. Sidney Alwynns slap skæghårene løs af fortænderne og håbede igen.

"Lad mig se det endnu en gang," sagde Holger Juul.

De gik ind.

Forstuen var lille og smal, den førte ind til en gang, vel 12 fod dyb og 4 fod bred; fra denne førte der en trappe opad, og gangen klemte sig kun 2½ fod bred ind i dybet af huset for gennem en korridor at lede til køkkenet, som lå i stueplanet ved jorden. På hver side af gangen førte en dør ind til to stuer, hvis vinduer i hele stuens højde var glas, samt udgangsdøren til den lille have med to aflange plæner og nogle figen- og tujatræer. Disse værelser var dybe, tæppebelagte og forsynede med gammeldags, indlagte møbler og lave, magelige stole. Lys var der ikke meget af, vægplads desmere; fra stuen til højre for de indtrædende førte en dør ud til køkkenkorridoren, og gennem denne til en stor, højloftet spisestue, der fik alt sit lys fra et vindue i loftet. Det var en hel sal, men den var mørk. Møblerne var gamle og store, af sort egetræ, og gulvet var belagt med linoleum. Dette var nyt, og mr. Sidney Alwynns var stolt af det.

"Her er lidt skummelt," sagde Holger Juul.

"Det er der altid i stuen i londonske huse," sagde mr. Sidney Alwynns, "men ovenpå –!"

Ovenpå var der virkelig lyst og nydeligt. Der lå to sovekamre lige ved trappen, med vinduer ud til haven på solsiden, og solen var så velvillig at hjælpe mr. Sidney Alwynns; den ordentlig

kraftskinnede ind ad de nette, små vinduer, og spurvene kvidrede udenfor i havens træer.

De ville hjælpe deres landsmand.

Og så atelieret – studiet, som mr. Sidney Alwynns kaldte det. Det var badet i sol fra et stort sidelysvindue i husets tag.

Dette sollys gjorde det af med Holger Juuls betænkeligheder; han prøvede på at fastholde sine pund, men de hævdvundne engelske guineas sejrede. Solen havde givet mr. Sidney Alwynns overtaget; solen er sjælden i London, særlig i South Kensington, som ligger lavt og tæt ved den tågeførende flod.

"Skal jeg slutte kontrakt med Dem?" spurgte Holger Juul.

Et stort lettelsens suk formede sig til et "Ja". Vildtet sprællede ikke mere i garnet.

Holger Juul skulle slutte kontrakt med mr. Sidney Alwynns og betale stemplet med en halv krone eller 2 shillings og 6 pence, ikke andet. Ejeren betalte alle omkostninger, sagde mr. Sidney Alwynns; nu var han ovenpå og ville være velvillig mod Holger Juul.

"Hvem er ejeren?" spurgte denne. Han havde en gammel københavnsk lyst til at kende navnet på sin husvært.

"Kaptajn Johnson," sagde mr. Sidney Alwynns, "en militær, der for tiden er i Burma; lige rejst for resten; jeg har fuldmagt. Det er en underlig historie. Et rent tilfælde kan De takke for denne henrivende lejlighed. Kaptajn Johnson har købt dette hus for otte dage siden. Faktisk købt det af en ven, der havde arvet det efter sin moder – jeg glemmer navnet, navne kan jeg aldrig huske; det er en stor gene i min forretning, men jeg kan ikke huske navne. Denne hr. et eller andet solgte huset til kaptajn Johnson, og dagen efter måtte kaptajnen af sted. Der hjalp

ingen kære moder. Han skulle have været gift, hans forlovede slog op med ham, han måtte rejse. Sådan noget sker i lande, der har kolonier. Vær De glad ved, at Danmark ikke har andre kolonier end Spitzbergen. Nok om det. Kaptajn Johnson rejste. Borte er han. Hans venner siger, han er himmelglad over at slippe væk fra svigermama og sin forhenværende tilkommende. Det er muligt."

Mr. Alwynns var nu spøgefuld. Det var de 5 £, han havde halet i land, der voldte dette.

"Men møblerne?" spurgte Holger Juul.

Dem havde kaptajnen købt med huset. Han, arvingen, den tidligere ejer eller hans søster, havde boet her til for en otte dages tid siden. "Så solgtes huset til kaptajnen, i klubben tror jeg. Det hele gik i orden med det samme, og væk var han."

"Hvor blev han af?" spurgte Holger Juul.

"Det ved jeg ikke," var svaret. "Ham kender jeg ikke. Men han var ugift."

Holger Juul så sig om.

"Møblerne tyder på, at her var en dame i huset. Synes De ikke?"

"Jo," mente mr. Sidney Alwynns. "Det var vist arvingens søster og hendes mand. Han havde indrettet atelieret. Han malede nok, tror jeg. Men som sagt, jeg kender ikke til familien. Kaptajn Johnson er min klient. Han er god nok, han er af de Johnson'er fra Yorkshire, som De vel for resten ikke kender."

Holger Juul kendte selvfølgelig ikke de Johnson'er fra Yorkshire.

Så fulgte han hjem med mr. Sidney Alwynns til dennes kontor i Glouchester Road og skrev kontrakten.

Det var en fortræffelig lejlighed, og det blev ca. 32 kr. om ugen i 12 uger til hver for ham og dr. Koldby.

Det havde de råd til, og Holger Juul havde fuldmagt fra doktoren til at slutte lejemålet, ja han havde endogså pligt til at have det sluttet inden den 1. Maj. For den dag kom dr. Koldby med madam Sivertsen, og så skulle det hele være i orden.

Det var den 29. april, altså var det på aller højeste tid.

Derfor blev lejemålet sluttet.

2

Holger Juul var cand. jur., dansk, søn af en kontorchef i ministeriet, 32 år og en slags videnskabsmand. Han havde gjort tjeneste i ministeriet, men opgivet den på grund af en vis stivhed i ryggen, der hindrede ham i at krumme sig for sine foresatte. Så havde han prøvet sagførervejen, men den tiltalte ham heller ikke. Han kunne nemlig heller ikke krumme den usalige ryg for klienterne. Så slog han sig på kriminologi og forfærdede sin konservative slægt med sin radikalisme. Han var eneste søn, og hans moder havde været rig. Begge forældre var nu døde. Så levede han af sine midler og for sine interesser, eller rettere for sin eneste interesse, kriminologien. Det var hans ærgerrighed at bryde nye baner. Han opdagede dog snart, at de ikke lod sig bryde, og hans ærgerrighed svandt, men interessen blev tilbage, og den førte ham til London for at se den engelske, kriminelle retspleje på nært hold. Han arbejdede på et værk om "brøden", som kunne tage ti liv og tog alt det, han havde. Sund og stærk var Holger Juul, og han sad ikke på sin hale og læste. Han gik uden om bøger, det var det levende materiale, han studerede, ikke ved at kravle rundt i såkaldte forbryderkvarterer og gyse over skurketyper. Han kom ikke til London for at vende frakken og gøre en traditionel tur til Whitechapel med fire kobberstykker i lommen. Han ville se mennesker i en stor by på nært hold og søge at lære de almindelige livets forhold at kende, for derfra at vinde ind på de abnorme forhold.

Og han ville orientere sig i London.

Dette ophold var rent indledende. Han ville lære at benytte sproget og følge de almindelige døgnets begivenheder på gader og i retssale for senere at vinde ind i det mere skjulte.

Måske var hans plan lidet metodisk, men han havde jo lov til at håbe på tilfældet.

Den 1. maj kom dr. Koldby og madam Sivertsen og så skulle livsførelsen begynde i Clareville Grove nr. 48.

Kl. 7.35 kom toget ind fra Harwich med de to danske. De tog over Esbjerg og blev om bord til næste morgen for at slippe for at komme til London om aftenen.

Det kan gøres og det er praktisk.

Holger Juul flyttede sine sager fra et ækelt pensionat i Brompton Road til sit nye hjem og præsenterede huset – igen i solskin – for sin husstand.

Det gjorde lykke.

Madam Sivertsen fik sit lukaf i stuen op ad køkkenet. Der var skylight i loftet og lidt mørkt, men madam Sivertsen var nøjsom. Hun var vant til smalle forhold, skønt alderen havde gjort hende noget bagsvær. Hun bar med ligevægt sine 60 år og sine 84 kilo. Nu havde hun drevet i 14 dage, mente hun, og nu skulle der tages fat.

Hun tog fat. Et londonsk hus, der blot i 8 dage har været overladt til sig selv, er en ypperlig arbejdsmark for en gæv, dansk kvinde med et par hænder, der sidder, hvor de skal.

Og netop der sad hænderne på madam Sivertsen.

Hun gik i arbejde.

Dr. Koldby opsøgte atelieret og gryntede tilfreds. Det var som det skulle være. Doktoren havde allerede pakket sine skitser og malerkassen ud, fået sit staffeli sat på benene, og lærrederne

spændt ud i blændrammer. Doktoren ville tage skitser på Themsen og i dokkerne. Det var hans rejses mål. Desuden ville han studere Turner på galleriet.

Doktoren var marinemaler og dr. med.

Dr. med. Var han af tvang – det havde hans fader forlangt af ham for 30 år siden eller mere. Da den gamle distriktslæge Koldby var så venlig at udånde i Thisted, slængte Hans Koldby stetoskopet og forbindstasken hen i en krog og satte distriktslægens surt erhvervede skillinger i lærred og farver. Søen drog ham. Han sejlede med en bark til Mexico, strandede i Florida, plantede ananas og trak nord efter til New York, malede og vandrede, nåede hjem, udstillede, ragede i klammeri med professorerne for de skønne kunster, drog til Ægypten og malede sfinkser og pyramider for en melhandler, vendte hjem med dem og sloges igen med professorerne. Under alt dette blev han en ældre knark på hen ved de 60. Men ryggen holdt han stiv og sindet ungt. I Rom traf han en juleaften Holger Juul, og de fandt hinanden. Det blev et venskab, som to lidt stejle mandfolk kan slutte det.

Og det holdt.

Dr. Koldby elskede solskin; det varmede den stive ryg, sagde han. Han var soltilbeder med lidt hang til muhamedanisme; det havde han lært i Ægypten. Der havde han også lært at afsky vin. I mangt og meget var han en ret muselmand. Hele fejlen ved profetens lære fandt han i flerkoneriet. Dr. Koldby afskyede kvinder og skønt han erkendte, at hans had til det svage køn var uberettiget, for så vidt som kvinden aldrig havde gjort ham noget, holdt han fast ved sin afsky. Han mente, at dette havde bevaret ham for store skuffelser, men måtte i øvrigt erkende, at

professorer for de skønne kunster i København var værre endnu end fruentimmer. Og som muselmændenes hustruer var de asener også i flertal.

Der sad dr. Koldbys galdeæble, og det sad fast.

Ellers var han ligetil og fornuftig.

De satans professorer hadede han bare, og det kunne han ikke skjule. Han gjorde for resten heller aldrig forsøg på det.

Radikal var han, og han lod folk passe deres. Derfor lod folk ham passe sit, og han solgte aldrig billeder. Han udstillede heller ikke. Det manglede bare, at de tampe deroppe skulle snage i hans arbejde.

Sådan var dr. Koldby.

Men solen skinnede ned i atelieret i Clareville Grove og varmede dr. Koldbys ryg. Den klædte også nogle skitser, taget på Esbjergdamperen med krap sø i Vesterhavet ved Doggers Banker og nogle trawlere i virksomhed.

Det var alt sammen, som det skulle være.

3

Den første nat i det nye hus kunne Holger Juul ikke sove. Han var i grunden træt, han blev træt i London, de lange veje trættede ham, og han hadede underjordiske jernbaner. Det var koldt at sidde oven på omnibusser, det var ubehageligt at sidde inden i og cab'erne var ham for dyre. Desuden ville han være midt i gadelivet, se alle, når de som en strøm, hvori den enkelte forsvandt, gled ned langs de oplyste butiksruder, se disse alle, der rigtklædte, strålende af juveler bugtede sig mellem glas og jern og købte ind for at forøge det meget, de havde. Så ville han dreje ned ad en sidegade, stå midt imellem fattige børn, midt i nød og smuds, ikke ti skridt fra de strålende vinduer.

Sådanne ti skridt fra overflod til skrigende nød forklarede ham en del, det ligesom foretog den første gruppering i hans system, skilte fårene fra bukkene og lærte ham begyndelsesgrundene i samfundslæren.

Men han måtte gå til dette, og derfor blev han træt. Dog kunne han ikke sove. Larmen derude fra døde hen mod midnat. De larmende motorvogne, de rullende omnibusser blev færre. Kuskenes råb døde bort, og klangen af skridt på gadens sten blev sjælden. Timeslagene lød dumpt fra et nærliggende tårn, mens nattens røster derude sløredes og tav.

Det var en stille nat uden måne – ganske stille, og dog syntes Holger Juul, der lød noget gennem natten, noget han ikke kunne erkende, ikke forklare.

Som et barn der græd – eller en kat der peb. Ikke en kat, der skreg eller miavede, men peb ynkeligt, stille, hjælpeløst, langt borte fra. Han prøvede at sove fra det, men lyden blev stærkere,

mere jamrende. Hvert hus i London har mindst én kat, men det er overlegne, velbehandlede katte, der har borgerret og på en vis måde hersker. De lægger ikke bånd på sig, og de er fornøjede ved livet, også om natten. Denne kat, hvis det var en kat, var en bedrøvet, undertvungen kat, der sørgede inde i husets dyb. For den var i huset, den måtte være i huset.

Holger Juul lyttede; så stod han op, trak i nogle klæder, tændte et lys og listede sig ud på gangen. Men hvorfra kom lyden? Den sneg sig ud af den dybe stilhed, listede langs paneler og vægge, men hvorfra den kom, kunne han ikke sige. Han kunne gå fra den, gå mod den, men aldrig træffe den.

Nu stod han ude i køkkenet.

Han trådte let, for ikke at vække sine husfæller; så puslede det ude i madam Sivertsens kahyt; en lysstråle gled gennem dørsprækken.

"Madam Sivertsen!" spurgte han dæmpet.

"Er det Dem, kandidat?" lød madamens stemme. "Gud være lovet!"

"Sover De ikke?" spurgte Holger Juul.

"Nej," lød svaret, "jeg kan ikke sove, – det pusler."

Det puslede også, nu kunne Holger Juul høre det. Det kravlede, gled, rørte sig, og der var ikke noget alligevel. Men katten peb. Hvis det da var en kat.

"Her må være en kat, madam Sivertsen," sagde Juul dæmpet.

"Det er ingen kat," lød det dæmpede svar.

"Hvad skulle det ellers være?" spurgte han. "Kan De ikke høre, den piber? Men hvor er bæstet?"

Nu kom madamen frem i en fantastisk natdragt med struttende kappe. Hun rystede på hovedet, så båndene

flagrede.

"Det er ingen kat, det er utøj, som de siger på Vestkysten. Bare kandidaten ikke har taget fejl af huset."

"Hvad mener De?" spurgte Juul med et lille smil.

"Det pusler, kandidat," sagde madamen bestemt.

"Mener de spøgelser?" sagde Juul med det samme smil.

Madamen tav.

"De tror da ikke på spøgelser, madam Sivertsen?"

Madamen rystede på hovedet. "Det er ingen kat. Der er nogen, der går her i huset, hvem så siden det er."

Der var noget, der gik eller krøb eller kravlede, det var sandt nok, men hvad?

"Er De bange, madam Sivertsen?" sagde Juul.

"Ikke det, jeg har en god samvittighed, så mig lader de vel være, hvem så siden det er. Men noget galt er der ved det."

Nu ville Juul vide besked. Han gik huset igennem på kryds og tværs, stampede i gulvet, slog på panelerne. Lyden blev borte, men fjernede han sig fra korridoren, kom den igen. Klokken slog et.

"Nu går spøgelserne til ro, madam Sivertsen," sagde han; "lad os gøre det samme."

Madamen rystede sine kappebånd og vraltede tilbage til kahytten.

Holger Juul gik i seng; han faldt hen i urolig blund og drømte om en kæmpestor, sort kat, der sad på dynen ved hans fodende og spandt og snurrede.

Den nat sov han rigtig dårligt.

Dr. Koldby derimod havde sovet de retfærdiges søvn og lo både af Juul og madamen.

Han var himmelglad ved huset, og navnlig fandt han atelieret beundringsværdigt.

Juul anvendte den næste dag til inspektion, trods doktorens smil. Han fandt intet mærkeligt, og katten lod ikke høre fra sig.

Så slog han det hen og gav sig på vandring.

Der gik et par dage. Madam Sivertsen lukkede ikke et øje om natten, og Juul hørte katten.

Så vækkede de doktoren og også han måtte indrømme, at det puslede. Han var mere stemt for en kat end for "utøj". Men i hvert fald skulle det hele grundigt undersøges, når sol stod op.

Det var tredje nats beslutning at udføre fjerde dag.

4

"Ved De, doktor, der er ikke mere end denne lille stump kælder – vel? Det er kulkælder med en lille rund jernplade i lugen i loftet; den strækker sig ind under gården – kan De finde mere?"

Juul og doktoren var på opdagelsesrejse; det var højlys dag, og det gjaldt om at finde katten. Katten måtte være i huset, den måtte være i kælderen, men den var der ikke. Den peb heller ikke. Måske hvilede den ud efter nattens anstrengelser!

Den var i hvert fald ikke i kulkælderen, og anden kælder var der ikke. –

"De har drømt, kære ven," sagde doktoren – "eller også er det, som salig Edgar Allan Poe beretter – der er muret en kat inde i en eller anden væg hos et lig. Hvad behager? Det var noget for Dem, kriminalist! Et indmuret lig med en kat, der piber og kalder retfærdigheden til! De kender historien – hvad? Så er det ikke så underligt, at De og madamen hører spøgelser om natten. For set noget har jo ingen af jer, vel? Lad os komme op af denne kulkælder, op i lyset."

Så steg de op og gik rundt om huset. Fløjen, hvori spisestuen lå, var en hel lille, selvstændig udbygning med eget tag. Den var som det øvrige hus af gråbrune mursten med en sokkel af beton. For at skaffe luft under gulvet var der muret render i sokkelen, dækkede af en jernrist. Juul gik rundt og prøvede med en vånd om de var vandrette. Det var de.

Pludselig standsede han. "Doktor," sagde han, "denne går nedefter. Der er et rum under gulvet, det må være inde i spisestuen lige i hjørnet ved korridoren. De skal se – dernede sidder katten."

"Kryb derned," sagde doktoren – "gør Dem tynd, herre, for indvendig er der ingen nedgang."

"Der ligger linoleum på gulvet," sagde Juul.

"Det vil De måske bryde op?"

"Jeg vil se, hvad det er. Jeg ønsker ikke mere natten forstyrret – desuden er det synd for dyret."

"Dyret?" spurgte doktoren.

"Ja, katten!"

"Å, nå katten. Hvordan tror De i grunden, den er sluppet ned, for gennem den revne der kan ikke en mus klemme sig ind?"

"For eksempel ad nedgangen under linoleet," sagde Juul og lagde hånden på døren til korridoren.

Doktoren fulgte efter – lidt ærgerlig. Det lignede ikke Juul at være stædig. Det beholdt ellers doktoren for sin part.

Men linoleet blev brudt op – der var en lem i gulvet, der var en kælder, der var ingen trappe; men da lyset fra loftsvinduet faldt ned igennem det smalle, firkantede hul i gulvet, hoppede der en lang, mager, sort kat op af hullet, en stivbenet, glatbørstet kat i angst, men ringe livskraft, en åleagtig, sløj kat, der hinkede ud ad korridoren, ud i haven og blev borte.

"Det var katten," sagde Juul.

"Det var det," sagde doktoren. "Hvordan pokker mon den er kommet derned?"

"Lad os få fat på en lampe," sagde Juul, "og en stige – så kravler vi ned i kælderen. Der må være noget dernede."

Det gjorde de.

Der var noget dernede.

En ganske lille, hvælvet kælder med en eneste smal luftkanal, den, Juul ude fra havde fundet – en vinkælder, syntes det. Men

den var tom. Kun henne i hjørnet stod en kasse med et låg, der var sømmet til.

Juul ville undersøge kassen.

"Den eksploderer, kære," sagde doktoren – "her har boet en russisk terrorist, der har efterladt sit dynamitoplag i kælderen. Det ser ud, som der var spildt kalk – rigtig kalk her."

"Vent lidt," sagde Juul, "så henter jeg et brækjern."

Doktoren stod med lampen og fløjtede, da Juul kom tilbage med brækjernet. "De skal se, kriminalist, der ligger et lig i den kasse. Et grufuldt mord er her begået. Edgar Allan Poe om igen –"

Juul brød låget af kassen.

"Kom med lampen, doktor," sagde han lidt nervøst.

Doktoren trådte hen til ham – han fløjtede endnu.

Pludselig tav han.

"Det lader til det," sagde han lidt hæst. "Der under kalken – det er klæde – det er ham – det er et menneske. – Herre, man skal ikke spøge med den slags. Der ligger et lig i denne kasse."

De blev tavse begge to.

Doktoren stillede lampen på gulvet, og de tog begge fat. Juul gravede med brækjernet og en løsreven stump af kasselåget i den seje, hvide kalk. Ingen af dem talte.

Men efter nogle minutters arbejde lå der på det fugtige stengulv liget af en fuldvoksen mand.

Ansigtet var ukendeligt – ukendeliggjort med vilje ved vitriol eller andet ætsende stof. Liget var kun iført natskjorte, og om det var snoet et gammelt sjal. Doktoren viklede det af og hviskede:

"Hold lampen tæt hen – således."

Juul gjorde det.

"Der er et lille aflangt sår i brystet," sagde doktoren. "Mord! Denne mand er snigmyrdet og derefter lagt i kassen og sat herned. Katten er sluppet med herned. – Edgar Allan Poe – Juul, jeg havde ret!"

Juul tav. Han knælede, bøjet over liget, mens doktoren undersøgte det: "Midaldrende mand, høj, godt skabt – særdeles godt skabt. Ingen navn på lintøjet, men stoffet er godt."

"Det er et held, at madam Sivertsen er ude, ellers var hun vel dånet."

Denne digression kaldte Juul tilbage til daglivet.

"Lad os komme op," sagde han.

Doktoren gav sig god tid.

"Lad mig foretage et foreløbigt ligsyn," sagde han, "jeg er jo alligevel doktor af profession. Myrdet ved et stiksår – ukendeliggjort, pakket ind i et fruentimmersjal, syltet ned i kalk, sømmet til og – glemt, havde katten ikke været der.

Det er fruentimmer, der har været med der, og det hele er ikke ældre end – – Lad mig se, hvor længe kan en kat leve uden føde?"

"Lad os komme op," sagde Juul, – "og skulle madam Sivertsen komme hjem, så tal ikke om det – endnu. Det er synd at gøre konen angst."

Så gik de op i dagligstuen. – Lemmen lukkede de til og lagde linoleet over den. –

5

Solen skinnede muntert udenfor – de to derinde var stille. Det var alligevel noget dette her.

Juul talte først.

"Det bliver vel bedst at jeg går hen til politistationen og melder det passerede. Her er begået et mord for nylig her i huset. Det kan næppe have været kaptajnen; mr. Sidney Alwynns sagde, at han kun havde været ejer i fire dage. Snarere har det vel været arvingen, ham, hvis navn Alwynns ikke kendte. Hvad siger De, doktor?"

Doktoren tændte sin pibe:

"Jeg lytter til kriminologien. Sagen er nu nået til det standpunkt, hvor lægen har fastslået døden og hypotesen om dødsårsagen. Nu tager retsvidenskaben fat. Det foregår normalt på den måde, at man henter politiet. Det giver vrøvl, gør det – men enfin. De sagde jo selv politi. Det griber alle lovlydige borgere jo efter i nødens stund. Blot forbavser det mig lidt, at De gør det. Jeg mener, at De gør det *straks*. Men det er formodentlig rent instinktivt."

"Hvad mener De?" spurgte Juul.

"Åh," sagde doktoren ud af en uhyre røgsky. "Jeg har glædet mig ikke så lidt over Deres originale retsopfattelse – Deres forbrydervenlighed og politihad. Det lader til at være teori. Nu siger De jo politi, som alle de andre."

Juul rejste sig nervøst. "Hvad vil De da i grunden, jeg skal sige? Jeg kan jo ikke gøre noget."

"Det kan De vel ikke," sagde doktoren langsomt og kiggede op på Juul i et smil. "Skønt! – Jeg elsker folk, der lader Deres

principper og handlinger holde trit; jeg erkender, at det er dumt; jeg skal gerne indrømme Dem, at det er et ældgammelt, måske endogså et forældet krav. Men jeg holder også af soldater, af stortrommer og konger med kroner på hovederne, skønt jeg i mange stykker er ægte radikal. Her sidder nu De, en moderne kriminalist af den mest outrerede type, forbrydervenlig til neglespidserne, og det første, De tænker på, er – politiet!"

Holger Juul trak på skuldrene. "Som De selv siger, fordi man fordømmer den herskende skik, fordi man vil det hele anderledes, er man dog ikke afskåret fra at benytte det apparat, der en gang er og som må fungere, for at det hele kan gå. Et er de radikale tanker, de radikale teorier, det er det, der tilstræbes, målet. Et andet er de bestående tilstande. De må respekteres, indtil de radikale ideer har gennemtrængt magtens organer fra bunden af. Den sande radikalisme består netop i at følge ideerne til deres yderste grænser, at sprede tankerne i folket, at rive de gamle tanker over ende og så for øvrigt vente til tankerne har vundet deres sejr i den bestemmende organisme. Ikke revolution, men evolution."

Doktoren nikkede. "All right. Det er moderne, som jeg siger – jeg ved det godt. Jeg har uret; men jeg stemmer alligevel for, at man skal lade handling følge tanker. De mennesker, der som De og Deres lige daglig skælder ud på lovene og politiet, har ikke ret til at råbe politi. De må min sandten klare Dem med Deres forbedringsteorier, Deres uansvarlighedsprincip, Deres determinisme etc.

Her finder De i Deres kælder en død mand i en kalktønde. De ved ikke, hvem han er, hans ansigt er ukendeligt, han har ingen

klæder på, der kan lede på sporet. Han er færdig, ude af det hele. Formodentlig er han myrdet. Lad mig straks bemærke, at mig interesserer denne sag ikke det fjerneste. Fyren er død, jeg har adspredt mig med den sektionsforretning, jeg som fhv. medicus kan anstille. For mig må De lade ham ligge, og De må aflevere ham til politiet. Af alle tilfældige husfæller er en død mand i kælderen, som oven i købet ligger i kalk, noget nær den mindst generende, jeg kan tænke mig. Katten er vi jo fri for.

Men De, kære ven, interesserer Dem jo for begivenheden, rent videnskabeligt. Var det så ikke meget morsommere at se, hvad De kunne få ud af den? Benyt den som en slags indendørs sport. Så vidt mig bekendt, påhviler der ikke borgerne den ringeste pligt til at melde den art tildragelser. Manden er jo død."

"Det kunne jeg have lyst til at vide," indskød Juul.

"Om han er død – det kan jeg skam svare Dem for."

"Nej, om der i England påhviler folk en pligt til at melde sådant. I Danmark påhviler der ikke borgerne anmeldelsespligt. Jeg ville gerne følge landets love."

Doktoren lo tørt. "Igen den lovlydige anarkist – for Fanden, mand ... Nå, det er det gamle spørgsmål. Gør, hvad De vil. Jeg vil bare forberede Dem på, at vi får en pokkers mængde ubehageligheder, ja, vi risikerer endda fængsel, domfældelse og så videre; for fyren er frisk."

"Ville det da være en grund for Dem til at undlade at anmelde dette her?" spurgte Juul.

"Oprigtig talt, ja, jeg har aldrig givet mig ud for at være samfundsforbedrer. Jeg har det meget rart som jeg har det; jeg ved, at der er mange, som har det nederdrægtigt, men det

trøster mig, at det kan lige så let komme for mig selv. Altså ærligt og oprigtigt; for samfundets skyld rører jeg ikke det yderste led på min lille finger. For min egen skyld kunne jeg tænke mig at sætte det hele eller en del af det i bevægelse. Spørger De mig, siger jeg: Pak den gut ind igen, sæt kassen i hjørnet, hvor den stod, slå linoleet på igen deroppe og lad os leve videre. Der er nok en, der hitter ham igen, så er han ældre og så lad dem om det; vi flytter jo alligevel til 1. august."

Doktoren sad tilbagelænet i stolen og dampede. Fez'en hængte på snur, men han var aldeles ligeglad ved det hele. Det kunne Juul se.

"Vi risikerer at blive mistænkelige, når liget opdages," sagde Juul. "Vi har boet her, vi har fundet det, vi tav. Og jeg er sikker på, at det bliver opdaget. Vi kan lige så godt straks tage ubehagelighederne på vore rene samvittigheder. Det er jo fuldkommen absurd at ville pådrage sig det mindste skær af meddelagtighed."

Doktoren kiggede op med hovedet på skrå. "Gud, bevares, hvor det må være dejligt at være så moderne indrettet, lille Juul. Jeg husker endnu Deres sidste foredrag i Arbejderforeningen; det handlede om brøde og strafskyld. Det var modigt, ærligt, fængslende, alle de konservative blade hånede Dem for det. De viste, hvorledes enhver menneskelig handling havde krav på at betragtes individuelt – brøden også. Åh, hvor jeg husker det. De små, radikale frøkner Smith fra Nansensgade, dem, De ved nok, græd af rørelse. Og hvis nu dette kadaver her er kadaveret af en slyngel, der har pint sin hustru, ødelagt – lad os sige et par dusin menneskeskæbner, for ikke at klatte med det. Hvis han nu ligger her med det, De i Rømersgade ville kalde fuld ret.

Hvad behager? – Så vil De slippe det, De så smagfuldt kaldte retfærdighedens køterkobbel løs på den, der øvede gerningen ..."

Juul gik utålmodigt op og ned ad gulvet. "Det kan De s'gu sagtens sige," snerrede han arrigt.

"Ja, De kan s'gu sagtens gøre det," sagde doktoren tørt. "Jeg er ligeglad. Det har jeg meget veltalende udviklet for Dem. Men De interesserer mig som individ. Deres teorier finder jeg fortræffelige til deres brug. Det er alle teorier altid. Deres praksis er lige til justitsministeriet, hvor De aldrig kommer på grund af teorierne. Men det hele hinker, herre. Det er skævbenet. Forstår De det?"

"Man kunne gå en mellemvej," sagde Juul.

"Gud velsigne Dem, De elskelige – gå mellemvejen. Det er alting den, vi alle sammen pisker ad, fordi vi er piskede til det. De skælder ud på mellemvejen, og alligevel tager De den ufravigelig. Gud velsigne Dem. Men det er naturligvis også kun i teorien, de rene standpunkter gælder."

"De er undertiden dum, doktor," sagde Juul – nu var han vred.

"I reglen, altid – i hvert fald som oftest. Det siger jeg jo ærligt selv. De har ordet. Forklar Dem – men hold Dem til det foreliggende tilfælde. – jeg hader almindelige sandheder, og på et begrænset felt kan jeg undertiden, trods min medfødte dumhed, vinde med. Altså. Værsåartig, jeg er lutter øre."

Juul stod stille, støttet til bordet med en tommelfinger i venstre vesteærmegab. Det var hans yndlingsstilling, når han docerede.

Doktoren dampede og lukkede øjnene, så hørte han bedre.

"Lad mig forudsætte," begyndte Juul, "at vi lader som ingen ting. Jeg går ud fra, at vi har juridisk ret til det, og for mig, der ikke anerkender en tohed, der hedder juridisk og moralsk ret, er spørgsmålet løst, hvis jeg finder, at min juridiske ret dækker det hele. Det gør den. Dette vedkommer ikke Dem og mig. Vi aner ikke, hvem den myrdede er, om han overhovedet er myrdet, af hvem, hvorledes –."

"Jo undskyld," sagde doktoren, "han er stukket i brystet med en dolk."

"Godt, hvorledes ved vi altså, men hvorfor ved vi ikke. Vi tilhører ikke denne nation, vi tilhører ikke dette samfund, siger jeg, – vi er frie mænd. Ja, jeg kunne blive ved, men det ville kun kede Dem. Kort sagt, vi har aldeles ingen pligt til at røre os – forudsat naturligvis at ..."

"Vi ikke har det efter landets love," sagde doktoren og kvækkede. "Det kom De knap så godt fra som fra Deres foredrag i Rømersgade."

Juul slængte sig i en stol. "I dag er De umulig, doktor. Lad mig nøjes med at sige Dem, at jeg er overbevist om, at vi ikke behøver at anmelde dette her, at jeg ikke gider undersøge, om vi bør gøre det – men at jeg vil have klarhed på selve faktum. De har rørt ved noget i mig, som dirrer, når man rører ved det. De har talt om gerningsmanden. Som sagen nu ligger, holder jeg hans skæbne i min hånd."

"Eller hendes – jeg sagde jo, det smagte af fruentimmerarbejde," afbrød doktoren.

"Så siger vi hendes. Har hun ret, skal hun beholde retten, men for at lade hende beholde den, må vi beholde sagen i vor hånd."

Doktoren afbrød igen. "I Deres. – Jeg vil pinedød ikke have det mindste med det hele at gøre. Dog vil jeg minde Dem om, hvad De så klogt berørte for lidt siden, at De kan komme i fedtefadet – men det vil De måske opfatte som et videnskabens martyrium."

Juul tav en stund, så sagde han:

"Doktor, – her er et tilfælde, hvor jeg kan prøve mine teorier. Jeg kan stille mig selv i det retshåndhævende samfunds sted, jeg kan eftersøge denne gerningsmand, jeg kan holde dom over ham, jeg kan bære mig netop således ad, som jeg ville, at samfundet skulle bære sig ad. – Jeg gør det."

Doktoren nikkede: "Jeg kan godt lide Dem, Juul – De ser køn ud, når De taler således, og De har måske ret. Derom siden. Men De glemmer, at De ikke har det apparat til tjeneste, som samfundet har."

"Jeg glemmer intet," sagde Juul – nu var han den overlegne. "Mit væsentlige angreb på samfundet gælder jo netop dets myndighedsmisbrug i retfærdighedens tjeneste. Jeg har ingen myndighed, derfor kan jeg ikke misbruge den. Doktor Koldby, dette her er noget. Jeg er det retshåndhævende samfund, jeg efterspører forbrydelsen, der her er begået, jeg stiller mig ansigt til ansigt med gerningsmanden, jeg får klarhed over personer og sag og så dømmer jeg. Punktum."

"God fornøjelse," sluttede doktoren – men der var varme i de små, grå øjne. Det kunne han lide.

"Vil De være med?" spurgte Juul.

"Lad gå," brummede doktoren. "Jeg er jo allerede lige som lidt medskyldig. Lad mig så blive, hvor jeg er. Jeg skal affatte Dem et visum repertum så godt, som det kan lade sig gøre, uden at

gribe til kniven. Fuldstændigt bliver det ikke, men jeg har på fornemmelsen, at hele sagens behandling med de midler, De har til rådighed, vil komme til at lide af andre endnu føleligere mangler. Derfor never mind. Visum repertum skal De få. Lad os nu benytte tiden, mens madamen er i byen. Hun skal ikke indvies i dette her. Vi er os jo bevidst, at der kan komme ubehageligheder ud af det."

Så gik de i gang med det egentlige ligsyn.

6

"Her skal De se, Juul," sagde doktoren senere på eftermiddagen. "Her er et visum repertum så godt, som nogen kgl. dansk distriktslæge kunne have udfærdiget det. Det er snurrigt, nu har jeg gået og været maler i en lille menneskealder og kun meget sjældent hilst på min oprindelige profession. Og så er man skam helt dygtig alligevel – lige til de latinske gloser – som jeg imidlertid af hensyn til Dem har fordansket."

Juul tog papiret og læste:

> "Under forretningen lå liget udstrakt på gulvet i kælderen, hvor det var forefundet. Det bemærkes, at det oprindelig havde været anbragt udstrakt i kassen med ansigtet vendt nedefter; under forretningen var det anbragt hvilende på ryggen. Legemets stilling var helt udstrakt, armene rettede langs kroppen. Dødsstivhed og talrige ligpletter forefandtes, men forrådnelsen var endnu ikke synligt fremtrædende.
>
> Hovedet var øjensynlig efter dødens indtrædelse blevet overgydt med en stærk, ætsende væske, hvoraf spor fandtes på linnedet og sjalet, der havde været svøbt om liget. Alle de bløde dele af ansigtet var fortæret af denne væske. – Håret på hovedet var delvis borte i striber ned over isse og øreregion, hvor der sad enkelte brunlige totter. I nakken var håret tæt, issen var stærkt skaldet. På halsen sås ikke mærker af strangulation eller anden ydre vold.
>
> I brystet lige over venstre brystvorte var et stiksår, af en tiøres størrelse, med lige rande, skarpt i omfanget,

øjensynlig bibragt med en dolk. Så vidt kunne skønnes, førte det indefter mod hjertet; det føltes dybt, men blodudtrædningen var ringe. Dog synes det af blodansamlingen under huden at fremgå, at blødningen ikke var ophørt, da liget anbragtes i den føromtalte stilling, ligesom også linnedet om såret var gennemtrukket af blod.

Andre spor på ydre vold var ikke til at opdage. Døden synes at være indtrådt hurtigt, så godt som øjeblikkeligt, og må tilskrives stiksåret i hjerteregionen. Hvornår døden er indtrådt i forhold til undersøgelsens dato, kan ikke udledes af forretningen, antagelig ligger dette tidspunkt 10 à 14 dage tilbage."

"Mere kunne skam ingen professor få ud af det," sagde doktoren med selvfølelse. "Hvis nogen fandt på at skrive mere, ville det være vigtigmageri. Formen er måske ikke helt korrekt, men der står det, der kan stå. Og ingen londonerdoktor kunne få mere ud af det – det svarer jeg for. Selve kadaveret er udtømt. Vi kan anbringe det i kassen, som vi fandt det, og sømme den til."

"Lad os gøre det," sagde Juul kort.

Han havde fattet sin beslutning, og doktoren sagde ikke noget.

Om det så var linoleet, sømmede de det fast til i hjørnet over lemmen. De arbejdede roligt, med god samvittighed; de vidste, hvad de havde bestemt, og den bestemmelse, de havde truffet, stod fast.

Doktoren holdt for, at når en sag var debatteret, var den færdig. Det vidste Juul, og denne sag var debatteret og færdig.

Da de igen sad inde i stuen efter endt arbejde, og doktoren havde fået ild på piben, sagde han muntert over til Juul: "Nu, samfundsmagt, nu er det Deres tur at tage fat. Hvordan har De i grunden tænkt Dem at indlede arbejdet?"

Juul tøvede lidt med svaret, så sagde han: "Jeg må erkende, at mit ukendskab med landets skikke gør mit arbejde lidt vanskeligere. Jeg må begynde med en hypotese. Jeg giver Dem ret i, at intet mere kan udledes af selve corpus delicti. Det, der skal vides, ligger her i Deres visum repertum. Vi kan nu gå to veje: Søge at fastslå den myrdedes identitet eller rette vor undersøgelse på at fastslå morderens. Almindeligvis vil man begynde med den døde. Ansigtet er ukendeligt, linnedet fortæller kun lidt – sjalet kunne fortælle noget, ikke så forskrækkelig meget, men noget. I vort meget usædvanlige tilfælde tør vi ikke benytte disse hjælpemidler, vi må ikke forrykke status quo, vi må højst lade, som om vi intet har set. Det har vi ret til.

Derfor foreslår jeg, at vi i stedet for at begynde med at fastslå den myrdedes identitet tager vort udgangspunkt fra morderens. Vi opnår derved at have ham, når vi har fastslået identiteten. Det er praktisk – ikke sandt?"

"Gud bevares," sagde doktoren og tav så.

"Den af mr. Sidney Alwynns ommeldte kaptajn Johnson er et navn. Det kunne danne et udgangspunkt og ville vel også for politiet danne dette."

Doktoren afbrød med en tør latter. "Nej, højstærede, det ville pinedød De og jeg. I grunden har vi det forspring for politiet, at vi ved, at det ikke er os. Det sparer os ulejlighed og gør hele vor adfærd ret berettiget. Men kaptajn Johnson!"

"Kaptajn Johnson," sagde Juul, "fører os til mr. Sidney Alwynns. Denne herre er et så nederdrægtigt snakkehoved, at vi bør gøre alt for at undgå ham; desuden siger han jo selv, at han ikke ved, hvem arvingen var."

"Det synes mig mistænkeligt," indskød doktoren.

Juul smilede. "Nu er De på den rigtige politivej – mistænk alle. Hvad? Det, vi to skal gøre, er jo netop ikke at mistænke nogen, men samle alle de upersonlige kendsgerninger, vi kan få fat i, til de danner en kæde, der leder til et udgangspunkt."

Doktoren nikkede. "Vi skulle have sikret os katten."

"Den stak jo af," smilede Juul.

Det ringede. –

Madam Sivertsen vendte tilbage, belæsset med pakker. – Hun havde været ude at gøre indkøb til et helt togt, sagde hun. Hun var praktisk og forsømte ikke lejligheden til at spare ved forstandige køb.

"Fandt De katten?" spurgte hun, da hun fik læsset pakkerne af sig.

Doktoren rystede på hovedet.

"Det var kedeligt," mente madam Sivertsen.

Så gik hun ud i køkkenet.

Juul og doktoren tog fat igen, hvor de slap.

"Hr. doktor, hr. kandidat," lød det ude fra køkkenet.

Herrerne sprang op. – Skulle de have glemt – –!

Ude i køkkenet stod madamen lidt forpustet og pegede hen i en krog ved ildstedet. Der lå lang, tynd, sløj, men levende – katten.

Doktoren så på Juul, og Juul så på doktoren. Katten var fredelig og gumlede. Den havde forsynet sig.

Men om halsen havde den en lille sølvlænke med en navneplade. Juul løste lænken, og i låsen stod indgraveret to navne med fine skrifttegn, som skrevne af en fast, engelsk damehånd: *Amy's kat*.

"Det var katten," sagde Juul. "Nu har sagen to dokumenter."

Madamen var virkelig forbitret på røveren og ville jage den ud, men herrerne tog den i forsvar. "Katten er ældre i huset end vi," sagde doktoren. "Respekt for Amys kat. Jeg ville give adskillige nætters søvn for at vide, hvem Amy er."

"Det må være den dame, som har tilhørt katten," sagde madamen.

"Det må det," sagde doktoren. "Sørg godt for dyret, det har været i klemme, og det vil måske glæde Amy at se sin kat igen."

Madam Sivertsen brummede, da Amys kat blev optaget i familien; hun forstod ikke, hvad de to herrer ville med det slunkne dyr.

Puss derimod spandt, labbede mælk og lod, som om den var hjemme.

Det var den vel også. –

7

"Hvad siger De til dette her, hr. retfærdighed?" sagde dr. Koldby hen på eftermiddagen samme mindeværdige dag i maj, idet han, viftende med en lille, rosenrød billet, trådte ind i de to herrers fælles dagligstue.

Juul så op. "Hvad har De der?"

"En billet-doux, min far, et lille, henrivende kort med en fast, engelsk damehånd, udateret – selvfølgelig ikke dateret – damer overser den art betydningsfulde ting; men den lyder meget kort og koncist i oversættelse således: "Når det skal være forbi, så lad det være forbi, men du vil komme til at fortryde det." – De kan selv se teksten i originalsproget. Underskriften er Amy – ja, Amy, overskriften er: "Kære James.""

Juul greb billetten. "Ja, der står Amy. – Et trusselsbrev, underskrevet Amy!"

"Det er skade, Puss ikke kan læse indenad," sagde doktoren, "så kunne vi få lidt mere at vide. Nu har vi fire dokumenter. Nr. 1 corpus, nr. 2 katten, nr. 3 halsbåndet, nr. 4 brevet. Skulle det være Amy, der har hævnet sig?"

Juul nikkede tankefuldt. "Mr. Alwynns fortalte, at kaptajn Johnsons kæreste slog op med ham, eller rettere, at han var glad ved at blive af med hende. Det er altså muligt, at Amy er kæresten og – – –."

"Kadaveret kaptajn Johnson! – Det er vist ikke rimeligt, min gode Retfærdighed. Kaptajn Johnson er en benævnt størrelse, der ikke sådan forsvinder. Deres agent, denne ofte omtalte Alwynns, må jo vide noget om det. Hemmelighed, min far, gør igen sagen vanskelig. Bare ikke det hele bliver kludder. De tror

altså, at miss Amy har myrdet sin kæreste af dépit og glemt katten i kælderen. Hvad? Ja, det er naturligvis muligt, men det er højst usandsynligt, at damen har bragt katten med tilhuse, ikke? Og er det Johnsons kat, er det også løjerligt, at den kalder sig Amys kat. Skade, det bæst ikke kan tale. Men er De i det hele taget sikker på, at billetten her refererer sig til affæren Johnson?"

"Det er i hvert fald et spor," sagde Juul.

"Min herre," afbrød doktoren, "nu begynder det hele at more mig. De skulle jo netop indføre en ny og bedre praksis i retshåndhævelsen og så begynder De på den gamle maner med at mistænke enhver, der hedder Amy. Det er et held, at De ikke har myndighed. Skal vi ikke først gøre os klart, hvad vi i det hele taget ved om Amy?"

"Det er ikke meget," sagde Juul, "men De har ret. Vi ved, at Amy slår op med James. Vi ved, at katten er Amys. Vi har hørt, at kaptajn Johnson havde fortrædeligheder med sin kæreste. Men om Amy med kæresten er Amy med katten, aner vi ikke."

"Ikke sandt," sagde doktoren smilende. "Skal vi tage sagen rationelt skridt for skridt. Lad det da være vor opgave at få at vide, hvad kaptajn Johnsons kæreste hed, hvor hun er og hvor kaptajn Johnson er."

"Hvor fandt De billetten?"

"Oppe i entréen, gledet ned ved et panel. Jeg går nemlig og lusker, min herre, skønt det hele egentlig er Deres affære, ikke min. – Vær De nu så venlig at opsøge mr. Alwynns og pumpe ham ud om kaptajn Johnsons kærlighedshistorie."

Det ringede. – Madam Sivertsen gik ud for at lukke op og meldte en ung dame, der ønskede at tale med den herre, der

havde lejet huset.

Juul rejste sig hurtigt.

"Nu skal De se, Juul," sagde doktoren. "Her har vi Amy. Er der ikke en gammel erfaringssætning, der fortæller, at ugerningsmanden – eller vel også ugerningskvinden – af en uforklarlig magt drages mod skuepladsen for sin forbrydelse? Tag De imod hende; jeg trækker mig tilbage til korridoren for at lytte. Det er absolut bedst, at De tager imod hende. De ser så rar ud."

Juul var lidt nervøs.

Damen kom. En ung, køn dame med et udpræget hovedstadsudseende, klædt efter sidste mode, en lilla, stramtsiddende tailormade.

Juul bukkede.

"Mit navn er miss Derry," sagde damen, "Amely Derry. Undskyld, jeg ulejliger Dem, men huset her har tilhørt en ven af min familie, der er bortrejst – noget pludseligt. Der vil måske komme breve, adresseret til ham, hertil. De forstår, det er en meget nær ven af os – af mine forældre. Har De noget imod at omadressere disse breve til den adresse, jeg opgiver Dem?"

Juul bukkede. "Aldeles ikke, frøken – tværtimod. Tør jeg spørge om navnet på den herre, der har boet her?"

"James Johnson – kaptajn Johnson af 27. Lansenerer – ja, han har egentlig ikke boet her, han skulle have boet her – men det blev ikke til noget. Han er bortrejst – men han har meddelt denne adresse til flere, og det er jo altid kedeligt, når breve falder i forkerte hænder."

"Jeg forsikrer Dem, frk. – jeg skal ikke åbne Deres forlovedes breve," sagde Juul med vilje.

Damen blussede. "Min forlovede – hvor kan De vide ..."
Juul smilede. "Jeg er udlænding, frk. – På fastlandet kalder vi en kær ven for en forlovet; men det er jo muligt – i så fald om forladelse."
Damen så lidt skarpt på ham.
"Kaptajn Johnson er ikke min forlovede – han er en slægtning – han er rejst, og min fader har lovet ham at sende hans breve efter ham. Mr. Sidney Alwynns har glemt at sige Dem det – ikke sandt?"
"Jo," sagde Juul, "det har han glemt at sige mig. Mr. Sidney Alwynns er for resten en meget veltalende mand."
Frk. Derry så atter skarpt på Juul. Hun kunne se så underligt skarpt på den, hun talte med.
Døren knirkede, og med en let mjaven gled katten ind i stuen.
Det var doktoren der arbejdede bag kulisserne.
Katten listede stille hen over gulvet og gned sig indsmigrende op ad damen.
Juul holdt vejret.
"Er det Deres kat?" spurgte damen.
"Nej," sagde Juul, "det er Amys kat."
"Amys kat?" spurgte hun.
Juul syntes, hendes stemme skælvede – han syntes også, hendes hånd gled hen over kattens hals, som om hun ville føle sig for.
Juul så stift på hende. "Ja, denne kat var her i huset, da vi for et par dage siden tog det i besiddelse. Den bar et halsbånd, som jeg har lagt til side, det var af sølv. Der stod indgraveret på en

navneplade: Amys kat. Vi troede, at den familie, der havde beboet huset før os, havde glemt katten."

Juul talte ganske langsomt; han var ret tilfreds med, at damen sad i fuldt dagslys, mens han ligesom sad lidt mere dækket. Han iagttog hende meget nøje. Katten var imidlertid hoppet op på damens skød.

"Bare den kat havde været en hund," tænkte Juul, "disse musefortærere er så kattevenlige mod alle."

"Det er en rar kat," sagde damen meget venligt, "en pæn kat, men det er ikke kaptajn Johnsons. Som jeg sagde Dem, kaptajnen boede ikke her i huset. Han havde købt det af en ven, en ingeniør Throgmorton, og hans søster, – nogle folk, han havde truffet i Indien. Handelen blev sluttet meget hastigt – meget hastigt."

"Og mr. Throgmorton boede her?"

"Det tror jeg ikke," sagde damen. "Huset har vist ikke været beboet længe – kaptajn Johnson lod det møblere. – Nå, men – jeg har udrettet, hvad jeg ville. De lover mig altså at sende breve, adresserede til kaptajn Johnson, til mig?"

"Hvis De vil være så elskværdig at opgive mig Deres adresse – eller måske Deres hr. faders –."

Hun rejste sig hurtigt. "Nej – nej, her er adressen: Miss A. Derry, Clarendon Road 117, Kensington. W."

"Og katten?" spurgte Juul.

"Den kan blive her," sagde damen og rejste sig hurtigt.

Katten gned sig op ad hende.

Døren knirkede, og doktoren trådte ind.

Hun vendte sig hurtigt, – lidt nervøst, syntes Juul.

"Om forladelse," sagde doktoren meget høfligt, "jeg er den herres ven – vi bor her sammen. Jeg arbejdede i værelset ved siden af og kunne ikke undgå at høre, hvad De talte om. Det syntes jo ikke at være hemmeligheder. De talte om breve til kaptajn Johnson. Her er et brev. – Det er vist adresseret til kaptajn Johnson! – Ganske vist det er åbnet – ikke af mig. Konvolutten mangler."

Damen blev blussende rød; hun kendte åbenbart brevet og greb nervøst efter det. –

Doktoren så meget alvorlig ud. "Jeg forsikrer Dem på ære, frk. De – Derry. Jeg har ikke åbnet det brev."

Hun havde taget sig sammen – det var klart, hun forstod, at hun havde forløbet sig. Nu tog hun brevet og læste det; så rakte hun smilende doktoren brevet. "Det brev vedkommer ikke kaptajn Johnson – og således heller ikke mig. Det må være tabt af en anden. Ja, nu har jeg udrettet mit ærinde – De må undskylde mig, mine herrer. Jeg venter altså, at De omadresserer brevene til kaptajn Johnson og beder Dem undskylde. – Flyt dig, Puss – eller jeg træder på dig. Det lader til, at den kat vil følge mig."

Frk. Derry bøjede hovedet mod herrerne med et smil og gik – katten fulgte, men hun lukkede døren lige for næsen af den. –

Juul fulgte hende helt ud igennem haven. – Hun talte ikke, vendte sig ikke om. Hun havde åbenbart travlt.

De to herrer holdt krigsråd.

Hun hed Amely – var det Amy? Hun betragtede sig som kaptajn Johnsons veninde – var hun hans kæreste? Hun desavouerede katten, hun desavouerede brevet. Var det hende?

Var hun morderske? Var liget i kælderen kaptajn Johnson? Var ... osv.?

Dette diskuterede de to herrer meget nøje.

"Ville De lade hende anholde, hvis De havde myndighed til det?" spurgte doktoren. "Mistænkelig er hun i hvert fald og det, så det kan klodse. Hun lyver også. Billetten var fra hende. Det er for den, hun kom. Men så kan hun ikke have myrdet adressaten. Katten er også hendes, men så hører den ikke til huset. Ville De have arresteret hende, Retfærdighed?"

"Nej," sagde Juul.

Det slog et slag med dørhammeren ude i haven, og et postkort drattede ned gennem brevkassesprækken.

Juul gik ud og samlede det op.

Det var fra mr. Sidney Alwynns – der stod kun få ord. "Jeg har glemt at bede d'herrer om, at breve, adresserede til kaptajn Johnson, må blive omadresserede til mig – og ganske specielt til mig. Det ville være mig kært at erfare, om der fra anden side skulle være sket henvendelse om hr. kaptajnens breve, jeg beder Dem, mine herrer, om i hvert fald ikke at efterkomme nogen anden henvendelse end min. Dette er vigtigt. Jeg skal tillade mig at hilse på d'herrer i morgen kl. 11½."

"Ville De nu have arresteret hende?" spurgte doktoren og klemte øjnene sammen.

"Nej," sagde Juul. "Men jeg er ret overbevist om, at miss Derry har al grund til at være taknemmelig mod os for, at hun traf os her og ikke et par udsendinge fra Scotland Yard."

Doktoren nikkede.

"Jo mere jeg tænker over den historie, Juul, des klarere står det for mig, at vi to har båret os forstandigt ad. Politiet er en

nyttig indretning, hvor det gælder at værne og bevare de levende; men når ulykken en gang er sket som her, så tror jeg i grunden, alle parter står sig bedst ved, at et par forstandige amatører, med hjertet på rette sted og nogen psykologisk indsigt, lægger det foreløbige stof til rette for myndighederne."

Juul gik op og ned ad gulvet. "Måske," sagde han. "Hvad den psykologiske sans angår, så synes jeg ikke, vi to foreløbig har noget at prale af. Vore dokumenter kan være gode nok. Navnlig liget dernede, som er det mest reelle af dem; men damen?"

"Hun var køn, ladylike – og sikker var hun," sagde doktoren, "men ikke sandt, Juul, hun så ikke ud, som om hun havde myrdet kaptajn Johnson og lagt ham i kalklage?"

"Absolut ikke," mente Juul.

Doktoren slog ham fast i skulderen, så det sang i ham. "Retfærdighed, igen er De grebet i de brugelige misbrug. Fordi denne dame var køn, velklædt og ladylike, mistænker De hende ikke, skønt hun bevisligt løj som en sætteskipper. Havde det været en kalveknæet opvarter med skelende øjne og alle atavistiske degenerationstegn, gu' havde De taget ham i krebsen."

Juul nikkede.

Det ærgrede ham, men doktoren havde ret.

"Nu tænker vi ikke mere på den historie i dag," sagde doktoren, "vi går i teatret og ser en ægte Shakespeare i ægte, frygtelig engelsk udførelse, og så venter vi til i morgen på, hvad mr. Alwynns har at berette."

Det gjorde de.

8

Mr. Sidney Alwynns kom i skarpt forhør, da han næste dag på den opgivne tid indfandt sig i Clareville Grove nr. 48. Mr. Alwynns talte overordentlig meget; et kort resumé af, hvad han sagde, som det blev taget op af Juul, efter at forhøret var forbi, var uendelig klarere end mr. Alwynns lange udenomssnak.

Kaptajn Johnson var en mand på hen imod de fyrre, høj, lidt skaldet, velbygget, kort sagt, han kunne være manden i kælderen. Han var ikke rejst til Burma; det var en historie, som Alwynns havde givet til bedste for at få huset lejet ud. Sandheden var den, at kaptajn Johnson havde fortrudt handelen, da han opgav sit forsæt at gifte sig med miss Amy Derry. Han opgav dette sit forsæt, fordi han var blevet forelsket i mrs. Weston, hr. Throgmortons søster, der sammen med sin mand og sin broder havde boet i huset, og af hvem kaptajnen havde købt det.

Throgmorton var en bekendt af kaptajnen fra Indien; mr. Alwynns kendte ham ikke, han var amatørmaler, Weston var svagelig – vistnok sindssyg – forhen militær. Mrs. Weston var meget smuk. I øvrigt vidste mr. Alwynns intet om familien. De havde ejet huset i en række år, arvet det efter deres moder. Når mr. Alwynns ikke havde fortalt alt dette til Juul, så var det, fordi mr. Throgmorton havde bedt ham lade være. Mr. Throgmorton havde ordnet det hele. Med kaptajn Johnson havde mr. Alwynns kun talt en eneste gang; i øvrigt troede han, at kaptajnen havde taget sin afsked og ærlig talt var løbet af landet med mrs. Weston. Brevet fra dagen forud var foranlediget af Throgmorton.

Med hensyn til denne kunne mr. Alwynns kun meddele, at hans adresse var poste restante Hjørring, en by i Danmark, som mr. Alwynns ikke kendte.

Alle disse forklaringer blev fremtvunget af Juul, der skilte sig fortræffeligt fra sit hverv som forhørsdommer. Mr. Alwynns ville knibe ud, men blev holdt fast ved miss Derry. Juul fremhævede, at det hele var en skandale, der, hvis familien Derry ønskede det, kunne stille mr. Alwynns i et alt andet end fordelagtigt lys. Det var jo åbenbart, at der forelå et komplot fra Throgmortons og hans søsters side. Den ældre Derry var en mand af nogen betydning, og det var en mistænkelig sag at spille under dække med rømningsmænd, som familien i Clareville Grove øjensynlig var. Mr. Alwynns måtte indrømme, at hans salær havde været betænkeligt stort, hans rolle tvetydig, og hele affæren egnet til en opmærksomhed, der kun kunne være pinlig for en mand, som ønskede at fremtræde som en agtet husagent.

Mr. Alwynns var ikke nogen begavet mand; han var ung og ivrig efter at tjene penge. Han havde benyttet sig af løgne og var flov ved, at de blev opdaget. Juul lovede at forholde sig tavs, hele historien kom jo slet ikke ham ved, men mr. Alwynns måtte love at opbevare alle til kaptajnen adresserede breve, indtil der kom ordre fra kaptajnen selv. Miss Derry havde selvfølgelig lige så lidt krav på at få brevene som mr. Throgmorton.

Så vidt nåede retfærdigheden den dag. –

"Doktor," sagde Juul, "nu begynder jeg at tro, at vi gør rettest i at henvende os til politiet."

"Ah," sagde doktoren, "det var hurtigt, De blev træt."

"Det synes mig," sagde Juul, "at vi bør lade retfærdigheden i sin officielle skikkelse træde til. Jeg nærer ingen tvivl om, at den myrdede er kaptajn Johnson. Jeg er overbevist om, at denne Throgmorton og hans søster, svogeren måske også, har myrdet kaptajnen og nu i udlandet nyder frugten af deres forbrydelse."

Doktoren smilede.

"De er jurist, Juul – det er hele ulykken. De kan ganske simpelt ikke lade være at se embedsmæssigt på tingene. I går troede De, at frk. Derry var skyldig – inkonsekvent et par minutter, fordi hun var køn –, men Deres embedsmæssige jeg troede, det var hende. I dag har De hørt så længe på det vrøvl Alwynns, at De tror, Throgmorton er den skyldige, og nu vil De af hensyn til frk. Derry – for De kan godt tilstå, at det er af hensyn til hende – overgive sagen til politiet. Hvad bliver følgen? De skaffer Alwynns en hoben fortrædelighed, som han naturligvis kan have godt af – men som De programmæssigt burde skåne ham for, da fyren sikkert har handlet i god tro, ellers havde De ikke fået alt dette ud af ham. Frk. Derry skandaliserer De ligefrem. Tænk på, hvad det vil sige for en ung pige, at komme i kløerne på hele nyhedspressens kobbel og få sin intime historie slået op på gadehjørnerne i kolorerede bogstaver. Hemmelig kan historien ikke holdes, når retfærdigheden skal tage fat.

Og morderne! Hvis det nu er gruppen Throgmorton? Ja, de bliver de eneste, der får fornøjelse af det hele. Nyheden farer Europa over med trådløs telegrafs hastighed og har de ikke rent mel i posen, holder de sig nok borte fra Hjørring.

Guderne må i øvrigt vide, hvad de vil i Hjørring! Men i selve dette velsignede sted ligger der et skæbnens fingerpeg. London

og Indien ligger over vore kræfter, men Hjørring skulle jeg næsten tro, at De og jeg kunne knuse. Vil De så være så venlig at indrømme mig, min rare Juul, at nu skal vi netop holde mund med det hele?"

Juul tav.

"Desuden er vi jo slet ikke sikre på, at det er Throgmortonkompagniet, der har myrdet Johnson – hvis den myrdede overhovedet er kaptajnen. Sæt nu, at det er miss Derry eller en af hendes, der har taget hævn over kaptajnen – glem ikke Amys kat og trusselsbrevet; så skaffer vi de stakkels Throgmortoner en masse ubehageligheder også lige stik imod Deres reformplaner.

Sæt nu endelig, at det er Johnson, der har myrdet mrs. Westons mand, hvilket også er tænkeligt ...

Eller at det er mrs. Westons mand, der har myrdet Johnson. –

Nej, endnu ved vi min salighed alt for lidt, min gode herre. De har fået mig med til dette her, og De skal klare det – forstår De, klare det flot og godt. Som forhørsdommer er De ubetalelig. De har endnu i aften at henvende Dem til miss Derry i Clarendon Road og skaffe mig at vide, om damen løj i går." –

Derved blev det.

9

Miss Derry boede ikke i Clarendon Road 117, Kensington. Der boede en dameskrædderinde, der øjensynlig blev meget forvirret, da Juul ringede på og spurgte efter frøkenen. Det er altid svært for en hjælpsom dame at finde sig til rette i en uforudset situation. Det skortede sikkert hverken på vilje eller evne til at lyve for madame Sorel – det hed dameskrædderinden – men hun vidste ikke, hvad hendes klient ønskede i dette tilfælde, og derfor blev hun blot forvirret.

Juul tog sagen som den amatørdetektiv, han var.

Han efterlod sit kort og erklærede sig beredt til at komme igen efter varsel pr. telegram eller brev, når miss Derry måtte ønske det.

Dermed gik han.

Miss Derry ønskede det ikke. Hun sendte ham et kort, hvori hun høfligt bemærkede, at hun fra kaptajnen havde modtaget sådan meddelelse, at hun kunne bede hr. Juul og hans ven om at betragte hendes besøg i Clareville Grove som ikke passeret.

"Det er løgn," sagde Juul.

Doktoren lo.

"Nu synker vægtskålen i familien Throgmortons favør."

"Nej," sagde Juul. "Mr. Derry er en kendt og anset mand. Vil frøkenen ikke søge os, så vil jeg søge hendes fader."

"Det vil jeg ikke fraråde," sagde doktoren eftertænksomt. "Kun ville jeg i så tilfælde tage katten og halsbåndet med. Vi får da så i det mindste at vide, om Amys kat er Amys kat. Dén Amys mener jeg, for der er naturligvis intet i vejen for, at den anden i denne tragedie implicerede dame også kan hedde Amy. Det ville

naturligvis gøre det hele yderligere indviklet – men kun i begyndelsen. Skulle så hr. Derry forlange yderligere oplysninger af Dem, er De i det heldige tilfælde ikke at kunne give ham dem. Derved sparer De den unge dame for en del ubehageligheder."

Juul tog en cab og satte Amys Puss i en kurv. Katten peb lidt, men fandt sig i det uundgåelige. Mr. Derrys adresse var let at få, han var forretningsmand og boede i nærheden af Westbourne Park i Bayswater.

Klokken var to, da cab'en med Juul rullede op foran et stort, pynteligt hus på Westbourne Terrace.

Juul spurgte efter miss Derry.

Miss Derry var ikke hjemme.

Så spurgte han efter mrs. Derry.

Hun var hjemme.

Juul overbragte hende katten med et buk.

"Det er jo Amys kat," sagde hun og så forbavset ud.

Det overraskede ikke Juul.

"Hvor i alverden har De fået fat på Amys kat?" spurgte den værdige, ældre dame, efter at have vekslet rørende gensynshilsener med dyret.

"I Clareville Grove nr. 48, hvor jeg bor," sagde Juul lige ud.

Den ældre dame slog hænderne sammen i forbavselse. Skulle Pussy virkelig være løbet et par engelske mil gennem Kensington Gardens ned over museumsterrænet og være endt i et hus nede ved South Kensington Station?

Det syntes Juul også var mærkeligt.

"Men hvor i al verden har De, en helt fremmed, kunnet opdage, at denne kat er Amys?"

Juul tøvede.

Den gode dame tænkte øjensynlig ikke det mindste på Clareville Grove nr. 48. Men havde Amy og kaptajnen virkelig været forlovede og havde brylluppet været bestemt – måtte hun da i det mindste kende kaptajnens navn!

Juul syntes derfor uden fare, han kunne nævne det.

"Ja," sagde han, "det er naturligvis lidt besynderligt, men det hus, hvori jeg bor, tilhører kaptajn James Johnson."

Mrs. Derry blev bleg. –

Men hun tav.

"Kaptajn James Johnson," sagde hun så efter en pause. "Ja, Dem kender jeg ikke, hr. – –"

"Juul," sagde Juul.

"Juul," fortsatte den gamle dame; "jeg beder Dem være forsikret om, at jeg lige så lidt kender kaptajn Johnson. Vi træffer næppe hinanden mere. De vil kunne forstå, at jeg ikke kan tale om familiehemmeligheder med en fremmed mand. Jeg kan ikke heller bede Dem tale med mr. Derry om det, jeg beder Dem endogså gå – hører De, jeg beder Dem gå."

Dem gamle dame blev meget urolig, ligesom om hun frygtede for, at *nogen* skulle komme. Denne nogen måtte øjensynlig være mr. Derry. –

Juul rejste sig og bukkede.

Hun føjede til "Jeg beder Dem være forsikret om, at siden kaptajn Johnson blev slettet af armeen i fjor efterår, har jeg ikke kendt ham, mr. Derry ikke heller og har Amys kat været i hans hus, har han ganske simpelt stjålet den. – Jeg har med sorg erfaret, at kaptajn Johnson var i stand til alt, endogså til at

stjæle en kat – en ung dames kat. Jeg beder Dem undskylde mig – jeg venter min mand."

Juul kunne ikke blive uden at pådrage sig et utvivlsomt skær af påtrængenhed. Derfor gik han.

Men katten blev, hvor den var.

Doktoren gned sine hænder fornøjet. "Det var et dokument, vi gav fra os. Amys kat var altså Amys kat. Nu må vi holde øje med familien Derry, navnlig med Amy, der synes ligefrem at gøre sig til leveregel altid at lyve."

Juul nikkede. "Men er vi i grunden videre for det, doktor?"

"Nej," sagde doktoren, "endnu ikke, men der er al grund til at komme tilbage til miss Amy og hendes forlovelseshistorie og til at skaffe os fyldige oplysninger om kaptajn Johnson. Nu ved vi i hvert fald om ham, at han er i stand til alt – også til at stjæle en ung dames kat."

"Kaptajn Johnson interesserer mig nu betydelig mindre end miss Amy Derry," sagde Juul.

"Det er Deres fejl, unge mand," sagde doktoren. "De skal se, jeg får ret. Den myrdede mand var et stort æsel, en ligefrem kattetyveknægt, hvis den myrdede mand overhovedet er kaptajn Johnson og ikke en stakkel, som kaptajn Johnson har slået ihjel.

Kan han stjæle Amys kat, kan han også slå ihjel. Spørgsmålet er bare, om han har stjålet katten." –

Sent på eftermiddagen kom en "messengerboy" af de bekendte små londonske med den lille hue på tre hår. Han

bragte en kurv med – katten. Der fulgte et brev med en fin damehånd – ikke den samme som i billetten, doktoren fandt – men undertegnet Amy Derry.

Det lød således:

> "Halsbåndet har tilhørt mig; jeg har grunde til at ønske, at man tror, det er mig frastjålet. Katten har aldrig tilhørt mig, den følger tilbage."

Ikke mere.

Doktoren kløede sig i nakken. "Nu fik vi katten igen, Juul, og vi må opgive at holde tal på Amys løgne. Det er en sød, ung pige, den Amy. Men vi må være gode ved hendes kat alligevel."

10

"Juul," sagde doktoren næste dag efter frokost, "nu er vi nået det punkt, hvor en virkelig rationel krigsplan må lægges. Lad os uddanne os efter de bedste mønstre og søge at regne ud, hvad politiet ville gøre. Vi har taget syn over liget, vi har fattet mistanke til en Amy, og denne Amy har ikke klaret for sig. Politiet ville efter hendes mange små eller større løgne og uoverensstemmelser mellem hendes forskellige udsagn og det, vi har kunnet konstatere, formodentlig sikre sig hendes person. Nu er der jo den omstændighed, at frk. Amy ikke har nogen som helst pligt til at tale sandhed over for os. Vi kan heller ikke arrestere hende, men vi bør underkaste hende et meget alvorligt, indgående forhør. Det bliver Deres sag, De er jo ekspert på det område. Læg nu Deres lille, kloge hoved i blød og gør et mesterstykke."

Juul smilede.

"Jeg vil begynde med at konstatere min overlegenhed, doktor. Frk. Derry har absolut ingen pligt til at gøre os meddelelser, men hun er åbenbart bange for, at vi på en eller anden måde skal genere hende; ved at benytte denne hendes frygt når vi videst med hende. Det er et regulært polititag. Men for at slå, må man have våben, og disse våben må vi hente udefra. Mr. Sidney Alwynns er manden. Der begynder vi. Lad mig sige straks, at min opfattelse er den, at mr. Alwynns intet ved om liget i kælderen. Hvor grumset end denne herres samvittighed mon være, med denne sag har han intet at skaffe. Altså til ham siger vi intet. Vi har en slags klemme på ham, som jeg benyttede, men da det kun var i almindelighed at sætte den

ældre mr. Derry i bevægelse, og vi ikke ved, om den ældre gentleman overhovedet lader sig bevæge, kan vi ikke bruge det trick en gang til. Vi har hørt, at kaptajnens adresse er poste restante Hjørring, vi formoder, at det er løgn, og at kaptajnen ligger todt i kælderen, og at morderkompagniet mr. Throgmorton, mr. Weston og mrs. Weston opholder sig i Hjørring. Alt forudsat at miss Derry er uskyldig. Vi må vide lidt mere. Vi må vide: Hvem disse personer er, isoleret betragtet, vi må kende deres forhistorie, og vi må kende den fra Alwynns og fra miss Derry – hver for sig. Det gælder om at regne ud, hvorledes vi skal få Alwynns til at tale."

"Ved at appellere til hans gode følelser når vi næppe noget," sagde doktoren tvivlende; "hvis vi var hjemme i det rare, lille København, kunne vi nok få en eller anden lille, halvforglemt skurkestreg snuset op og klemme ham med den. Her er forholdene større."

"Stop," sagde Juul, "det er og bliver en kendsgerning, at det er de svage punkter hos menneskene, der giver de kloge en chance til at styre de andre. Otte huse fra mr. Alwynns bor mr. Davies, også en husagent, hvis plakater griner om kap med mr. Alwynns' fra de ledige huses forhaver og vinduer. De to herrer er konkurrenter."

"Fortræffeligt," afbrød doktoren. "De henvender Dem til mr. Davies og forklarer, hvorledes De er utilfreds med mr. Alwynns; De vifter mr. Davies om næsen med en eventuel forretning, og De lister sagte ud af mr. Davies noget, De kan klemme mr. Alwynns med. Det er udmærket. Og så skælder fromme mennesker endda ud på nederdrægtigheden, uden hvilken livet simpelt hen var umuligt. Go ahead!"

Juul gned sine hænder. "Det skal jeg – når så mr. Alwynns, tvunget af min bedre viden, har fortalt mig alt, hvad han må for at forsvare sig selv, angriber jeg, rustet med denne viden, miss Derry og får så meget at vide af hende, at vi, om vi synes, kan forlægge skuepladsen for vore bedrifter til hjemlig, mere kendt grund."

"Imidlertid vil jeg gøre en skitse af Turners udødelige *Storm i Kanalen*; jeg mindes endnu det asen af en Charlottenborgprofessor, der kaldte dette ypperlige billede en resulterende forkølelse – en snotklat, sagde bæstet, i rotation! Å, jeg gav en lille skilling til, at han og alle hans kolleger lå dernede hos vores X i kalklage."

Det spørgsmål diskuterede Juul af princip aldrig med doktoren. En mand har lov til at ride sin kæphest i fred, når det sker inden fire vægge.

Juul gik derfor til mr. Davies, som var affabel. Han beklagede sig i dystre ord over mr. Alwynns, og mr. Davies beklagede, at umilde skæbneguder havde sendt ham til denne mildest talt suspekte agent. Da Juul ville vide lidt nærmere om mr. Alwynns, vred den ærlige mr. Davies sig som en orm, han frygtede åbenbart en erstatningssag, men over for en respektabel, udenlandsk gentleman, der oven i købet var misfornøjet med mr. Alwynns, kunne han jo nok fortælle, at mr. Alwynns' rygte ikke var helt godt.

Han havde været impliceret i en byggehistorie, der kostede en del ubemidlede mennesker en god skilling, en historie, der medførte, at en kaptajn blev afskediget, en vis kaptajn Johnson af de Yorkshire Johnsoner, og som stillede mr. Alwynns i et alt andet end gunstigt lys, særlig da en meget uheldig person, en

vis ingeniør Weston, var impliceret i sagen. Det var en komplet skandale.

Juul trængte på, men den gode mr. Davies vidste akkurat lige netop, at det var en skandale. Sagen selv kendte han ikke.

Det ærgrede Juul, men han skiltes alligevel elskværdigt fra sin nye ven, med lommen fuld af værdiløse adresser, og følelsen af, at han måske kunne klemme mr. Alwynns. –

Juul sad streng og tilknappet i mr. Alwynns' privatkontor, ikke ulig hin Rhadamantos, der efter grækernes sagn holdt dom i underverdenen. Han ligefrem gnistrede af krænket retfærdsfølelse, af irriteret respektabilitet.

"Min herre," sagde han, "jeg kom til Dem, stolende på, at den by, hvis ry for soliditet er større end dens indbyggerantal, hvis navn er verdens første, ville byde mig alle garantier for, at jeg trygt kunne henvende mig til en mand, der havde åbnet en forretning i en gade som denne. Jeg beundrer og ærer Deres land og deres by, jeg havde tillid til Dem som englænder. Jeg lejede det hus, De anviste mig, det var for dyrt, men det passede mig. Min ven og jeg slog os roligt ned der – i tillid til Dem, mr. Alwynns."

Mr. Alwynns rykkede sig i sædet; han vidste ikke, hvor Juul ville hen.

Juul vedblev:

"Jeg er ikke en hvilkensomhelst, jeg er en anset jurist, der her har et hverv. Min gerning bringer mig i forbindelse med store folk, jeg må give min adresse –"

Alwynns afbrød:

"Gaden er helt respektabel."

"Lad mig blive ved," sagde Juul strengt. "Jeg taler ikke om gaden, heller ikke om huset, men om dets ejere. Kaptajn Johnson er slettet af hæren på grund af en ufin affære. Ikke sandt? Hr. Weston og formodentlig også Throgmorton er mildest talt berygtede – tør De benægte det? Og De selv, mr. Alwynns! Den byggeaffære ..."

Alwynns fo'r op.

"Jeg lader mig ikke fornærme af en mand, der kommer ind fra gaden!"

Juul betragtede agenten skarpt og sagde i en spotsk tone:

"Tag det med ro, mr. Alwynns – affæren er en affære. Alle kender den. Det kan i og for sig være mig ligegyldigt, hvorledes de personer er beskafne, der ejer huset, men skal jeg daglig generes af disse menneskers mindre renlige historier, så har jeg ret til at klage, og jeg klager. Foreløbig til Dem. Rykkerne render mig på døren, alt tyder på manglende soliditet, og så har jeg desuden den dame – jeg har talt om hende – en hæderlig mands datter, der har krav på kaptajnen. Alt dette morer mig ikke – det keder mig, mr. Alwynns, og det vækker min mistanke, når jeg så tilmed erfarer, at De personlig har været inde i en tvetydig sag med disse mennesker. De løj for mig."

Mr. Alwynns blussede og ville tale.

Juul fortsatte med hævet stemme.

"De løj – De lejede mig huset som tilhørende en kaptajn i armeen. De talte ikke et ord om, at denne kaptajn var afskediget af hæslige grunde. De sagde, at De ikke vidste, hvem der havde ejet huset før ham – De, mr. Alwynns, hvis navn har været blandet op med disse herrers i en skandaløs affære. Er dette en engelsk gentlemans adfærd? – Nej. Er det en hæderlig

mands adfærd? Jeg siger Dem, mr. Alwynns, jeg lader mig ikke sligt byde. Nu vil jeg vide besked om alt; forstår De, alt, eller så sandt som jeg er en ærlig mand, jeg henvender mig til en sagfører og lader hele denne redelighed undersøge fra grunden af. Jeg vil vide, med hvem jeg har at gøre, jeg vil ikke risikere at betale mine penge og blive sat ud af fogedens folk, fordi Deres svindlere ikke har ret til huset."

Juul talte meget højt, og mr. Alwynns var særdeles ubehagelig til mode, for der var fuldt af folk ude i forkontoret. Agenten vred, vendte og drejede sig, men heldigt for Juul: der var noget i det, mr. Davies havde sagt. Mr. Alwynns turde ikke sætte sig på den høje hest, og Juul fik overtaget. Ved menneskenes små svagheder styres de af de kloge og stærke. Juul var ikke noget fæ. Mr. Alwynns gav køb. Hvad ville da Juul vide?

"Alt," sagde Juul.

Noget fik han at vide. Det var rigtigt, at kaptajn Johnson havde været impliceret i en byggehistorie, det var uheld, intet andet; mr. Alwynns skjold var blankt. Det var andre årsager, der havde foranlediget kaptajnens afskedigelse – rent disciplinære årsager. Huset tilhørte hr. Throgmorton og hans søster mrs. Weston i forening; når agenten havde opgivet kaptajnen som ejer, var det, fordi de to herrer Weston og Throgmorton var stærkt kompromitterede – atter forretningsuheld; dog navnlig den omstændighed, at mr. Weston drak, og kaptajnen gjorde kur til hans kone, havde skaffet ægteparret et ilde ry. Mr. Throgmorton havde gæld, det var sikkert, men huset var uden for hans gæld. Heller ikke Westons kreditorer kunne røre huset. Imidlertid havde de herrer anset det for rigtigst at forlade England for en tid. De var af billighedshensyn rejst til et

badested ved Danmarks vestkyst. Om kaptajn Johnson var rejst med, vidste agenten ikke. Han var efter byggeaffæren blevet en slags forretningsfører for kaptajnen, der var formuende; men hårdt trængt af Juul måtte han tilstå, at kaptajnens affærer var indviklede. Navnlig ønskede kaptajnen at skjule sig for familien Derry; han havde udspredt det rygte, at han var rejst til Burma, og noget kunne der være i det, eftersom han havde givet mr. Throgmorton fuldmagt til at hæve alle beløb, der var stilet til ham, og at modtage hans breve. Denne fuldmagt var dateret den 27. april d. å.

Juul greb ind.

"Det vil altså sige, at De kender alle disse mennesker personlig, og at De løj for mig den dag, De viste mig huset?"

Agenten måtte indrømme dette.

"Kender De miss Derry?" spurgte Juul dernæst.

"Den unge dame har været her nogle gange i de sidste dage. Jeg har efter de mig givne instrukser intet fortalt hende; jeg havde strenge ordrer til ikke at fortælle hende noget som helst."

Juul noterede, at Amy altså vedblivende løj.

"Det glæder mig, mr. Alwynns, at De har sat mig i stand til at kontrollere alt dette," sagde Juul i en lidt mildere tone. "Min ven og jeg vil nu med en anset, engelsk ven overlægge, om vi vedblivende tør stole på Dem. For Deres egen skyld råder jeg Dem til ikke med et ord at omtale dette til Deres tidligere medinteressenter i affæren. Ikke med et ord. De står Dem ved at holde tæt, og De kan desuden næppe have nogen fornøjelse af at fortælle disse herrer, at De har givet efter for en bedre indskydelse og har været ærlig over for mig. De skal ikke komme til at fortryde Deres ærlighed. Vi kan alle rammes af et

uheld, jeg vil tro, De har været genstand for et sådant. Jeg skal altid tage Deres forsvar. Jeg er som sagt ikke en hvilkensomhelst fra gaden. Til slut blot dette ene. Hvornår har De sidst set kaptajn Johnson?"

Agenten bladede i sine papirer. "Den 26. april var han her tillige med mr. Throgmorton. Jeg har overhovedet ikke set de to herrer siden den dag. Fuldmagten blev sendt mig med posten."

"Og mr. Weston?" spurgte Juul.

"Mr. Weston har jeg ikke set siden midt i april. Jeg omgikkes ikke de herrer," føjede agenten til med et sidste forsøg på at hæve sine aktier. Juul havde imponeret ham; han fulgte ham høflig til døren.

Juul gik lige hjem, tilfreds med udbyttet.

"Doktor," sagde han – "nu er vi et godt skub videre. Vi ved, at kaptajn Johnson gjorde kur til mrs. Weston, at kaptajnen har ønsket at blive slettet af kredsen af virkende mennesker, eller at andre har ønsket at slette ham. Dette er sket efter den 26. april i år. Vi ved nu, at de to herrer Weston og Throgmorton er lidet tiltalende figurer, at huset ikke er kaptajnens og at Throgmorton kan hæve hans penge."

Doktoren nikkede. "Dette ville lede os til at antage, at de to svindlere i tidsrummet mellem 26. april og 29. april har myrdet kaptajnen og derefter forladt landet for, af en eller anden ukendt grund, at slå sig ned i et fredeligt dansk fiskerleje. Godt, vi skal nå dem der. Men katten, Amys kat? Lad miss Derry have ret, at katten ikke var hendes, halsbåndet er hendes, og det er ikke stjålet. Vi savner altså enhver oplysning om, hvilken forbindelse der består mellem hende og dramaet i Clareville Grove. Hendes sager står langt bedre nu end forhen. Men

hvorfor lyver hun så? Lad gå at hun løj før, men hvorfor fortæller hun os nu, at hun kender kaptajnens adresse, når hun faktisk ikke kender den – og hvad vil hun ham?"

"Det må jeg sørge for at regne ud," sagde Juul. "Efter de fortræffelige resultater, jeg har haft med mr. Alwynns, er jeg mindre bekymret for, hvorledes det skal gå mig over for den unge dame. Vanskeligheden ligger mere i at få adgang til hende. Jeg må sige, at efter de oplysninger, jeg har indhentet, ønsker jeg at tage meget blidt på hende og skåne hende for selv de letteste huslige ubehageligheder."

Doktoren lagde hovedet på siden.

"Vil det sige, at De nu er overbevist om, at Amy er brødefri? De lader ganske den omstændighed ude af betragtning, at kaptajnen kan have spillet dobbelt spil, og – hvad han åbenbart har – holdt forbindelsen ved lige med miss Amy. Hun kan være blevet drevet til det yderste, hun kan i selve dette hus have taget den skinsyges hævn over den troløse, og de to slyngler Weston og Throgmorton, som vi nu har ret til at mistænke for det værste, kan have benyttet hendes gerning til at sikre sig det pekuniære udbytte."

Juul rystede på hovedet.

"Hvorfor skulle de så løbe af landet?"

"Ganske simpelt fordi mistanken ville falde på dem; desuden ønsker de to herrer næppe deres sager offentligt undersøgt. Jeg tror, vi gør dem en vældig tjeneste ved at holde dette gehejmt."

Juul rejste sig.

"Vil De nu gå til politiet?"

"Nej min salighed om jeg vil," sagde doktoren. "Men De, lille Juul, har sporenstregs at få fat i miss Amy og sætte hende

kniven på struben. Har pigebarnet rent mel i posen, vil hun straks røbe, hvad hun ved. De behøver kun at true hende med de aller almindeligste ubehageligheder. Agentens fortælling fournerer Dem med et helt arsenal, som De kan benytte med Deres sædvanlige diskretion og snilde."

"Og har hun ikke rent mel i posen, som De siger," fortsatte Juul.

"Så får vi hos hende løsningen på gåden. De og jeg kan spare os turen til Hjørring og lade politiet tage affære, om vi vil. Så bliver vi her, De for at følge sagens kriminologiske udvikling og jeg for at fæstne på lærredet Turners udødelige *Storm i Kanalen*." –

Hermed gik Juul til Clarendon Road. – Mme. Sorel var instrueret og ubehagelig, han blev afvist.

Han efterlod imidlertid et kort sålydende:

"Ærede frk.

Det nytter ikke at afvise mig. Jeg ved, hvor kaptajn Johnson er, jeg er ikke sikker på, at dette ikke kan være af interesse for Dem. De indledede vort bekendtskab; De kom til mig. Jeg ville sætte pris på at afgøre denne sag med Dem, ikke med Deres fader. Kl. 11 i morgen er jeg her.

Ærbødigst

Holger Juul."

Svaret var imødekommende; det kom pr. telegraf samme aften.

11

Juul tog med toget fra Glouchester Road station til Notting Hillgate. Det var en lys, frisk formiddag, alle mennesker så glade og fornøjede ud og nikkede venligt til hinanden. London lå rigtig badet i den dejlige vårsol. Juul kunne ikke ret nyde den. Han befandt sig bedst nede under jorden, i det naturstridige elektriske lys, mellem sodede og støvede mure og tunneller. Det var ham imod at træde frem for denne unge kvinde og true sig ind i hendes fortrolighed. Men sagen var for ham en *sag*. Et personligt element var der også. Han troede ikke på hendes skyld, hende ville han netop skåne, hun skulle ud af det uden ulempe. Hun var uskyldig, hun skulle hjælpe ham.

Da han atter stod oppe i sollyset, gik mellem de lyse grønne træer i Holland Park Avenue og så ind i de friske, grønne haver med de røde og gule blomster, følte han sig friere og lettere. Vårstemningen måtte komme, den måtte tage ham og meddele sig til hende. Han måtte vinde hendes fortrolighed uden trussel, fordi hun, den unge kvinde, måtte skænke ham, den unge mand, den tillid, ungdom skænker og tager.

Huset lå mellem grønne træer på den brede, smukke villavej. Juul blev indladt, og miss Derry stod der, slank, forårsklædt, i stramtsiddende, nyt kostume med en lys, lilla stråhat, smykket med blomster.

Hun hilste høfligt, lidt køligt og bad ham tage plads.

Han sagde, hvorfor han kom, og mens han talte, blev hendes mund mere sluttet, hendes blik fastere og skarpere; han forstod, at kampen ville blive hård – men forstod ikke hvorfor.

Så talte hun bestemt og klart:

"Det kan ikke forundre Dem – en mand, jeg slet ikke kender, en fuldstændig fremmed, at jeg hverken kan eller vil skænke Dem min fortrolighed. De ved – De har været påtrængende og må indrømme det – De ved, at jeg har været forlovet med kaptajn Johnson. De ved, at det er forbi, at mine forældre ønsker, at det skal være forbi – – –."

Juul afbrød hende.

"Jeg ved også, at De ikke betragter den sag helt således. Husk vel på, frk. Derry, De kom til mit hus, De bad mig omadressere breve til kaptajn Johnson. Jeg havde ikke søgt Dem, jeg anede ikke, hvem De var, før De selv kom. Nu har jeg grunde til, at jeg ønsker fuld besked. Jeg er en mand, De kan stole på. Skæbnen – tilfældet har ført os sammen, det er sket, og jeg slipper Dem ikke. Jeg vil vide besked."

"Med hvilken ret?" spurgte hun lidt hæst.

"Med almindelig menneskelig ret. Vi går ikke ene om her på jorden; vore veje krydser vore medmenneskers, og vor interesse vækkes. Det er selvopholdelsesdrift, er det, en stærk, medfødt drift, der gør, at når disse veje krydses, kræver vi besked om det, der har bragt krydsningen til veje. Jeg siger Dem det rent ud; for 14 dage, for en uge siden var navnene Johnson og Derry mig ligegyldige, nu har de fanget min interesse. Jeg har gjort studiet af mine medmennesker til mit livs virksomhed, det er ikke tom nysgerrighed. Her foreligger en *forbrydelse*."

Miss Derry blegnede.

Juul fortsatte. "Her foreligger en forbrydelse, siger jeg, og jeg vil opklare den. Jeg er ikke vant til at være statist. Jeg er skabt til at tage en fremragende rolle i det, der møder mig. Og her vil jeg være med. Denne kaptajn Johnson er midtpunktet i en række

handlinger, der sammenfattes i det, vi kalder en forbrydelse. Min menneskeret er det at være med til at værne samfundet mod forbrydelsen. Godt, jeg tager min plads, og De skal tale."

"Jeg forstår ikke, hvad De mener," sagde hun med skælvende stemme.

"Vidste jeg fuld besked, ville jeg ikke trænge ind på Dem. Jeg lejede dette hus, man sagde mig, at det tilhørte en kaptajn Johnson, der var rejst til Burma. Det vedkom ikke mig, jeg havde at betale til denne ejers agent. Så kom De og bad mig sende denne mands breve til Dem. Jeg forhørte nu agenten, og han protesterede bestemt imod det, han viste mig en fuldmagt fra en anden, han forbød mig at efterkomme Deres ønske. Vi fandt et brev fra Dem – det var fra Dem, ikke sandt? De løj. De ville være os kvit. Den lille episode med katten, der opholdt sig i huset og som bar et halsbånd med Deres navn, gjorde Dem endnu mere mistænkelig. De forsøgte at få mig til at spille under dække med Dem og lyve for Deres forældre. Kaptajn Johnson har ønsket at forsvinde fra Jordens overflade, siger agenten. De siger, De ved, hvor han er. De har talt usandhed før. Nu skal jeg sige Dem, hvad jeg tror. Kaptajn Johnson er faldet i hænderne på to frække forbrydere, der misbruger hans navn, der bruger hans penge – og måske tragter ham efter livet."

Miss Derry lyttede med åben mund lige indtil slutningen af Juuls lange tale. Så sank hun ligesom hen i træthed.

Juul betragtede hende skarpt. Hendes ansigt kunne sige – intet nyt – ikke andet! Men hun kunne tænke alt – også det, som Juul ønskede at vide.

Han fortsatte.

"Jeg forlanger kun af Dem, at De skal sige mig ærligt: Ved De, hvor kaptajn Johnson er og ved De, at han med vilje har givet sig de to mænd Weston og Throgmorton i vold? Ved De, at han har ladet sig besnære af en kvinde, mrs. Weston, og hvorfor vil De, at hans breve skal sendes til Dem?"

"Jeg nægter at svare," sagde hun fast.

"Godt," sagde Juul – "jeg kan ikke tvinge Dem. De vil måske fortryde, at De nu tier; det kunne tænkes, at De kom til at stå over for mænd, der havde midler til at tvinge Dem til at tale."

Hun rejste sig og sagde fast og stolt:

"Deres trusler skræmmer mig ikke. Hvad der er mellem ham og mig, behøver jeg ikke at skamme mig ved. Jeg har handlet ret. Jeg kan forsvare for Gud og mennesker, hvad jeg har gjort. Jeg behøver ikke at bøje mig for trusler."

Det betyder jo ikke noget, tænkte Juul, men han forstod, at true hende *kunne* han ikke, tale om liget i kælderen *ville* han ikke. Det gjaldt om at få at vide, hvad det var, hun kunne forsvare. Han slog om i en venlig tone og skiftede taktik.

"Frk.," sagde han, "jeg er ikke påtrængende. Jeg søger Deres hjælp i Deres egen interesse. Jeg må se kaptajn Johnson, tale med ham – ikke om Dem, jeg skal ikke blande mig i Deres forhold til ham; kun det beder jeg Dem sige mig: Hvor er han?"

"Det ved jeg ikke," lød hendes korte svar.

"Betyder det, at De ikke *vil* sige mig det?"

Hun svarede roligt og fuldt behersket:

"Om jeg vidste det, jeg ville ikke sige Dem det. Jeg stoler ikke på Dem."

Juul rejste sig.

"Godt," sagde han – "jeg beder Dem betænke, at sker der noget ubehageligt, kan De takke Dem selv for det. Jeg ønsker ikke at fortsætte denne samtale."

"Vil De gå til fader?" spurgte hun lidt hæst. "Gør det ikke – sker dette, går jeg, og min skæbne kommer over Dem."

Hendes kinder blussede, og hendes bryst bevægede sig heftigt. Som hun stod der, var hun en ægte britisk, rank og modig pige, bag hvis ord den handling lå, som ordene pegede imod. Vilje havde hun, det gjaldt ikke at stramme buen, til den bristede.

"Jeg er gentleman," sagde Juul høfligt. "Det er med Dem, ikke med Deres fader, at jeg har at skaffe. De nægter mig enhver oplysning. Jeg tror, det er, fordi De selv intet ved. Vidste De noget, ville det være dumt af Dem ikke at lede mig på vildspor. De ved ikke, hvor kaptajnen er, og De ville give, hvad De ejer, for at vide det."

Hendes ansigt var ubevægeligt, hun stod rank foran ham som før.

"Jeg lover Dem, frøken, at når jeg får vished for, hvor han er, skal De blive den første, der erfarer det. Det giver jeg Dem mit ærlige ord på. Skulle han være død, skal De også erfare det; jeg vil vide det, som jeg sagde Dem før."

"Kaptajn Johnson er ikke død," sagde hun roligt.

"Så ville De måske have vidst det?" spurgte Juul let.

Nu tav hun.

"Svar mig på en ting, kun denne ene: Har de talt med denne mand senere end den 28. april i år?"

"Hr. Juul," sagde hun fast. "Af hele Deres adfærd ser jeg, at De er en politispion, De må undskylde mig, men netop det er De.

Jeg udleverer ikke ham til politiet, lad ham så have fejlet så meget han vil. De kan, om De vil, foranledige mig arresteret. Vær så god."

Juul bukkede.

"De tager fejl, frøken. Jeg ønsker aldeles ikke at forulempe hverken Dem eller ham. De tror, at han er rømt af landet med to lidet ansete mænd; jeg tror, at han er her i landet – tavs, hjælpeløs, lad os sige det rent ud – *myrdet*."

"De anstrenger Dem forgæves, hr. Juul," sagde hun stille, "og De spilder Deres tid."

Juul havde indtrykket af det samme. "Godt," sagde han – "lad det så være en aftale. Finder jeg ham, så skriver jeg til Dem, om det så er i Annam eller Japan. Finde ham vil jeg, død eller levende. Og så kommer De."

Hun smilede vemodigt.

"I så tilfælde får De næppe brug for mig. Jeg ved ikke, hvilke Deres bevæggrunde er, men De må kunne forstå, at med mig er Deres arbejde spildt. Dette er mit – mit eget, og det giver jeg ikke til pris for nogen."

Juul bukkede og gik.

12

"Det kom De knap så godt fra som fra mr. Alwynns," sagde doktoren, efter at Juul havde endt sin beretning. "Amy er Dem for stærk. Jeg begynder at tro, De lider skibbrud i denne affære og strander på det kvindelige. Sådan et stort, stærkt mandfolk. De skal se – det er hende. Hun har taget ham på samvittigheden, derfor er hun så sikker og så fast bestemt på at holde sin mund."

"Jeg tror det ikke," sagde Juul. Han sad og bladede i en rejseliste. "I morgen går Esbjergdamperen, vi tager til Hjørring, doktor, og undersøger først de andre."

"Imens stikker hun af," sagde doktoren drillende. "Hun pudser os."

"Det gør hun ikke," sagde Juul og slog rejselisten i med et smæld. "Så var hun stukket af for længe siden. Jeg tror på hendes uskyld. Hun så ærlig ud, gjorde hun."

"Selv når hun løj," afbrød doktoren.

"Hun løj med overbevisning, det er kvindelig finfølelse, dette her. Hun vil ikke betro sig til en mand. Hun elsker denne karl, hvad han så er, hun vil finde ham, tilgive ham, kort sagt hun vil ham. Og han er syltet ned i kalk i kælderen her."

Doktoren brummede. – "Hvis ikke netop hendes sikkerhed skriver sig fra den letfattelige omstændighed, at hun ved, at han er i live. De vil nu absolut have, at det skal være kaptajnen, der er myrdet. Hvor ved De det fra?"

"Det skal jeg sige Dem, doktor. Det må være ham. Han har udstedt en fuldmagt til en anløben person, hvorefter denne skal kunne modtage hans post og hæve hans penge. Det gør en

mand ikke. Hvad glæde skulle han have af, at disse svindlere tog hans penge. Hvad skulle han opnå ved at forsvinde? Han er jo ikke eftersøgt af politiet og miss Amy kunne han da dække sig for, om han ville. Derimod er det meget sandsynligere, at de to andre har benyttet sig af hans død til at tilegne sig hans formue, så længe det går."

"Det kan der være noget i," sagde doktoren, "men hvorfor fortalte De ikke det til miss Derry?"

"Af den simple grund, doktor, at jeg endnu ikke ved, om ikke det er miss Derry, der har myrdet ham – blot ført stødet, de andre har som sagt kunnet tage fordelen af det. Er dette tilfældet, måtte vi straks skride ind mod hende, og det vil jeg ikke. Jeg synes om pigebarnet, hun er modig, rask, besluttet. Har hun stukket sin kaptajn, har hun haft grund til det. Det hele, vi har at gøre, er at flytte og meddele de noble herrer, at de er opdaget, og at de må arrangere sig med londonerpolitiet. Det sker, mens vi er i Danmark og uden for det hele."

"Altså et tilbagetog," sagde doktoren sarkastisk. "Og hvor bliver så retfærdigheden og retshåndhævelsen af?"

"I min hånd," sagde Juul kort. "Jeg vil i Danmark erfare alt dette gennem de tre mennesker, vi finder der. Dem vil jeg kunne tumle, og når vi står ved målet, lad os så tales nærmere ved. Så længe har miss Amy fred."

"Og madam Sivertsen og katten?" spurgte doktoren.

"De bliver her. Det vil jeg anvende på historien selv, om De ikke vil stå halv skade med mig. Vi to rejser i morgen, og de to bliver her. Kommer så det tidspunkt, da vi ønsker at forlade affæren, nemlig hvis miss Derry har handlet, som vi tror – så

kalder vi madamen hjem og sender miss Derry et bud om, at katten er til disposition."

"Og hvis nu katten tilhører den anden dame? De glemmer, at der er to damer."

Juul smilede. – "Jeg kender kun den ene, doktor. Hun har givet mig nok at bestille. Kun det har jeg fået ud af hende, at hun i hvert tilfælde har handlet ret, det vil sige uden lave hensigter. Jeg tror ikke, der har været meget ved den fyr, der ligger dernede i kælderen; han interesserer mig ikke rigtig mere. Men et står fast: Gåden skal løses."

Doktoren tav.

Men det blev, som de havde bestemt. Den næste morgen forlod de London, og da de stod på Esbjergdamperens dæk og så de grønne bakker ved Harwich forsvinde i det fjerne, sagde doktoren lidt spottende:

"Det blev en kort visit den."

"Å hvad," mente Juul. "Vi ved jo endnu ikke, om ikke vejen går tilbage igen. Vi ved jo i grunden slet ingen ting om det hele."

"Tror De, politiet på dette stadium ville have vidst mere?" spurgte doktoren, "for i så tilfælde har vi jo egentlig ikke udmærket os."

Juul rystede på hovedet.

"Jeg tror, at agent Sidney Alwynns ville være os meget taknemmelig, hvis han vidste, hvad vi har gjort for ham; han ville sikkert have siddet i et varetægtsfængsel og kukkeluret nu. Dernæst tror jeg, at miss Derry ville have være meget uheldigt stillet, måske død. Denne determinerede, unge dame synes mig i stand til selv et meget kraftigt skridt, når livet virkelig går

hende imod. Tilstået sin brøde havde hun næppe. Er hun den skyldige, ville der ingen vidner have været, og sin historie giver hun ikke til pris.

Det trekløver, vi nu styrer efter, ville sikkert have gjort sig usynligt. Ja, doktor, jeg er aldeles ikke tilbøjelig til at prale, men jeg tror virkelig, at alle parter foreløbig står sig ved, at vi har gjort, hvad vi gjorde."

"Navnlig De og jeg," lo doktoren. "For vi havde sikkert været de første til at gøre bekendtskab med et engelsk fængsel. Det kan jo være, vi kan indhente det forsømte, om tilfældet og begivenhederne fører os tilbage til London. Jo længere tid, der går, des sikrere bliver vi på at blive taget, så længe vi er lejere, og mr. Alwynns vil nok lægge et godt ord ind for os. Vi må altså foreløbig være tilfreds og – nøjsomme."

Det var sommer, havet var blankt og himlen klar. Doktoren sad hele dagen og malede det blanke vand. Juul stod og stirrede ud over det lette, toppede kølvand; hans tanker gik viden om, men han syntes ligesom sagen blev så lille og helt borte i det store, frie felt om ham. Den havde ikke rigtig tag i ham, den var for abstrakt, for meget tænkningens sag, for lidt den umiddelbare følelses.

Juul var en ung mand endnu, og Amy – Amy i sagen var for ham upersonlig.

Nu stod færden mod Danmark; i Clareville Grove, i kahytten bag køkkenet sad madam Sivertsen med Amys kat. I kælderen lå from og stille den døde mand.

Anden bog

"Løkken"

1

Højt på en bakke, en lille halv mil fra Jammerbugten, i frodigt Vendelboland ligger Børglum kloster. Bredt, hvidt, med røde tegl, som et sømærke fra havet, fra land som en herregård, hvis ene fløj er Vendsyssels gamle bispekirke. I middelalderen var Børglum kloster et præmonstratenserkloster og sæde for bispen nord for Limfjorden. Der meldtes den gang om mange fejder og om mange vældige bisper, om lokkende bål, brændte på Rubjergknude, der drog de søfarende til kysten, så deres skuder sloges i kvag og de selv fandt døden i bølgerne eller på stranden for bispesvendenes spydstik. Der meldtes om løngange fra Børglum til nonnerne i Vrejlev, om fejde mellem herremænd og bisper, og den sidste bisp af Børglum, Niels Stygge Rosenkrantz, hvis ligsten endnu er indmuret i domkirkens hovedskib, sammenfatter i sig alt, hvad der i tiderne er meldt om Børglum bisper. Kær i kvinder, kær i guld, trættekær, lad, uvidende, ond og herskesyg var denne bisp, om hvem Skibbykrøniken fortæller, at han kun besad en dyd: afholdenhed fra vin. Han var den sidste, han og hans provst, der aldrig blev ret bisp, Stygge Krumpen sad, da reformationens lys tændtes, og gantedes med Elsebeth Gyldenstjerne på Børglum kloster, og da bonden berendte klosteret, krøb Stygge ind i en bagerovn og skjulte sig der.

Så galede den røde hane over klosteret, det kom i forfald, og efter grevefejden tilfaldt det kronen, der hundrede år efter eller så mageskiftede det til hr. Peder Reedtz. Siden da skiftede klosteret ejere, kirken forfaldt, det kom i hænderne på lykkelige slavehandlere, der hvidtede koret og oprettede altre af malet

træ med prangende parvenuskjolde; det kom i hænderne på driftige landmænd, der nedrev skibene og byggede kostalde og lader af dem, men det stod, som det står, knejsende over bakkehæld med de glitrende, hvide vægflader og det røde tegl. Over bakken går vejen fra Vrå til Løkken; på slottets gamle voldbastion ligger en kullet mølle, og fra denne ser man vidt over land og hav ind mod Hjørrings bakker, ned over heder og moser til selve Vildmosens vidtstrakte kær, ja mellem toppede bakker til selve Ålborg by. På sit næs ligger Tise kirke som på en klint, hvor søen er frugtbart land, i vest glimter Vennebjerg kirke og fyret på Rubjergknude, i nord Hirtshals fyr og langt ude Råbjerg mile tæt ved Jyllands yderste spids.

Over tyve kirker tælles i det vide landskab, stærke, granithugne kirker med takkede trappetrinstårne eller helt kullede. Og kullet er selve domkirken, hvis tårn faldt med de sidste bisper for lutherdommens brand.

Men ude ved Jammerbugten ligger lille, venlig, kaldende med to små kirkespir og et stort, rødmalet sømærke fiskerlejet Løkken i sine klitter med fygende sand.

Der skulle Holger Juul og dr. Koldby søge løsningen på gåden fra Clareville Grove.

Mr. Alwynns gav adressen *Poste restante Hjørring*. – Postmesteren i Hjørring oplyste på forespørgsel, at en englænder af det opgivne navn havde opholdt sig i Løkken fra første maj, og derfor drog de to retfærdighedssøgende til Løkken.

Juul lod vognen holde på Børglum bakke og stod af. Han kendte og elskede stedet, et af de skønneste i Danmark. Solen

stod højt, og der var klar luft; Juul drog vejret i dybe drag og vendt imod sin ledsager sagde han:

"I denne klarhed er det ikke muligt at dølge noget. Se hvor solen glimter på det blå vand derude! Vi kalder dette hav, havet mod vest, til hjælp, om landet skulle nægte at stå os bi."

"Her er kønnere end i London," sagde doktoren. "Ligesom højere til loftet. Man ordentlig gaber som en torsk på land, hvad?" Og han tilføjede: "Jeg tror, der er skønnest i Danmark. Lad den gamle historie skøtte sig selv, Juul, kald madam Sivertsen tilbage og lad Amys kat være ene om hemmeligheden."

Juul vendte sig og gik mod vognen.

"Ingen sentimentaliteter, doktor. Vi har en opgave. Tilvogns og fremad."

Så rullede de ned over Børglum bakke.

Det gik langsomt, vejen var tung og sandet og hestene store og svære. Vognen knagede i sin gamle fælge, og kusken var vestjysk og sindig.

"Hvad er nu Deres plan?" spurgte doktoren.

"Ingen," var svaret, "eller rekognoscering måske. – Men se der, doktor, det går pinedød galt."

Doktoren kiggede ud over char-à-banc'ens ryglæn og så lige foran dem en cyklende dame, der øjensynlig havde mistet styret over sin maskine. Den slog nogle slag fra højre til venstre, og bums der lå hun i grøften. To herrer, øjensynlig af selskabet, gled nu forbi vognen, der netop svingede for bakkens fod i et skarpt knæ. De standsede brat.

Vognen holdt også an. –

Damen sad på grøftekanten, bleg og forpint så hun ud; hun holdt med højre hånd om venstre håndled.

Juul sprang ud, og doktoren listede også forsigtigt ned ad vognens trin.

De to trådte hen til damen og hendes ledsagere.

"Impossible," lød det, "quite impossible!"

"Englændere," sagde doktoren.

Juul lettede på hatten og spurgte selskabet, om han kunne være til nytte. Han talte engelsk, og han så straks, at han var velkommen. Bedre endnu blev det, da doktoren afslørede sig som læge. Damen havde forstuvet håndleddet og var ukampdygtig. Cyklen var vreden i gaflen og ubrugelig. Resultatet blev et let vådt kompres, tilvejebragt ved et lommetørklæde dyppet i en tørvegrav, og damen op at køre i maltgørerens char-à-banc, hvor cyklen anbragtes på tværs af sædet.

Det var indledningen, og den var underlig.

Herrerne forestillede sig for de hjælpende rejsende som mr. Weston og mr. Throgmorton fra London, damen var mr. Throgmortons søster, mrs. Weston.

Dr. Koldby tog dette lidt mærkelige meget roligt, men Juul blussede.

Det var ikke desto mindre således og ikke en smule anderledes.

Trekløveret på vejen var selskabet fra Clareville Grove, kun den myrdede manglede. Han var der ikke.

Og hed forresten kaptajn Johnson, som han skulle!!

Char-à-banc'en rullede afsted over Furreby bæks gamle stenbro, forbi missionshuset, kirken og skolen, lige ind i

Løkkens sandede gader, over klaprende rendestensbrædder til torvet, hvor den gjorde holdt foran badehotellet med et hjul nede i en sort, lidt slimet rendesten.

Nu var Juul og doktoren, hvor de skulle være, og mrs. Weston var taknemmelig, omend pint af smerte.

Der gik bud efter stedets læge – kvaksalverere ville doktoren ikke og gå en kollega i bedene endnu mindre.

Mrs. Weston blev bragt til sengs.

Men mr. Weston og mr. Throgmorton forsikrede, at det var højere magter, der havde sendt de to herrer til Løkken.

Doktoren modsagde dem ikke, skønt han var i høj grad uortodoks. Juul derimod tænkte på mrs. Weston, på det fine, blege, lidelsesfyldte ansigt, den stumme, hjælpeløse smerte.

De to herrer stod i deres værelse i baglængen af hotellet, et forhenværende vareskur til en forhenværende købmandshandel.

"Jeg ved, hvad De tænker på, Juul," sagde doktoren.

Juul så på ham. Doktoren lo.

"Hun er uskyldig! – Nu synker frk. Derrys aktier; for når han – den lange, radmagre englænder – er mr. Weston, kommer sagerne til at stå slet for frk. Derry. Juul, dette her begynder godt. Selv en af de allermest banale novelleskribenter ville undse sig for at arrangere et møde og et ulykkestilfælde som det, der er arrangeret af de styrende magter i dag. Lad os deraf lære at være overbærende mod de digtende ånder, livet skriver selv undertiden sine noveller pokkers lige ud ad landevejen, og det snurrigt nok netop, hvor det passer."

Juul rystede på hovedet.

"Vi må tage os i agt, doktor – for alle forudfattede meninger, ikke sandt?"

"Det skiftes vi til at fortælle hinanden," sagde doktoren. "De navnlig, når mistænkte viser sig at være af hunkøn samt ung og øndig med ø. Tak Deres skaber for kompagniskabet med en ældre, desillusioneret kvindehader. Men det vil jeg sige Dem, jeg vil ikke håbe, denne dame også hedder Amy, for så protesterer jeg –."

"Psj," sagde Juul – de to englændere passerede vinduet, der vendte ind til gården.

Så sagde den ene på engelsk:

"Doktoren mener, at Amy vil være all right om få dage."

Doktoren, dvs. her doktor Koldby, sagde aldeles ingen ting.

Men både han og Juul tænkte på katten.

Så kom det endelig fra doktoren:

"Juul, vi burde have pakket dyret ind og taget det med til Løkken."

2

Stranden ved Løkken er bred, hvid og flad – sand, rent, melfint sand, klitterne er lave – flyvesand, der er standset på vejen, faldet i tanker over totter af marehalm og roliggjort. De er ikke gamle; skibsførere fra Løkken mindes deres barndomsdage, da de lærte at fare med skuderne på Norge, da var Løkken Hjørrings stabelplads; der står endnu pakhuse fra den tid, de lå mellem stråtækte fiskerhytter og stirrede ud over bugten. Ja, så sandsynlig så Løkken ud, at englænderne anno 1801 stoppede op ude i bugten og skød svære jernkugler ind mod byen. Kuglerne ligger der endnu, men klitterne skjuler byen. Havet har sendt sandet ind mod den, og den jyske midtbane har klippet dens livstråd over.

100 fiskere – det bliver til nogle få hundrede sjæle i alt – er Løkken by i vore dage.

Stranden er bred og hvid, og i sommertiden fyldes Løkken af gæster. Når bugten ligger stille og blank, og solen sender sine stråler ned over Rubjergknude, der stejlt sænker sig i vandet mod nord, og glitrer over den lange strandbræmme, der løber mod syd forbi Blokhus for at bøje og ende i Bovbjerg med de skarpe skrænter, bliver Løkken Middelhavskysten lig, blå og hvid med klitterne gule og grønne og de røde tage lige over bakkernes kam.

Sådan var Løkken i de dage, varm og solbadet.

Nede på stranden i havkanten stod badehotellets tunge, hvide huse på lave hjul, og Martin og hans kone satte ryg til og skød dem helt ned til skvættet. I kurve og stole lå gæsterne og døsede, mens børnene legede og gravede i sandet. Derude i

vandet gik de badende, mænd og kvinder i leg; spøg og latter over den varme strand, og histhenne syslede fiskerne alvorlige og arbejdsvante med pramme og motorbåde, som kom hele livets lysside dem ikke ved. Søfolk hjemvendte fra langtur, matroser der gik i hjemlig dagfart, fåtalende men endnu unge, og maskinarbejdende, ikke langskæggede lærredsfiskere, som de kendes fra galleriernes lærred og fra Skagen og Vorupør – nej moderne abonnenter på "Socialdemokraten", arbejdere på skiftende dagløn.

Juul sad i en kurvestol og talte engelsk med mrs. Weston. Uheldet var overstået, hånden var atter brugbar, og bekendtskabet var gjort. Mrs. Weston var slank, smuk, med gnistrende sort hår og sorte øjne.

Lidt gulblegt var hendes ansigt, fint ovalt, og huden var blød og glat. Hun så mere end hun talte. Dog led hun vel, at en ung mand talte til hende, og Juul talte godt og gerne.

De to herrer drev rundt på stranden, de ville gerne til søs, men det var ikke skik i Løkken. Af og til tog de en tur med fiskerne, når disse "dørrede" efter makrel, eller de satte sejl på deres cykler og jog ned ad stranden for vestenvind, når denne blæste.

Mrs. Weston talte ikke meget til dem; der kunne komme et underligt, bidsk blink i hendes store, mørke øjne, når hendes mand henvendte ordet til hende, og broderen led hun slet ikke. Det var øjensynligt, at han var den, der ledede det hele. Han forhandlede med værten, ordnede hvad der skulle ordnes og gav de to andre ordrer i en kort, skarp tone. De lod til at lystre. Lille og tæt var han, han lignede ikke søsteren, skønt også han var meget mørk. Han var koparret, med grå, stikkende øjne,

ubehagelig og uvenlig. Alle ved badestedet gik af vejen for ham, værten klagede over hans fordringsfuldhed og uhøflige væsen. Mr. Weston var skikkelig, lang, tynd og kedelig. Han lod til at være indtaget i sin kone, trods den uvenlige behandling, hun lod ham vederfares. De to lignede ikke ægtefolk, og de beboede hver sit værelse i hotellet.

Juul derimod lod til at behage den unge dame. Han havde plads ved hendes side ved bordet, hun hørte gerne på ham og smilede lidt tungsindigt, når han talte.

Dr. Koldby malede i klitterne, og dermed var *han* anbragt.

Der gik megen tale om englænderne i Løkken. Ingen vidste, hvor de kom fra. Selv fortalte de intet, og Juul fik heller ikke noget at vide. Englændere passer deres.

Værten fortalte, at de var kommet tidligt, før sæsonen var åbnet. De betalte præcis og lod til at være velhavende, de fik ikke megen post, og de indlod sig ikke med andre. Den hændelse, der havde bragt dem sammen med Juul og Koldby, var den første, der havde foranlediget nogen art af forbindelse mellem dem og de andre gæster. Som de ældste havde de taget en plads højt ved bordet, og der sad de og følte sig hjemme.

De andre gæster – mest købmandsfolk fra de østjyske byer – så med mistro til dem, og det blev ved. Juul og Koldby blev indregistrerede som "englændere", og kulden mod de engelske overførtes på dem efter dansk hævdvunden badehotelskik.

Det passede Juul godt. Uden nogen bestemt plan sluttede han sig til den unge frue; han følte godt, at hun var glad for ham. Tillid viste hun ham ikke, hun talte aldrig om sig selv, men Juul spurgte ikke heller. Blot forstod han, at hun længtes efter England, og at hun led under samværet med de to mænd. Han

kunne derimod ikke regne ud, om det var manden, som hun lod til at foragte, eller broderen, som hun lod til at afsky, der var hende mest ubehagelig. Broderen havde magt over hende, det var klart, og Juul knyttede dette sammen med eventyret fra Clareville Grove på sin egen maner. Planer havde han ikke. Der lod sig ikke let noget virkeligt gøre, som sagerne stod, det gjaldt først og fremmest om at vinde hendes venskab, så måske hendes fortrolighed og af spredte ord og udtalelser bygge en grund under mistanken, som endnu svævede i det blå. Det var ikke helt ærligt, men som sagerne stod var det den eneste vej at følge.

"Mrs. Weston," sagde Juul – "hvorledes er De egentlig faldet på at søge herover; Nordsøen skyller jo også mod Deres fædrelands kyst, og det lader til, at De ikke synes om landet her eller om menneskene?"

Hun rystede på hovedet.

"Man er ikke altid herre over sine handlinger, hr. Juul. – Vi må tilbringe denne sommer ved søen for mine nervers skyld, her er billigere og desuden – min broder og min mand vil det. Derfor er jeg her."

"De ville ønske, De ikke var her?" spurgte Juul.

Hun så op med et træt smil.

"Jeg har så få ønsker, egentlig slet ingen. Jeg er træt. Jeg længes efter hvile. Jeg kan lide at sidde stille og se ud over havet, der her risler så venligt. Jeg kan også lide at høre Dem tale. De taler stille og kønt, kun kan jeg ikke lide at høre Dem spørge. Jeg spørger aldrig, og der er dog så meget andet at tale om end os selv. De kan jo tale om kunst, om musik, om bøger."

Juul trak på skuldrene. – "Jeg taler helst om mennesker, og som De har bemærket helst om brøde og skyld. Det er min kæphest, som måske keder Dem. Mon ikke med urette! Levende mennesker er dog det, vi alle helst taler om, og for at tale til Dem kunne jeg godt lide at vide, hvem og hvad De er."

"Det er en smuk form for nysgerrighed, ikke sandt," svarede hun. "Jeg er ingen, jeg er intet. Men De har ret til at tale om brøde og skyld, som De siger; også dette interesserer mig, navnlig når *De* taler om det, De, som Deres ven maleren siger, er en utopist. Hr. Koldby fortalte mig i går, at De overhovedet benægter, at der er noget, der hedder forbrydelse. De tror altså ikke en gang på onde mennesker?"

Juul trak på skuldrene.

"Det kommer an på, hvad de forstår ved onde mennesker. Det kommer altid an på, hvad man forstår ved ordene."

"Jeg tænker på en mand f.eks., der ikke viger tilbage for nogen gerning, hvor ond den end er, når blot han dermed kan fremme sine egne formål. En mand, der forgifter livet for andre blot for at handle ondt. En mand, for hvem det onde selv er glæden."

"Jeg benægter foreløbig, at sådanne væsner findes," sagde Juul. "Ondskab er, så vidt jeg kan se, kun en misforståelse af forholdet mellem midler og mål. De bedste handlinger kan synes onde, når ikke dette forhold tages i agt, men at noget menneske uden formål skulle gøre ondt, tror jeg ikke og – må jeg bemærke – selve formålet må altid være i det mindste et indbildt gode for den pågældende selv. Jeg tror altså på fejle beregninger, ikke på bevidst ondskab."

Juul sagde dette med vilje, han mente at forstå, hvor hun ville hen, og han æggede hende ved at sige hende imod.

"Tror De da ikke på forbrydere og forbrydelser," spurgte hun.

"På forbrydere tror jeg – hvad dem angår, så er min definition noget anderledes end den almindelige. Ved forbrydere forstår jeg egentlig kun individer, der snylter på samfundet ved – uden at eje midler til at leve for – at angribe de andre samfundsmedlemmer med handlinger, der ikke er arbejde, men hvorved de fravender disse goder uden at yde noget ækvivalent derfor. Det er et socialt onde, om hvilket meget kunne siges, det er snarere af epidemisk end akut karakter, og de tilsyneladende mindst farlige forbrydere, småtyve og vagabonder, bliver de farligste."

Hun så op på ham. "Men mordere da?"

"Mordere er folk, der slår ihjel. Vel, det *kan* være "forbrydelse" at slå ihjel, men det *behøver* ikke at være det. I krigen er den største manddraber den største helt, og vi er oplært med de navne, der er knyttet til de mest strålende manddrab. At slå ihjel er en handling som alle andre handlinger, den kan være berettiget, og den kan være uberettiget. Det afhænger alt af motiverne."

Hun sad og ridsede med parasollen i sandet.

"Der står i Skriften ..."

"Frue," sagde Juul, "skal vi holde Skriften udenfor. Den er for misbrugt til at kunne anvendes i vort tilfælde. Jeg hævder kort og klart, at man ikke har ret til at berøve et andet menneske livet uden for de tilfælde, hvor det er nødvendigt, for at man selv kan bevare sit eget eller andres, hvis liv har værdi for en. Men fordi det således er uretmæssigt at berøve en anden livet,

gør det ikke sin mand til forbryder; det bliver kun den, hvis handling indtræder i rækken af de snyltehandlinger, jeg før omtalte."

Mrs. Weston så op med et lille smil. –

"Det vil altså sige, at kun vagabonder og fattige folk, der ikke vil arbejde, kan begå det, De kalder forbrydelser?"

"Ja," sagde Juul. "Jeg ville sætte pris på at få dette slået fast i princippet. Dog må jeg straks tilføje, at navnet forbrydelse ønsker jeg helst anvendt med varsomhed; det kan som sagt benyttes om forbryderes handlinger, det kan også benyttes om handlinger af Dem og mig, når de udspringer af samfundsskadelige motiver. Ja, det forstår De måske ikke. Jeg mener kun, at det er motivet, det kommer an på, og motivet må være af en usocial art."

"For øvrigt har man lov til at slå ihjel," sagde hun. "Det mener De, ikke?"

"Det har jeg ikke sagt. De må huske, vi talte om forbrydere, om onde mennesker. Jeg siger: der gives forbrydere, der gives forbrydelser, og der gives endelig handlinger, der skal ses og forklares af deres motiver. Kunne vi finde et nyt navn til dem, ville det første skridt være gjort. Vi må bedømme motiverne for at bedømme gerningerne, nu gør videnskaben det omvendte. Men selvfølgelig, dette kan jeg ikke udvikle for Dem i en konversation på en smilende strand. Jeg ville kun vise Dem en linje at følge. De lader jo til at interessere Dem for mord og mordere."

"Jeg," sagde hun lidt forskrækket. "Nej, ærlig talt, det er kun avislæsning og kriminalnoveller, der har sat mine tanker i forbindelse med mord. De aller fleste mennesker lever

gudskelov deres liv uden personlig berøring med den art. Men det interesserer mig. De ved, det interesserer os alle."

Juul havde rejst sig.

"Vist interesserer det os alle. Jeg har personlig været i berøring med en meget mærkelig mordsag – ja i dag vil jeg ikke fortælle Dem om den – men lejlighedsvis skal jeg. Jeg kan forsikre Dem, at den er interessant, og den vil belyse min grundopfattelse – som selvfølgelig bedst oplyses ved eksempler."

Mrs. Weston lo.

"Det sidste har De ret i. For med al respekt for Deres veltalenhed, Deres teorier om mord og forbrydelse er ikke rigtig klare."

"Jeg håber, de skal blive det," sagde Juul. "Det er min kæphest, og jeg vil gøre, hvad jeg formår, for at vise Dem, hvad jeg mener."

"Hvorfor mig?" spurgte hun.

"Fordi De interesserer mig dybt, mrs. Weston."

"Nu er det frokosttid," sagde hun og rejste sig.

Så fulgtes de op gennem klitterne, hvor en hulvej var gravet mellem bakkerne og gærdet med ris.

På stranden ved hulvejen stod byens kloakvand stinkende og pølet under solens bagen.

"Det er måske dansk," sagde mrs. Weston. "Her i den dejlige, friske natur at frede om en stinkende sump."

"Det er fattigdom," sagde Juul. "Byen har ikke råd til at lægge en kloak, derfor står rendestensvandet i Løkkens gader og derfor forpestes stranden af denne sump."

"I England ville sligt ikke blive tålt," sagde hun.

"I England har man penge – mange penge. Danmark er nu en gang, som digteren synger, et lidet, fattigt land, og Løkken er med al sin skønhed en lille, fattig by. Men De frue, som med rette elsker Deres land og priser dets store, uomtvistelige fortrin, hvorfor opholder De Dem uden for det land, hvori De egentlig kun syntes at kunne trives?"

Mrs. Weston standsede og så alvorligt på ham.

"Hr. Juul," sagde hun. "De har været mig en god fælle i de sidste, kedelige dage. Jeg synes, ligesom jeg lever op ved at tale med Dem, men De må gøre mig en tjeneste. Ikke spørge. Jeg er her ikke med min gode vilje, men ikke om De var min kæreste barndomsven, kunne jeg sige Dem, hvorfor jeg er her. Når De nu ved, at det er en hemmelighed – vil De så lade være at spørge."

"Gudbevares," sagde Juul.

Men nu vidste han altså, at mrs. Weston ikke var der med sin gode vilje, at der var mænd i hendes omgivelser, der gjorde det onde for det ondes skyld, og at hun interesserede sig for mord.

Han kunne have sagt sig selv det på forhånd – men alligevel syntes han, det var altid noget.

"Ikke meget," mente dr. Koldby – med rette. Efter frokost drev Juul og han en tur ned ad stranden mod Nybæk, der om sommeren træder flad og vandløs ud af klitterne en fjerdingvej syd for Løkken og danner grænsen mellem Hvetbo herred og Børglum herred, hvori Løkken ligger.

Doktoren drillede Juul med den engelske frue.

"Hele hotellet taler om jer to," sagde han. – "I begyndelsen lod jeg jer passe jeres. Jeg troede naturligvis, at De gik på opdagelse

i egenskab af retshåndhævende samfund. Nu har den tykke klædehandler fra Randers og hans madam med profilen tudet mig ørene så fulde af bemærkninger om jer, at jeg er blevet mistænksom. Lille Juul, De begynder som original retfærdshåndhæver i tragediespil og ender som forfører i operettestil med forlibelse og tilbehør ligesom sangeren, der bærer sin hjerterdame på armen ud i vandet til menighedens forargelse ved formiddagsbadet."

"De er spøgefuld, doktor," sagde Juul. "Nå, men De har for så vidt lov til det, som selve mordet, her hvor vi står langt borte fra gerningsstedet midt imellem de levende, det angår, og på enkeltmands hånd med dem, træder helt i baggrunden, bliver noget abstrakt, noget psykologisk andet end den realitet, det var i Clareville Grove."

"I hvilken skikkelse behager det Dem mest?" spurgte doktoren.

"Ubetinget i denne," lød svaret.

"Men hvad vil De gøre?"

Juul strakte sig og vendte sig ud mod vandet, der lå for ham, solbelyst og blinkende. "Jeg vil gøre netop det, situationen her kræver, doktor. Lade alt virke af sig selv, se, se og endnu en gang se, til jeg bliver seende."

"Og så?"

Juul drejede sig og lagde sine hænder på doktorens skuldre.

"Så vil jeg måske lukke mine øjne fast til og ikke se mere."

"Det vil sige, sende mr. Alwynns en opsigelse og kalde madam Sivertsen hjem uden katten, som jeg foreslog i tirsdags. Godt, De ved Juul, at hvad De gør, er velgjort, blot De er ærlig i Deres motiver og bekender kulør, men her må De være så venlig

at huske på, at mens der, så længe vi havde med miss Derry at gøre, altid var den udvej, som jeg gerne plejer at tage i betragtning, når der er tale om unge, ubefæstede mandfolk og kvinder med glatte forhoveder – den at det mandlige kan tage det kvindelige og løbe af med det, så er tilfældet her, hvor det kvindelige er udrustet med en lovlig ægtemand, en del mere kompliceret, hvad?"

"Jeg har aldeles ikke i sinde at udtale mig," sagde Juul – "ikke før vi ved meget mere, end vi nu ved."

"Det kan der være noget i," sagde doktoren. "Navnlig da vi endnu aldeles ingen ting ved."

"Netop, kære doktor, og vi er altså enige."

"Det er vi altid," sagde doktoren.

Så føjede han til:

"Altid – når Deres mening er fornuftig. "

"Det forholder sig altså således," sagde doktoren efter en pause, "at den herforsamlede familie, som Forsynet har bragt os nær ad sine uudgrundelige veje, der stundom fører over Børglum bakke, er vort trekløver fra Clareville Grove. Mr. Weston er gift med mrs. Weston. – han er lang, mager og ser kedelig ud, men sindssyg er han næppe. Højst lidt svagt begavet. Om hende vil jeg forbeholde mig videre dom, til jeg får lidt mere at se af hende. Broderen derimod, mr. Throgmorton, er som skabt til genstand for mistanke. Hele det ydre apparat er i orden. Skulende øjne, sammenvoksede bryn, flade øren. Kort sagt, han ser så mistænkelig ud, at jeg på forhånd opgiver at nære nogen mistanke til ham.

Selskabet har været her i fire uger. Det er altså taget herover netop på den tid, det skulle, ligesom sæsonen åbnede i London.

Post restante Hjørring betød blot, at man kendte stederne heroppe, men ikke havde bestemt sig for Lønstrup eller Løkken eller Hirtshals osv. Man har været i Lønstrup før. – Det vil sige mrs. Weston alene – som miss Throgmorton i selskab med en ældre dame.

Man valgte Løkken, hvor man ikke havde været før, noter det mistænkeligt, skønt det er revnende ligegyldigt, og sig mig så, hvad De tænker på."

"Jeg tænker på miss Amy Derry," sagde Juul.

"Ah – De sammenligner. Hvem af de to står sig?"

"Hun her – ubetinget," sagde Juul; "hun er yndig."

"Det sagde jeg straks, højstærede, jeg sagde bare øndig med ø. Stakkels miss Derry. De skal se, hun er mordersken, ikke sandt, og hele historien kommer ikke dette ypperlige selskab ved trods mr. Throgmortons deciderede forbryderfysiognomi."

3

Dagene gik, vandet blev ved at være venligt, og solen skinnede varmt og mildt over det hele. Gæster rejste, og gæster kom, dr. Koldby malede, og Juul drev på stranden, hyppigst med mrs. Weston. De to englændere var lidt arrige ved det, men de søgte adspredelse og sport. Badegæsterne skumlede. Juul kom ikke ud af stedet.

Og doktoren drillede ham.

Miss Derry skrev ikke, og madam Sivertsens rapporter var korte. Hun begreb ikke, at de to herrer ville holde den dyre lejlighed i London, men de betalte, og hun klarede sig. Katten blev tyk og fed. Det var måske for kattens skyld, de holdt lejligheden? Hun holdt af dyret, nu var de blevet fine venner.

Doktoren mente for resten, at det blev en lidt vel dyr spas, og Juul indrømmede, at det var et uproduktivt formål, men herregud, det var jo dog en *sag*, og inden tre måneder skulle den være ordnet. Lejligheden havde de jo, og de kunne altid benytte den.

Men det værste ved det hele var, at det ikke skred fremad. Endnu var de lige vidt. Så besluttede doktoren sig til at tage affære og lægge sig efter englænderne, men det gik kun småt. Han slog sig på sejlsport og lejede en pram af en gammel fisker, Silius Hansen, englænderne gik med en gang, så fandt de en fisker nord i byen, der lejede dem en pram, og så gik de ud alene.

Doktoren lettede sit hjerte til Juul en aften silde, da de røg deres "gå-i-seng-cigar".

"Herre," sagde han – "nu står vi på det punkt, hvor en hærfører står, når han må fremtvinge en afgørelse. De har vel endnu ikke fået opvarmet mrs. Weston til den temperatur, der giver bobler. Skynd Dem og gør det. Hun er led og ked af manden, hun er skudt i Dem, det kan jeg se på hende. Godt, skaf Dem en allieret, og læg så ud. Vi går jo ud fra, at hun er hvid som sne."

Juul rystede på hovedet.

"Den vej ville jeg nødig gå. Nej, lad os angribe, hvor fæstningen synes stærkest, det er gammel helteskik."

"Oho," lo doktoren. – "De er helt."

"Ja, eller ridder," sagde Juul og lo. "Disse to herrer er ubehagelige, men de skal strække gevær, skal de. Jeg vil narre dem langt ud på vandet, ud med Bolle Jens' *Betty* efter hummertejner på "Store Grund" og så beskyder jeg dem derude på det våde. De kan ikke afbryde diskussionen. 12 timers arbejdsdag til søs er god. Hvadbehager?"

"Der er noget i det," sagde doktoren – "men De skal tage dem en ad gangen. Lad mig holde Throgmorton fast og sejl De ud med *Betty* og Bolle Jens, medførende Weston alene. Jeg antager ikke, De er så hyperridderlig, at De ikke erkender det fornuftige i at angribe de svageste mandfolk først."

"Nej, overfor mandfolk er taktikken en anden," sagde Juul. "De har ret. Tag Dem af Throgmorton, så sejler jeg ud med Weston og gør det fornødne."

"Hvilket? Fortælle ham det hele?"

"Ja –"

"Hm, er det klogt? Så må jo politiet ind for at holde fyrene i skak."

"Det var ikke meningen," sagde Juul, "men det bliver vel bedst, De får hele min plan."

"Lad høre," sagde doktoren.

"Godt, – når vi ligger derude på søen, vil jeg sige mr. Weston, at jeg har nærmet mig hans hustru og søgt at være hende til adspredelse, ikke fordi jeg i mindste måde havde i sinde at krænke hans ægteherreret. Fyren er nemlig voldsomt jaloux – ikke sandt?"

"Noget," indskød doktoren.

"Godt igen – altså ikke fordi jeg vil krænke hans ret, men fordi hans hustru interesserede mig. En veninde af mig, som han måske kender, da hun uden tvivl kender ham, miss Derry –"

"Ah –" afbrød doktoren.

"Netop, nu kører jeg op med miss Derry – miss Derry har fortalt mig, at hendes forlovede kaptajn Johnson havde tabt sit hjerte til mrs. Weston og brudt sit løfte til hende. Det vil naturligvis kun berøre ham lidt –"

"Forudsat at det er sandt –" afbrød doktoren.

"Hvad enten det er sandt eller ej. Jeg vil gå et skridt videre. Jeg vil sige, at miss Derry ikke vil opgive sin kaptajn og at jeg er kommet til Løkken for at finde ham. Det vil selvfølgelig påvirke mr. Weston ubehageligt."

"Tror De," sagde doktoren – han havde en underlig trold gemt i øjenkrogen. Det godtede ham at se Juul på gale veje – og denne vej var gal.

"Må jeg vove en indvending?" fortsatte han.

"Ja ti," sagde Juul.

"Vi går ud fra, at kompagniet Weston har myrdet kaptajn Johnson. Deres rejsefælle vil altså vide, at den af miss Derry og Dem eftersøgte kaptajn ligger tør i kælderen i Clareville Grove og altså ikke bliver let at finde. Udvendig ville han lade, som om han ikke forstår et ord af det hele og indvendig vil han grine Dem ud."

Juul smilede overlegent.

"Gud være lovet, at jeg ikke er den idiot, De antager mig for, kære doktor, så Gud bedre os. Ti og hør og tro så, lidettroende. Man kan også undervurdere et gennemsnitsmenneske."

"Kør på," sagde doktoren og skænkede en stor whisky til Juul.

Juul fortsatte.

"Vi sidder altså derude ved den store grund, og som De så vittigt bemærkede, englænderen glor på mig og griner indvendig. Så siger jeg: Mr. Weston – det kan ikke nytte, De spiller komedie med mig. Miss Derry mener det alvorligt. Vi har lejet Deres hus nr. 48 i Clareville Grove, forstår De, – og –"

Doktoren greb ind, – "nede i kælderen har vi fundet ..."

"Må jeg sige idiot til Dem, uden at De bliver vred, kære doktor?"

"De må sige torsk, om De vil, for dummere end De er, kan jeg ikke blive."

"Så siger jeg idiot. Tror De virkelig, jeg vil fortælle mr. Weston det – herregud, at vort lange samvær ikke skulle have skaffet Dem højere tanker om mig. Jeg må beklage Dem, for fejlen er pinedød ikke på min side."

"Juul," sagde doktoren – "overbegavelse og idiotisme grænser tæt op til hinanden; nu er De min salighed for begavet."

"Kan De tie, lille doktor, i to minutter?"

Doktoren tav.

"Jeg vil derude mellem de blå søer sige til min englænder, at hvis han ikke vil tale rent ud af posen, så drager jeg til London, og om jeg så skal bryde plankerne op i hvert eneste rum i 48 Clareville Grove, så gør jeg det, for jeg vil have kaptajnen død eller levende. Nu De –"

Doktoren bøjede sig til jorden og drak sodavand i tavshed.

"Juul," sagde han så, "det skulle De pinedød gå hen og tage og gøre. Den er god!"

Så tav de – Juul med sejrsglæde, doktoren med fingeren på næsen.

Han ville nu en gang ikke lade sig stikke ud af Juul.

"Og bagefter?" spurgte han.

Juul smilede. "Det er meget vanskeligt at forudsige, hvorledes et offer reagerer på en dosis af den art. Lad os kaste os ud i hypoteser."

"Stop lidt," sagde doktoren og lo ondt. "Man skal aldrig lade sig imponere. De sagde dette her så satans flot, og jeg kunne ikke give igen straks. Nu kan jeg. De taler om hypoteser. Men De er dybt inde i hypotesen allerede. De går ud fra, at miss Derry uden videre kan tages til indtægt for Dem. Vi ved, hvad miss Derry har sagt, men denne dame omgås mildest talt lidt letsindigt med sandheden. Det ved vi mere end godt nok. Altså, hvis nu miss Derry selv har kaptajnen på sin samvittighed, myrdet ham af skinsyge, balsameret ham, kort sagt selv er morderen, så vil mr. Weston være berettiget til at se så dybt ned på Dem, som han kan fra en tofte i *Betty*, og De vil være forvandlet fra en anklager til en medskyldig."

"De glemmer, at i så fald ved mr. Weston ikke, hvad der ligger i kælderen i Clareville Grove og så må han gerne betragte mig som et fæ. Så er vor mission endt herovre."

Doktoren tyggede på det.

"Det er der noget i. – Godt – i så fald falder vi tilbage på miss Derry og kan få gode oplysninger af englænderne her. Det er indrømmet. Men hvis nu mr. Weston er en af morderne. Så var det ..."

"Hypotesen," sagde Juul. – "Netop. Mr. Westons første tanke vil være at ty til Throgmorton. Der ligger hele Jammerbugten imellem dem. I parentes, jeg tager hatten af for Deres isolationsplan, den var udmærket. Altså, mr. Throgmorton findes ikke, vi er fire mil fra land, og jeg holder fast. Mr. Weston bliver grov og siger en bunke, som vi ikke kan gætte os til, men som jeg omhyggeligt opbevarer. Og – i mellemtiden siger De noget ganske lignende til mr. Throgmorton, kun ikke det med plankerne, det er for godt til at siges to gange. Efter hjemkomsten lægger de to herrer planer om at stikke af –"

"Rimeligvis," sagde doktoren. – "sommeropholdet bliver spoleret for dem."

"Ja, ikke sandt. – De rejser ikke uden hende – og nu tager jeg fat på hende, får at vide, hvad hun ved – eller rettere hvor meget hun ved, efter dette indretter vi vor plan. Hun ved vel intet eller i hvert fald kun lidt. Hun lader sig ikke slæbe med af disse to forbrydere, vi isolerer dem og – ja, oprigtig talt, vi holder forhør og deciderer så!"

"Det lyder flot," sagde doktoren, "men det går vist næppe i praksis."

"Det ligger i, kære doktor, at det hviler på hypoteser. Nu er jeg træt af at vente. Lad det gå, som det vil. Nu må der handles."

"Det må der vel," sagde doktoren og slukkede efter med den sidste dråbe.

Rådet hævedes.

4

Bolle Jens var tømrer og fisker, en høj, slank karl med et ægte matrosansigt, et lille smil i mundkrogen, tør, vittig, men en "blodig mand" til at arbejde. "Han fisker godt, det gør Bolle Jens," hed det i Løkken, og det var sandt. Bolle Jens gik ikke af vejen for noget slags vejr, hans havbåd *Betty* var den skrappeste sejler i lejet, han tog de fleste kuller ved vintertid, og hans tejner på Storegrund var fulde af hummer ved sommertid.

Bolle Jens stod ved stranden og lavede til ved *Betty*. *Betty* var bygget i Norge, en stor, bredbovet havbåd med grøn maling i bunden og hvid oventil, den eneste sejlbåd nu, da motorer havde holdt deres sejrrige indtog i Løkken. Bolle Jens holdt sig til sejlkraften en lille tid endnu, han ville betale sin motor kontant, om han fik en, og der manglede endnu en god sommers fiske inden pengene var der.

Men det måtte komme.

"Petersen," sagde Juul – Bolle Jens hed også Petersen – "vil De tage mig og en mand til ud i morgen, om det bliver havvejr?"

"Det vil jeg nok," sagde Bolle Jens – "er det maleren?"

"Nej, det er en af englænderne."

"Ligemeget," sagde Bolle Jens – "Vi sejler kl. 2 lige i dagningen. Vejret er til det, og det holder efter barometeret. Kom De kun –"

Det var den side af sagen.

Efter frokost foreslog Juul mr. Weston at tage ud med.

Englænderen tyggede på det og tilkaldte sin kammerat.

Throgmorton led ikke Juul, han holdt åbenbart ikke af fremmede. Han var desuden også arrig, formodentlig havde

han haft et sammenstød med søsteren. Det gik lidt ofte på, mente man, og man mente tillige, at det var Juul, der var årsagen.

Throgmorton var ubehagelig.

"Sir," sagde han – "tilfældet har bragt os sammen, De gjorde min søster en tjeneste, som en hvilken som helst anden kunne have gjort hende. Deraf har De taget anledning til at trænge Dem på hende. De har foranlediget snak om hende. De har udsat hendes rygte for fare – jo, De har. Jeg bryder mig Fanden om Dem, men har De til hensigt at trænge Dem på min svoger også formodentlig for at oprette, hvad De i anden henseende har forskyldt, så siger jeg Dem – jeg, fordi min svoger er en meget høflig mand – at vi kun beder Dem om at passe Deres og lade os i fred. Jeg er ked af det her. De kan gå Fanden i vold."

Det var lidt uhøfligt, og Juul blev hed i kammen. Men han tænkte på sine planer og svarede høfligt.

"Gudbevares, mr. Throgmorton, jeg er ikke påtrængende. Jeg har underholdt mrs. Weston, som jeg højagter, fordi jeg syntes at mærke, at hun satte pris på det. Jeg kan have taget fejl. Jeg vil ikke lade mig fornærme af Dem og slutter derfor denne konversation, men jeg ønsker at optage den igen og det for alvor. Det er en selvfølge, at jeg taler til mrs. Weston om det, og har nogen her på stedet overfor Dem forebragt hentydninger, tør jeg måske udbede mig hans navn. I den art affærer er jeg ikke til at spøge med."

Throgmorton knurrede.

"Jeg ønsker blot, at De lader os i fred. Min søster har sin frie vilje. Hendes mand vil vide at værne hendes ære ..."

"Det synes jeg også," sagde Juul fredsommeligt. "Men det er vel egentlig Dem, der lader en modsat anskuelse komme frem. Jeg kunne netop af de af Dem anførte grunde ønske at tilbringe en dag sammen med mr. Weston og er overbevist om, at dette ville føre os behageligere og nemmere til et tilfredsstillende resultat end Deres grovheder. For De var grov."

De to englændere rådslog.

Så sagde Throgmorton:

"Jeg finder ikke anledning til at ændre mine udtalelser. Jeg er ærlig, jeg kan ikke lide Dem og beder Dem handle derefter."

Juul så på Weston.

"Jeg slutter mig til min svoger," sagde denne. "Troede jeg, at De vovede at nærme Dem mrs. Weston med noget i den retning, han antydede, ville jeg tage det anderledes. Jeg stoler i et og alt på mrs. Weston. Men jeg ønsker ikke Deres bekendtskab og beder Dem passe Dem selv."

Med disse ord vendte mr. Weston ryggen til Juul og slentrede af.

Throgmorton fulgte. –

Doktoren sad oppe i klitterne og malede, da Juul langsomt arbejdede sig op til ham gennem sandet.

"Nå," spurgte han.

"Den plan røg i lyset," sagde Juul. "De to tampe var studegrove." Så fortalte han, hvad der var passeret.

"Nu er altså den plan røget," sagde doktoren, "men De er vel rigtig i humør til at tage de to fyre alvorligt i nakken?"

"Blidere har deres grovheder i hvert fald ikke stemt mig," sagde Juul, "men i grunden er der noget i det. De har en slags ret til at være i fred. Vi må ændre taktik. Lad os kun spekulere

lidt over, hvad vi skal gøre. Vi kan jo tage det roligt. Turen i morgen bliver i alt fald ikke til noget. Og jeg vil foreløbig bestille Bolle Jens af."

"Gør det," sagde doktoren og malede videre.

Juul gik ned til stranden, hvor han fandt Bolle Jens i færd med *Betty*.

"Det bliver ikke til noget med turen," sagde han.

"Det var godt," sagde Jens. – "For de to engelskmænd har været i lag med mig om det samme. De bød en god ekstra skilling for det. Jeg ville ikke slå til, fordi jeg havde lovet Dem det. Nu tager jeg engelskmændenes penge, de har godt af at komme på danske hænder. Ikkesandt?"

Derved blev det.

Men da doktoren og Juul taltes ved siden hen, smilede Koldby i skægget og spurgte Juul, om han så ikke nok alligevel ville være så uridderlig at gribe an der, hvor fæstningen var svagest.

Juul tænkte lidt over det.

"Kære ven," sagde doktoren. "De bliver skam nødt til det. Og tænk sikken lejlighed De får; mens de to tampe ligger derude og pønser på ondt, kan De måske klare hele sagen med *hende*. Den lejlighed lod jeg ikke gå fra mig. Herregud, de to er jo dog mandfolk – men hun er ligegodt et fruentimmer og De – en luks, lille Juul."

Juul ville ikke svare på det, men den aften lagde han råd op med sig selv.

Doktoren lod ham gøre det.

5

Det var over middag, og det blæste op med byger. Juul stod i hotellets dør og nikkede til doktoren, der kom ud fra sin stue. "Nu er der hejst to kurve," sagde Juul. "Det bliver alvorligt. De er alle på havet, og vinden er nordvest. Vi får redningsbåden at se i dag."

Doktoren gned hænderne. "Vi må vel op i bakken. Sikken et held, at de to englændere var så uelskværdige i går. Ellers havde de nu siddet og vippet ude på Jammerbugten i Bolle Jens' båd. Det er dog rarest at have fast bund under fødderne, hvad!"

"Bare det går godt," sagde Juul og rystede på hovedet. "14 motorbåde ude og fire pramme foruden Bolle Jens' *Betty* under sejl. Det er alle familieforsørgere."

"Ja og vore to englændere. Hvis der skulle hænde Throgmorton og Weston noget menneskeligt, så har vi kun de to Amy'er at falde tilbage på. Jeg er bange for, vi så aldrig får vort mysterium opklaret. Nu var det hele ved at glide."

"Tænker De virkelig på det, doktor? Kom nu, det øsregner, og vinden tager et tag i rønnerne her, som skulle det hele vælte. Vi må op i bakken."

De trådte ud på torvet. I alle dørene så de beboerne kigge ud. Badegæsterne krøb frem mod blæsten hyllede i regnkapper og sjaler og nede på gaden klirrede og klaprede det, det var vognmandskarlene, der red hestene hjem, hvis redningsbåden skulle ud.

"Der gik den tredje ballon til tops," sagde doktoren, og hen over de lave huse så de nu kurven i midterbøjlen på signalmasten svirre og svaje i blæsten.

De kæmpede sig op over bakkerne gennem sandet, der slog dem i ansigtet og føg mellem klittaget henover bakkekam og husrygge. Oppe ved signalmasten stod folket tæt og bøjet mod blæsten, kvinder og børn, der kiggede ud over bugten.

De var ude alle sammen. Havet havde rejst sig, og langs stranden piskede skummet, mens vandet langsomt flød op over mellem hjulbøre og sildekasser. De hjemmeblevne gik dernede og samlede sammen på stumperne. Men det var mest oldinge og børn. Mændene var jo på havet.

Derude over revlerne hvor søen brød, skimtede man nu de første både en-to-tre-fire. Det var motorerne, der hoppede som nøddeskaller i brådsøerne.

"Redningsbåden skal ud," lød det over bakken, men mandskabet lå jo derude. De gamle trak i støvlerne og olietøjet. Den faste stok var hjemme, og nu landede jo nogle af bådene dernede. Det blæste op, vinden hvinede i masterne, kættinger og tov, og det buldrede dernede i strandkanten.

"Vi må derned," sagde Juul.

Sandet føg over klitteskrænten, og de to vendte ryggen mod blæsten. Så nåede de stranden. Fire af bådene var i land og fem var på den inderste revle. Det gik glat nu. Motorerne hvæsede og slog klap i klap. Så vendte bådene siden til og løb langs brådsøerne lige ind i et gab for at dreje skarpt og glide glat ind over smult vande.

Bådene voksede op af søen.

De steg mellem søerne, drejede i brådene som sild i bølgerne og gled ind. Et kort stød, et dump i bunden og en hvæsen af maskinen. Så stod bådene, og alle mand gik over bord. Langsomt, støt og sindigt som i magsvejr bar de vante rygge

bådene ind på stranden. Alle tog fat, børn, kvinder og badegæster. Det gjaldt om at få det fra hånden.

Nu var motorerne i land, og ude over revlerne dukkede prammene frem. Som frugtskræller vippede de op over skummet med de flagrende sejl, små sortladne sække i den korte mast, ned i brådet.

Siden til og ind mellem søerne over den sidste skævtrevle ind på det faste land.

"Nu er de inde alle sammen. Så nær som Bolle Jens. Så nær som Bolle Jens," lød det fra mund til mund ned over stranden. Men Bolle Jens var ikke i synsvidde.

"Vi må op i bakken igen," sagde Juul. "Den båd mangler, det er vores båd. De er ude ved den store grund, og de har været længere om at nå ud end de andre. Silius Hansen siger, hans søn har været i følge med dem, inden vinden rejste sig. De stod ud efter."

"Kan hænde de gør samme tur som Lars Jensens bådehold i fjor – står over til Norge. Hvad mener De, Silius?" sagde doktoren.

Silius rystede på hovedet. "I det vejr? Nej, Bolle Jens er en vovehals, men det vover han ligegodt ikke med det vejr. Er det ikke ..."

Det var ikke.

Regnen jog hen over skummet i strandkanten, og dernede kogte det mellem de væltende søer. Men der var intet at se.

Så gik de op i bakken.

Nede i kløften var redningsbåden kørt fast. Otte svedige, dampende heste drog i seler og reb, mens kuskene råbte og slog over de hede rygge. Hjulene var begravede i sandet. Så sprang

et skaglereb med et ryk og som en klump myrer slog mændene sammen om skaglerne for at bøde. Alle mand satte ryg til. Det rystede i den svære blokvogn, og båden krængede over i lejet. Så gik det op igennem sanddriverne ned på den jævnede lervej gennem kløften, mens det raslede i stænger og seler, og grejerne rullede mellem hinanden i båden.

Fra bakken droges strømmen ned over klitterne gennem det fygende sand, hen imod bådene.

Mrs. Weston trådte hen til Juul.

"Er der fare?" spurgte hun.

Juul så alvorligt på hende.

"Der er altid fare ved at lande på Vestkysten, når søen går som nu. Og båden er ikke til at se. Men vi håber."

"Går redningsbåden ud?" spurgte hun. Hendes stemme lød helt roligt, helt behersket.

Doktoren trådte til.

"Den går ikke ud, før der er noget at gøre, og varer det længe, går den vel slet ikke ud."

"Hvorfor?" spurgte hun.

"Fordi den ikke kan. Søen rejser sig nu således, at det skal holde hårdt for båden at kæmpe sig ud over den anden revle."

Mrs. Weston tav.

"Det var uheldigt, at herrerne netop ville ud i dag. Der var dog lidt luft i morges."

"Hr. Juul ville jo dog med," sagde mrs. Weston.

Doktoren nikkede.

Nede på stranden satte de bådene i strandkanten, og hestene trak blokvognen bort som artillerihestenes forstillinger til en kanon, når der protses af.

"Der er en båd," råbte Juul og pegede ud over bugten.

"Det er dem –"

Doktoren rystede på hovedet. "Nej, den er for stor. Det er en Lønstrupkutter, der krydser nord i. Der er en til. Det er to dæksbåde, de klarer den nok. Skal vi gå ned til bådene?"

Mrs. Weston slog sin regnkappe tæt om sig og gav sjalet endnu en tørn om halsen. Juul så på hende. Det sjal syntes han, han kendte. Det var samme tegning som sjalet dernede i kælderen. Han trådte hen til hende.

"Er De bange?" spurgte han.

Hun smilede. – "Bange, jeg står jo på den faste bund."

"Jeg mener for de to derude."

Hendes ansigt blev mørkt. Hun sagde ikke noget.

"Lad os gå," sagde doktoren, "nu peger de ud over stranden dernede. Jeg kan ikke se noget, men fiskerne har bedre øjne end vi."

Nede i havstokken stod klumper samlet om båden. Der manglede kun den ene – Bolle Jens *Betty*, den eneste sejlbåd i lejet. Badegæsterne krøb i læ bag den høje, røde redningsbåd, de talte sagte, ærbødigt til fiskerne, der stod om båden i deres stive, vanddrivende olieklæder, gamle Larsen, formanden stod oppe i båden og keg ud over vandet i sin lange kikkert.

"De to englændere," lød det i dæmpet hvisken, og alle vendte sig mod mrs. Weston, da hun ledsaget af de to herrer trådte hen til båden.

Stedets læge nærmede sig bukkende. Dr. Madsen var en konversabel mand, der havde gjort mrs. Westons bekendtskab ved ulykkestilfældet med cyklen. Han havde faret med Thingvalladamperne og talte nogenlunde engelsk.

"Bolle Jens er lejets dygtigste fisker," sagde han. "Han har taget værre tørn end denne. Der er ingen grund til at være bekymret, frue. De skal se, det går nok."

"Jeg er ganske rolig," sagde mrs. Weston.

Juul betragtede hende igen. Jo, hun var ganske rolig, så rolig, som om de to mænd slet ikke vedkom hende.

"Kollega," hviskede dr. Madsen til Koldby. "Disse englænderinder er mærkelige. Se hende, ikke en mine fortrækker hun, rolig står hun der og nu smiler hun til Deres ven. De har nerver som stål, disse damer fra Kuløen."

Doktor Koldby trak på skuldrene. "Måske er det hende ligegyldigt, hvordan det går."

"Hendes mand og hendes broder?"

"Ja, hvorfor ikke."

"Er De slet ikke bange?" spurgte Juul. Han havde lige hørt doktorens ord til stedets læge.

Mrs. Weston så skarpt på ham.

"Hvad kunne det nytte?" sagde hun.

Juul syntes, hun næsten smilede i de ord.

"Se de to kvinder der," sagde Juul stærkt. "Det er Niels Hansens og Jens Pedersens hustruer. De to har deres håb derude. – De stirrer ud over havet."

Mrs. Weston afbrød.

"Det gør jeg også, og det hjælper ikke. Skal de blive derude, bliver de der. Jeg ville ønske, de ville sætte den båd i vandet. Her gør den ingen nytte."

Der lød en mumlen i klyngen, og arme straktes ud mod båden, som hørtes derude.

"Det er båden," sagde Juul kort.

Det var båden.

Klyngen veg, og bådsmandskabet satte ryg under den store, røde båd. Langsomt skurede den hen over sandet.

Så flød den, de høje, gule skikkelser væltede ind over lønningen, og gamle Larsen stod oprejst agter i sin tunge, sorte kappe. Båden rullede i skummet, så satte de årene til. Det knagede i træet, og det hvinede i metalgodset. Nu gled båden fremover, ind under de første bølgetoppe. De krængede over og forsvandt i brådet, så rejste den sig igen.

Så hev de sækken ud agter i. Den slæbte de efter båden for at holde den støt i vandet. Mellem skævtrevlen og første revle gik det glat fremad, så mødte stævnen brådet og rejste sig lige i vejret for langsomt at bøje sig fremover og ned i skvulpet.

Indefra stirrede de ud mod den røde, lange båd, der nu vuggede sig på langs af søerne skråt ud efter som for at lede sig en vej.

Betty tonede klart frem derude foran yderste revle. Den gik for forsejl alene. Regnen piskede henover havstokken, og ud af det ensfarvede grå tegnede de to vuggende skygger sig – *Betty* for vejret pegende mod land med den brede bov, og redningsbåden, der nu havde drejet stævnen og søgte frem over anden revle.

Når søen slog ind under den, viste den hele sin røde bov med de klirrende lænsehuller, samlede sig og tog et sæt lige stift om mod bråden, så vendte den ligesom i et kast og søgte ind over for at finde en dal og glide ind mellem søerne.

Der tog de anden revle.

Nu satte *Betty* storsejlet til.

Gamle Silius rystede på hovedet.

"Hvad er der ved det?" spurgte Koldby.

Silius svarede:

"De skal se, Bolle Jens går ikke i båden, han vil klare sig i lande uden hjælp. Det er noget, de unge folk bruger, og jeg kan tænke, de to englændere vil prøve det med. Det er hårde halse, de engelskmænd."

Nu gled redningsbåden mod den tredje revle, men *Betty* hævede sit hvide skrog ud af søerne og var inde i smult vande.

"Den klarede han," sagde Silius, "men han har det værste tilbage."

Redningsbåden gled ned imod fiskeren.

"Han er gal, hvis han prøver på at lande i det vejr," sagde Koldby. "Hvorfor Satan går han ikke i båden?"

"Han har vel en god fangst inde," sagde Silius, "og den ryger, hvis han må slippe båden. Ser De, båden er assureret, men fangsten ikke, og slipper de båden og sætter stormen den på land oppe et steds nord for bakken, så ryger fangsten overbord. Der kan være for et hundrede kroner hummer efter det, de andre har fanget. Dem vil Bolle Jens ikke slippe."

Fiskerens kone trådte hen til Silius.

"Tror du ikke, Jens går i båden?" spurgte hun.

"Det ville ligne ham at lade være," svarede den gamle.

"Gud se i nåde til ham," hviskede hun.

"Hvad det anbelanger, er Jens god nok. Men vi skal ikke friste Vorherre."

Konen tørrede sig hen over øjnene med hånden. "Det var i sådan et vejr, Jens Møller blev væk," sagde hun sagte.

"Det var så," kom det stille fra Silius.

"Nu lader det til, de bliver fornuftige," sagde doktoren. "De har taget en ende fra båden."

Derude lå de to fartøjer og vuggede i søen. Der var smulere mellem revlerne. *Betty* havde strøget sit sejl, og masten ragede op mellem det hvide derude, vuggede og slog fra nord til syd. Nu halede de fiskerbåden op på siden af redningsbåden.

Søerne på anden revle rejste sig mellem båden og land, fra stranden kunne de ikke se, hvad der gik for sig. Bådene gled fra hinanden.

Redningsbåden vendte stævnen mod land, over anden revle så man lige ind under den, mens den rejste sig for at glide ned i bølgedalen.

"I Jesu navn," råbte konen. "Nu sætter Jens sejl igen!"

Kludene gik til vejrs på *Betty*. – Jens ville altså friste Vorherre.

"Deres er gået i redningsbåden," sagde Juul til mrs. Weston.

"Det er de vel," sagde hun.

Men hendes ansigt var ubevægeligt.

Nu var der flere favne mellem redningsbåden og Betty; over brådsøen så man boven af fiskerbåden, der lå og luvede for at finde en dal. Redningsbåden gled ind over første revle. –

Så lød der med ét et skingrende skrig fra stranden. *Betty* hævede sig på revlens bølgebrask, stod dirrende i skumsprøjtet, så væltede en forkert sø syd fra ind over den og drejede den i et ryk, så den grønne bund skinnede i det gråhvide vand.

Et langt skrig fra dem alle derinde.

Den røde båd vendte og stejlede i søerne. Regnen piskede henover skummet. Så glimtede den grønne derude igen.

Overskrævs på kølen af den væltede båd sad to skikkelser, klemt fast til båden, mens skummet slog over dem. Betty sank

over bølgehøjen ned i det smule vand, og som en haj skød den lange, røde båd ned imod dem.

"Det går," sagde Silius. "Det er Jens og Niels, nu kommer de hen til dem."

Redningsbåden gled hen ad siden på den væltede båd, og et rungende råb derude forkyndte, at det var gået.

Så stejlede båden igen.

"Hvorfor kommer de ikke i land?" spurgte doktoren.

"Det ved jeg ikke," hviskede Silius.

Redningsbåden kom ikke i land.

Der rejste sig en dæmpet hvisken derinde på stranden.

"De var fem i båden," sagde Silius. "Niels Hansens søn og de to engelskmænd med Niels og Jens. Der er en eller to blevet derude, måske tre. – Vorherre se i nåde til dem. Dem har strømmen sat ti favne nordefter allerede. De er væk."

Der gik minutter som timer; den tunge, røde båd gled ind over revlerne og stod med drøn i bunden.

Niels Hansens kone knælede på stranden – og flokken slog med hede spørgsmål sammen om båden.

Juul fulgte tæt efter mr. Weston, hun havde ikke talt et ord, men hun forstod, hvad der var sket.

Nu tørnede mændene ud fra båden.

Juul så den høje, slanke englænder uden at vente på folkene svinge sig ud over rælingen for i båden, han kastede et blik over klyngen og ilede mod mrs. Weston.

"It was John." – Mere sagde han ikke.

Juul så, hvorledes hendes bryst hævede og sænkede sig. Så gik hun uden at tale et ord op over stranden ved Westons side.

Men hen over klyngen lød det fra mand til mand:

"Den ene engelskmand blev væk."

6

En underlig højtidelig stilhed hvilede over hotellet, da gæsterne samledes til aftensmåltidet. Man havde talt om den druknede englænder, man havde talt sig ud, man havde glemt og tilgivet, idet man sænkede kården for modet. Hvad så siden han havde været, en modig karl var han. Nu lå han derude, kan hænde søen ville beholde ham, eller bølgerne skyllede ham i land et steds på kysten oppe imod Knuden.

Damerne gøs.

Mrs. Weston kom ikke til aftensbordet. Mr. Weston derimod indtog sin sædvanlige plads ved siden af Juul. Han talte dæmpet og som det sømmede sig. Bedrøvet var han ikke. Juul forstod det. Han kunne forstå, at det bånd, der bandt de to sammen, ikke var venskab. Han vidste jo også mere end de andre. At det var Throgmorton, der havde været manden i den sag, derom tvivlede Juul ikke. Hans død gjorde ham hvervet lettere. Så længe Throgmorton levede, måtte han være forsigtig, den mand veg ikke tilbage for noget. Nu lå han derude i sin våde grav.

Nu var tiden inde.

Weston fortalte. Vejret var kommet over dem, mens de krydsede ude ved den Store Grund. Lunefuldt, pludseligt, som det sker ved sommertide i Skagerrak, og Bolle Jens satte kursen ind efter. Søen voksede, men farten gik godt og støt. Weston anede ikke, der var fare. Da de så signalet derinde i bakken, spurgte bådføreren, om de ville i redningsbåden.

Throgmorton sagde, at de ville, som Jens ville.

Så besluttede de at klare sig selv uden båden, der var to hundrede pund hummer i dammen.

Prisen for dagen var 1 kr. Og 30 øre pr. pund, det var for meget at give væk, mente Jens. Men på tredje revle blev han alligevel betænkelig og gav tegn til redningsbåden. Niels Hansens søn og Weston gik i båden. Niels ville ikke, at både han og den unge skulle gå væk, om det gik galt.

Throgmorton ville ikke.

Så fik han blive, og han blev derude.

De mente, han var blevet fanget af et reb eller sligt og lå under båden. Den var gået nord på med kølen i vejret og drev vel ind til Lyngby. Weston ville nord på med fiskerne endnu samme aften for at finde liget.

Juul tilbød at følge ham, men englænderen lod ikke til at sætte pris på det.

"Throgmorton er død," sagde han. "Det, der skal gøres, kan jeg gøre alene."

"Og mrs. Weston?" spurgte Juul.

"Hun er gået til ro," svarede Weston. "Det har angrebet hende."

Så taltes de ikke mere ved den aften.

Vinden løjede af, da solen sank, det blev en hel pæn aften. Doktoren og Juul gik ned på stranden og så solen gå ned. Det brusede og kogte endnu derude, men bølgeslagene var lange og tøvende som en gangers sidste galop, før den slår over i skridt. Der var mange folk på stranden, og alle drog de nordpå. De stirrede uvilkårlig mod havstokken for at se den døde englænder.

Tolderen var kørt nordpå med Weston og landpolitibetjenten fra Brønderslev. Denne bestillingsmand var hidkaldt pr. telefon.

Han kunne ikke engelsk, men Jens besørgede tolkens gerning. Juul og doktoren gik over Furreby bæk mod nord.

"Nu har vi nået det tredje stadium, doktor," sagde Juul. "Nu gælder det om at tage fat. Jeg antager, de rejser herfra og så?"

Doktoren nikkede. – "Det er muligt. Throgmorton var chefen, det var vi jo på det rene med. Mr. Weston og hans kone vil være lettere at sætte. De er formodentlig kun indirekte meddelagtige – efter vor hypotese. Miss Derry er den sørgende efterladte. Det gør mig ondt for hende. Her var tekst for en opbyggelig prædiken, hvis ikke det samme uheld hændte hæderlige familieforsørgere under udøvelsen af deres daglige dont. Det slår altid sludder med retfærdigheden, og de kommer til at stryge den del af Deres påtagne rolle, Juul. Men for at vende tilbage til Clareville Grove – kaptajn Johnson er hævnet. Hvad har De nu tænkt på?"

Juul rettede sig.

"Først og fremmest at fortælle Weston, at vi ved alt, morderen er jo død, de to mennesker led under ham, det har vi begge længe mærket. Endnu hviler skyggerne af hans forbrydelse over deres liv. Lad os gøre det hele op, gøre dem fri igen."

"De går for rask til det, Juul," sagde doktoren og standsede.

Solen var gået ned; de to stod alene ud for klinterne ved Furreby klit, badegæsterne var gået hjemad, og der var ingen nær dem på stranden.

"Vi har ikke taget fejl," sagde Juul. – "Vi kunne ikke tage fejl her."

Doktoren vendte sig mod havet, det brusede og skvulpede derude.

Pludselig greb doktoren med et fast tag om Juuls arm.

"Der," sagde han, "der!"

Juul stirrede ud mod havet. Tæt foran dem i havstokken skvulpede i brændingen liget af den druknede englænder. Viljeløst sluttet i den lange, brune regnfrakke med ansigtet ned efter i sandet gled det langsomt ind mod stranden.

"Hvis De og jeg ikke var to forhærdede fritænkere, ville vi folde hænderne og sige Guds vilje," sagde doktoren. "Det hele er naturligt, her måtte han komme i land. Han kom i land til os."

Nu lå liget i havstokken, mens bølgen gled tilbage og trak i regnfrakken, som ville den suge det døde legeme ud. Men det lå der strandet og fast.

Juul stod tankefuld, ubesluttet.

Doktoren knælede ned og drejede liget om, så det kom til at ligge på ryggen. Ansigtet var roligt, ikke opsvulmet. Throgmorton så ud, som om han sov. Øjnene stod halvt åbne, og skægget drev af skum. Hurtigt åbnede doktoren regnfrakken, og inden Juul havde fattet, hvad han ville, trak doktoren op af ligets inderlomme den lille, brune tegnebog.

"Hvad er det, De gør, doktor?" sagde Juul uvilkårligt.

"Jeg vil se, om hans papirer er i orden," sagde doktoren.

Det var endnu halvlyst, så lyst, at man kunne se at læse skrift. Doktoren tømte tegnebogen. Der lå en bunke sedler og nogle papirer.

Juul rystede på hovedet.

"Det går ikke, doktor. Endnu har vi undgået at komme i konflikt med politiet, dette her er ulovligt."

Doktoren så op.

"Det får være. Pengene kan han beholde. Papirerne vil jeg se. Det er ikke for ingen ting, fyren her er drevet ind i vort strandlæ."

Juul rystede på hovedet.

Doktoren foldede de halvt sammenklistrede papirer fra hinanden. Regnfrakken og den tæt knappede jaket havde gjort deres, den lille tegnebog havde besørget resten. Skriften var udflydt, men ikke ulæselig.

Doktoren sprang op.

"Juul," sagde han, "her ligger fire breve adresseret til Throgmorton og tre adresserede til Charles Weston Esq. Hvorfor går den mand med Westons breve i sin tegnebog? De breve beholder jeg, forstår De. Jeg gør mere, jeg ransager liget. Han skal vende sine lommer, nu vi har ham."

Juul så sig uvilkårligt om. – De var alene på stranden.

Doktoren søgte roligt og sindigt. Der var ikke flere papirer på liget. Så løste doktoren uret, der sad i vestelommen, og løftede det op.

"Juul," sagde han, "kan De se – herinde i kapslen står *Charles Weston 1885*. Throgmorton bærer papirer med adressen Weston, hans ur er et guldur mærket med Westons navn. Havde der stået Johnson, havde De og jeg forstået det. Men Weston. Mr. Weston kører derude på stranden og spejder efter liget, han har udlovet en belønning for den, der fandt det. Disse dele beholder jeg. Forstår De? Vi gør mr. Weston en tjeneste med det, og jeg skulle tage meget fejl, om ikke disse ting er nøglen til gåden. Jeg skulle også tro, vi fik mr. Weston i tale."

Juul knappede sin frakke nervøst.

"Og hvad så?"

"Vi lod et lig ligge, Juul, derovre. – vi lader også dette ligge. Lader det ligge ganske roligt og går hjem. De skal se, det bliver nok en af de indfødte, der finder det. Skulle mr. Weston og politiet finde det, vil det næppe falde ham ind at henlede opmærksomheden på, at der mangler noget. Jeg tror ikke, mr. Weston er videre begærlig efter politiundersøgelser. Han underholdt sig lidt med mig i eftermiddags om, hvad det offentlige ville foretage sig. Det var ikke, fordi han ønskede det offentlige sat i bevægelse, snarere det modsatte. Nu vender vi liget, som det lå. – Kom så."

Så gik de hjemefter, mens havet sendte en arm op efter den døde englænder, som lå stille med ansigtet ned i det hvide sand og i de skøre småskaller i strandkanten.

Der var stille på hotellet den aften. Klaveret tav, gæsterne sad i små klynger og talte sagte. På doktorens værelse sad Juul og Koldby med tændte cigarer og læste de fundne breve.

"Vi må ordne dem aktmæssigt," sagde doktoren, "og prøve på at tyde dem."

De fire var forretningsbreve med Sidney Alwynns.

Det første var dateret London 25. april og indeholdt en kort meddelelse om, at kaptajn Johnsons overtagelse af huset i Clareville Grove kunne gå i orden.

Det andet var dateret 28. april og indeholdt en bekræftelse af modtagelsen af mr. Throgmortons brev fra Southampton samt en erklæring om, at mr. Alwynns var villig til at finde en lejer til kapt. Johnsons hus.

Det tredje var en følgeskrivelse til en kvittering fra agenten for modtaget salær og en notits om, at breve til kaptajnen skulle

blive sendt som ønsket til Hjørring poste restante. Datoen var makuleret og ulæselig.

Det fjerde endelig indeholdt kun en forespørgsel, om mr. Alwynns måtte udleje huset igen, når de tre måneder var udløbet, samt en meddelelse om, at de nye lejere var villige til at tage huset på et halvt år.

Det sidste punktum var det interessanteste, det lød således:

> "Hvad miss Derry angår kan jeg meddele, at den unge dame ikke siden mit telegram af 4. maj har søgt mig. Det lader til, at hun er faldet til ro og ikke eftersøger kaptajnen mere. Der har ikke, så vidt mig bekendt, stået noget i pressen om hans rejse, og det lader til, at man tror på hans rejse til Burma. Jeg håber, at kaptajnen har fået de to breve, jeg sendte ham. De to herrer i Clareville Grove har ikke indsendt noget brev til kaptajnen, der er næppe heller indløbet noget. Jeg håber ligeledes, kaptajnen har modtaget den check, jeg efter Deres ønske sendte nylig. Før midt i juli vil der ikke være penge at sende."

– Datoen var ulæselig.

Disse fire breve var adresseret til mr. Throgmorton.

De tre breve til mr. Weston var mere medtagne af havvand. Papiret var dårligere, og læsningen forvoldte de to undersøgere ikke ringe vanskelighed. De to syntes uden interesse, de var dateret året forud og omhandlede et pengeforhold. Brevskriveren Charles Smith påstod at have 100 £ til gode hos mr. Weston for kontant lån og truede med sagsanlæg. Brevene indeholdt intet, der kunne forklare, hvorfor og hvorledes de var havnet i mr. Throgmortons tegnebog.

Det tredje brev var interessant. Meget var ulæseligt, men det, der lod sig læse, var af så stor betydning, at dr. Koldby straks tog en afskrift af det, der gengivet på dansk så således ud:

"Mr. Weston!
Uagtet jeg ikke kender Dem personlig, nødes jeg til at skrive til Dem. De ved, at jeg allerede i en række ... (ulæseligt) – med kaptajn Johnson. De kender kaptajnen og hans ulykkelige lidenskab for spil. Også hans svaghed ... (ulæseligt) være Dem ubekendt. Deres frue er mig lige så ubekendt som De er det, men en fælles ven har sagt mig, at De i hvert fald har været en gentleman. Efter hvad der skete i oktober, har jeg ret til at skrive *har været*. For en ung pige er det et usædvanligt skridt at skrive til en mand om hans hustru – (her var fem linjer ulæselige) ... true med skridt kan jeg ikke; min fader vil ikke hjælpe mig, det ved De. At De og (ulæseligt) benytter Dem af det, må jeg tro, efter det, der er sket. Jeg tilbyder Dem at købe James fri – købe siger jeg. Jeg overlader til Dem at bestemme prisen, jeg betaler, hvad jeg kan. Betragt det som en forretning, vi kan mødes i Clarendon Road hos en veninde af mig. De regner måske forkert, når De tror at jeg er helt våbenløs og – (ulæseligt) ... jeg har. Jeg underskriver mig
Deres til forhandling beredte

A. Derry."

Det var et værdifuldt aktstykke. Det der ikke stod at læse kunne gættes, og datoen var første januar. Det angik kaptajn Johnson og var rettet til mr. Weston.

Brevskriverinden var miss Amy Derry. Men hvorfor i alverden lå dette brev i mr. Throgmortons tegnebog? Mr. Weston var i live, var sammen med ham og dog gik mr. Throgmorton med mr. Westons ur og opbevarede hans breve.

"Juul," sagde doktor Koldby. "Jeg begynder at tro, at vi alligevel først må undersøge den myrdede mands identitet. Vi er uden videre gået ud fra, at det var kaptajn Johnson. Der var meget, der tydede på det. Vi kan have taget fejl."

Juul nikkede, hans tanker gik i samme retning som doktorens.

Doktoren fortsatte:

"Lad os alligevel begynde med en hypotese. At det er Throgmorton, der er druknet, er sandsynligt."

"Sikkert," sagde Juul.

"Nej, om forladelse, ikke sikkert. Vi troede, at Throgmorton og hans søster med dennes mand Weston havde myrdet kaptajn Johnson. Vi finder nu, at Throgmorton bærer et ur mærket Weston og breve til Weston i sin tegnebog. Vi slutter deraf, at den Weston, vi kender, mrs. Westons mand, der sidder ved siden af os ved bordet, ikke er den Weston, til hvem disse breve er rettet."

Juul afbrød.

"Lad os sige det rent ud, doktor, vi slutter, at han slet ikke er Weston, men kaptajn Johnson."

"Muligvis," sagde doktoren. "Vi slutter dernæst, at ..."

Juul afbrød igen.

"At den mand, hvis lig vi fandt i kælderen i Clareville Grove, ikke er Johnson, men Weston."

"Det er for hurtigt sluttet," sagde doktoren. "Lad os ikke springe i vore hypoteser; det er jo et af Deres kriminologiske principper – dem, De i parentes bemærket i elskelig inkonsekvens fraviger hver eneste dag. Vi har ret til at slutte, at den myrdede ikke er Johnson, fordi vi ved denne tvivl åbner udsigt for en ny, bedre slutning. Vi har grund til at tro, at disse mennesker ikke bærer deres legale døbenavne, men alligevel af hensyn til post- og telegrafvæsenet, særligt til mr. Sidney Alwynns, er nødt til at bære bestemte navne. Navnet Johnson er et navn, der skal skjules. Navnet Throgmorton er nødvendigt, fordi det dækker en forretningsforbindelse. Navnet Weston er ikke nødvendigt for mændene, men det er nødvendigt for hende. Vi har derfor nogen ret til at tro, at den ene af de to herrer er mr. Johnson, og vi er tilbøjelige til at tro, at dette er mr. Westons rette navn. At de to mennesker ikke lever som ægtefolk, har vi allerede bemærket og at skylden ligger hos hende, ser De jo, som den, der – måske lidt for uforsigtigt – har dyrket damen – der forresten er henrivende, det indrømmer jeg. Godt, den myrdede er enten Weston eller Throgmorton."

"Men mr. Alwynns har talt med Throgmorton," afbrød Juul.

"Ved vi det?" spurgte doktoren – "og ved vi når? Ved vi overhovedet noget om Throgmorton og Weston ud over det, vi gætter, og det, miss Derrys brev nu siger? Vi ved om kaptajn Johnson, at han blev nødt til at søge sin afsked fra regimentet, fordi han var impliceret i en ufin historie. Vi ved, at navnet Weston er nævnt heri. Vi ved også, at mrs. Weston har spillet en rolle, men Throgmorton stod for os som hovedpersonen. Er Throgmorton Weston – er han ikke mrs. Westons broder, men hendes mand. Hun er ikke særlig venlig mod nogen af de to

herrer. Og er den myrdede så mr. Throgmorton? Vær ærlig, Juul, det ved hverken De eller jeg. Derimod ved vi, at vi har føjet en ny uregelmæssighed til vor første. Vi er nu dybt inde i denne historie, og det bliver billigst at klare den i Danmark, hvor vi begge er kendte og ret ansete."

"De mener, vi skal gå til politiet?" spurgte Juul. "Vælge en lokal retsbetjent af den danske, hjemmegjorte type og slippe ham løs på mysteriet? Det vil sige foranledige mrs. Westons arrest og kaptajn Johnsons og det netop nu, da vi er ret sikre på, at disse to er uskyldige, og morderen, som De bemærkede, på stranden har fået sin straf."

"Noget så dumt har jeg aldrig bemærket," sagde doktoren køligt. "Hvis De erindrer, sagde jeg omtrent lige det modsatte. Men jeg er enig med Dem. Det bliver en ubehagelig historie for mrs. Weston, for kaptajnen og for Amy. Amy med katten, som er den, jeg har mest til overs for, selv om De, ustadig som De er, nu synes at være rørt til fordel for mrs. Weston. For os to bliver det vel ikke særlig dyrt, men i hvert fald mindre nobelt at salvere os i det hjemlige, hvis de andre udsættes for ubehageligheder, og – mærk Dem det uhyggelige – en kgl. dansk underdommer!"

Juul smilede. "Det er et forsonende element, doktor. Men vi bør alligevel udskyde politiet. Lad os tage fat med det samme. Lad os skrive til miss Amy Derry og invitere hende herover."

"Når De får Deres første dumme indskydelser skyllet af ved en venlig douche fra undertegnede, er De i grunden en ganske velbegavet, ung mand, Juul!"

Således tiltrådte doktoren ideen, og posten, der næste morgen trillede til Hjørring fra Løkken, medførte et brev,

skrevet med Juuls hånd, adresseret til miss A. Derry, London, lydende således:

"Frøken!
Af grunde, som De skal erfare, har jeg eftersøgt kaptajn Johnson og fundet ham her med mr. Weston. Det hele er alvorligere end De tror. De må komme. Det ville være heldigt, om mr. Sidney Alwynns ville ledsage Dem. De kan sige ham fra hans lejere i Clareville Grove, at mr. Throgmorton er druknet i Skagerrak ved et ulykkestilfælde, og at han står sig ved at komme til Løkken med Dem, så snart han kan. Jeg kan ikke skrive mere, men De lovede at stole på mig.

Deres ærbødige

Holger Juul."

Det var et dagværk, de to mænd her havde besørget.

Allerede samme aften rygtedes det, at liget af den druknede englænder var blevet fundet halvvejs mellem Furreby bæk og Lyngby kirke af hans svoger og tolderen på stedet, ledsaget af herredets beredne politibetjent.

Englænderen var selvfølgelig stendød. Herredsfogeden kom selv til ligsynet af hensyn til mulige forhandlinger med de engelske autoriteter.

7

"Hr. Juul," sagde mr. Weston efter frokost den næste dag, idet han høfligt afskar Juul vejen ad stranden til. "De er jurist, og De forstår engelsk. De vil undskylde mig et spørgsmål, som jeg nødes til at stille, det er under disse omstændigheder undskyldeligt."

"Gudbevares," svarede Juul. "Jeg er villig til at yde Dem al den vejledning, jeg kan."

Aha, tænkte han – det er politiet.

Englænderen fortsatte:

"Har De noget imod at følge med til mit værelse, hvor vi kan tale uforstyrret?"

"Aldeles ikke," svarede Juul.

Så kom det.

"De er jurist, hr. Juul. Jeg er fremmed i dette land, fiskerne forstår ikke den art sager, og den herre af politiet, der var med i går, er øjensynlig kun en underordnet bestillingsmand. Derfor spørger jeg Dem. Hvad vil nu ske?"

"Et ligsyn," sagde Juul, "en ganske simpel forretning, hvorved det af politimesteren eller hans fuldmægtig som konstitueret foged i forbindelse med distriktslægen konstateres, at mr. Throgmorton er død og hvoraf han er død. Der vil så rimeligvis blive afholdt et forhør over bådmandskaberne for at konstatere, om der er skyld på nogen af siderne. Det er der jo åbenbart ikke – og dermed er den sag forbi."

"Men jeg og mrs. Weston?"

"De vil rimeligvis blive nødt til at afgive Deres forklaring. Om mr. Throgmortons identitet er der jo ikke tvivl. De kender ham,

og mrs. Weston er jo hans søster, ikke sandt?"

Juul sneg sig til at betragte englænderen. Han syntes, mr. Weston var lidt nervøs. Derfor tilføjede han:

"Identitetsspørgsmålet vil aldeles ikke få nogen betydning her, hvor De og mrs. Weston roligt kan sige, at De ved hvem den afdøde er."

"Forlanges der ikke ed, vidneforklaring eller sligt?" spurgte englænderen meget roligt og naturligt, dog syntes Juul, hans stemme skjalv lidt.

"Ikke spor," sagde Juul. "Nej, det hele er en formalitet eller knap nok det."

"Men spørgsmålet om arv?" lød det søgende fra englænderen.

"Afgøres i England," svarede Juul kort.

Mr. Weston syntes lettet.

Juul føjede til: "Dog vil det blive nødvendigt, at De eller mrs. Weston eller begge to giver møde ikke for politiretten, men for skifteretten – det er for resten samme mand, der beklæder begge retter – men det vil blive her i Hjørring og at De da afgiver en erklæring om arveforholdene. Sagen vil så gennem udenrigsministeriet gå til England til de myndigheder, hvorunder den hører."

"Skal her aflægges eder?"

Juul smilede – men undertrykte straks smilet, da han så, englænderen rynkede brynene.

"Det vil man vist forlange. Det vil sige, man vil forlange en edelig erklæring om, at De og mrs. Weston længe har kendt mr. Throgmorton og kan bevidne hans identitet. Ja, det ville jeg forlange, hvis jeg var skifteforvalter. Om det er nødvendigt, ved

jeg ikke, men det kan jo i hvert fald ikke genere Dem eller mrs. Weston."

"Selvfølgelig ikke," sagde englænderen. – Derpå tilføjede han: "Det bliver altså ikke i dag?"

"Absolut ikke," svarede Juul. "Men ønsker De min assistance, er jeg villig til at hjælpe Dem med arveforholdene. – Ja, De forstår, jeg praktiserer ikke, men De kan disponere over mig i enhver henseende."

"Tak," sagde englænderen. "Jeg skal tale med mrs. Weston om det."

Så forlod Juul ham.

Doktoren sad nede i lægens strandkurv og dasede. Det var varmt, stille vejr, alle spor af stormen var slettede af vand og sand, men Bolle Jens' *Betty* lå med tre bror slået ind og knækket mast. Hummerkassen var gået til søs, og assurancen gjorde vanskeligheder.

Og oppe i sprøjtehuset lå den døde englænder.

"Doktor," sagde Juul – de var alene i kurvene – "han er bange for identitets-tingsvidnet. Nu trækker det op."

"Og uret?"

"Det talte han ikke om." –

"Han har heller ikke sagt noget til tolderen om det. Den fortræffelige statsembedsmand beskrev fundet nys – mit allen umstanden und mehr wie gewöhnlich. Men om uret talte han ikke. Det er pudsigt. Hvad gør han nu?"

"Mr. Weston holder konference med mrs. Weston. Jeg har forberedt ham på, at han slipper let fra det i dag. Det bliver værre, når skifteretten tager affære."

"Så lyver de."

"Han måske, men hvad gør hun?"

"Hun lyver også," sagde doktoren. "Hvad andet skulle de gøre?"

"Og eden?"

"Kære, lille Juul. De er en af de mest inkarnerede modstandere af edsinstituttet og har holdt et foredrag i Rømersgade om det forkastelige i at kræve ed, et foredrag, som tog kegler ligesom de andre, og nu står De her og fremhæver edens fortræffelighed. De må ikke misforstå mig, det er ikke andet, end jeg venter af Dem, men det er snurrigt – ikke?"

"Jeg har aldrig påstået, at eden ikke i visse tilfælde kan bruges til at fremtvinge sandhed – det ville være tåbeligt at nægte det. Jeg hævder blot, at al tvang til sandhed er uforeneligt med sunde retsprincipper."

"Selvfølgelig," lo doktoren. "Politiet er retsløst, forbryderne har alle rettighederne. Det er jo det, hele denne affære er bygget på. For mig gerne, leve fremskridtet og den moderne kriminologi. Jo galere jo bedre."

Juul blev lidt arrig. "Her er ikke tale om forbrydernes rettigheder. Har mrs. Weston årsager til at skjule denne døde mands navn, skal hun ikke kunne tvinges ved trusler om evig fortabelse til at afsløre det."

"Hun kan jo være så fornuftig, lille Juul, ikke at tro på den evige fortabelse. Tro mig, det gør hun heller ikke."

"Men så forbedringshuset," sagde Juul ærgerlig. "Det bliver det samme."

"Nej, stop nu lidt, bitte ven," sagde doktoren. "Det er meget værre. Den evige fortabelse, den vover jeg, særlig nu siden bisperne i god overensstemmelse med romerkirken har

indrettet en lun, lille skærsild for angrende afdøde. Det ved vi jo alligevel ikke noget om. – Men forbedringshuset er ubehageligt og derfor i denne forbindelse nyttigt. De er som sædvanlig inkonsekvent, herre."

"Ikke spor. Man skal ikke kunne tvinge mennesker til at tale om det, de vil tie om. Forbryderne har ret til at lyve. Vi andre bliver forbrydere ved at lyve. Det er der ingen mening i. Jeg er en principiel modstander af al ed, men jeg erkender, at den er mere moderne end tommeskruer og gloende tænger, måske også mere virksom. Med sandheden har den lige så lidt at bestille som torturen. Har disse mennesker virkelig interesse af at lyve og sværge falsk, så gør de det."

"Det mener jeg også," sagde doktoren – "men må jeg tillade mig at bemærke, at det var Dem, der prøvede på at tænke det modsatte."

"Det var for at klare mine tanker," sagde Juul nervøst. "Hun kommer til mig i eftermiddag, jeg har tilbudt min tjeneste."

"Det var nobelt." Doktoren smilede.

"Jeg vil ikke bringe hende i fortræd. Tværtimod."

"Vil De fortælle hende den lille historie fra Clareville Grove, hvad?"

"Nej, ikke endnu!"

"Godt, Juul. Så bærer De Dem i dette tilfælde ad akkurat som samfundet, der – i mangel af bedre – benytter de midler, det har. Der ligger hunden begravet. Det kan ikke hjælpe at tale om ideel ret og ideel pligt, der er noget, der hedder hensigtsmæssighed. Samfundet skal holde os forbryderne fra halsen. Det prøver det at gøre, så godt det kan. Punktum. Det sker uden teorier, af hensigtsmæssigheds hensyn. Bag efter kan

I kloge jurister prøve på at sætte hensigtsmæssigheden i system og finde jeres teorier og love. Og så kan I for mig gerne slå dem i stykker igen af hensigtsmæssighedshensyn. Det hele er og bliver en sport. Nej, realiteter, min far. Må jeg bede om realiteterne."

"De har naturligvis igen uret," sagde Juul venligt, "fordi De som sædvanlig forveksler praksis og teori. Teorierne interesserer mig, fordi de alligevel indvirker på praksis. De radikale teorier er af den grund guld værd. Selvopholdelsesdriften gør vor praksis egoistisk, og egoisme og konservatisme er et. Men hvad praksis – sagen her – angår, så er jeg fast bestemt på at søge opklaret, om mrs. Weston står i forbindelse med vort mysterium ved direkte medskyld."

"Og så?"

"Så vil jeg endda have ret til at tage anstand med hensyn til næste skridt. Jeg har i sinde at lade hende sige, hvad hun vil sige, ikke fortælle hende, hvad jeg ved. Og i øvrigt søge at trække sagen ud, til vi har miss Derry herovre. Så er kaptajnen røbet, og mrs. Weston vil blive nødt til at være ærlig over for os."

Doktoren lagde hovedet på siden.

"Kære Cato Minor. Det ville klæde Dem meget bedre at spille åbent spil. Herregud, De er jo dog en sandhedens og menneskerettighedernes ridder. Hvorfor i alverden vil De så bruge den merommeldte dobbelte tunge? Lev efter Deres rene lære, sir. Lev efter den."

Juul havde rejst sig og stod et øjeblik med blikket hæftet på det blinkende vand, så vendte han sig mod doktoren og sagde:

"De lidettroende, vid, at da mennesket skabtes ufuldkomment i den evige ubekendtes billede, som skrevet står,

da sattes løgnen ved menneskets side for at skjule dets ufuldkommenhed. Ved løgnen blev mennesket sit forbillede lig. Løgnen blev figenbladet, der skjuler det, som siden skal åbenbares. Løgnen blev alt, den blev sandheden selv.

Vi kan ganske simpelt ikke undvære løgnen, kun ved dagligt at bekende det, bliver vi den kvit, men så går verden under, og det sidste menneske dør!"

Det sagde doktor Koldby ikke noget til.

8

Ligsynet forløb stille og værdigt. Mr. Throgmorton var død, han kunne ikke blive levende igen. Bådføreren var sagesløs, Vesterhavet med tilstødende vande har sine luner, det behandler stundom sine gæster, så de dør af det. – Derfor pløjes det alligevel, og de medicinske autoriteter konstaterer *mors*, mens det faste lands øvrighed skriver noget op i en protokol.

Man gik ud fra, at der ingen tvivl var om mr. Throgmortons identitet.

Det var der jo heller ikke.

Skifteforretningen blev opsat, og politimesteren meddelte pr. tolk mr. Weston, at hans fuldmægtig ville indfinde sig og registrere det efterladte. Der var kun få genstande, men ikke så lidt penge, og dette nødvendiggjorde en art skifteforretning.

Efter en let, lille frokost hos strandfogeden skiltes man og det overlodes mr. Weston at begrave sin kammerat.

Det kontante beløb, hvoraf 200 kr. afgaves til begravelsen, tog politimesteren i forvaring, det var henimod 1200 kroner dansk.

Mr. Weston var uvidende høflig mod øvrigheden, men kunne intet sige eller gøre.

Efter middag gik han til Juul og beklagede sig.

"Ser De, mr. Juul," sagde han. "Throgmorton var vor financier, pengene tilhører egentlig mrs. Weston, men da han var den mest praktiske af os, overlod vi ham vore pengesager. Vi har kun nogle få sedler foruden begravelsespengene. Hvad skal vi gøre?"

"Vente og bemærke dette til skifteprotokollen. Så får vi se, hvad skifteforvalteren siger. Det bedste ville være at skaffe dette bekræftet fra England. Jeg tror ikke, skifteforvalteren kan handle på egen hånd."

Mr. Weston rystede på hovedet.

"Det er en fortvivlet historie for mrs. Weston og mig. Vi kan ikke engang rejse hjem." –

Juul tog sin tegnebog frem.

"Mr. Weston," sagde han, "jeg er villig til at overlade Dem, hvad De måtte ønske. Jeg forstår såre vel, at De er i forlegenhed. Jeg har tilbudt Dem at være Dem til tjeneste, og jeg står ved mit ord."

Weston grundede.

"Det er for meget," sagde han, "De kender mig jo slet ikke."

"Jeg anser Dem for en gentleman, mr. Weston, og Deres ord er mig nok. Som sagt, De kan disponere over mig. For en ordens skyld vil jeg blot bede Dem om en kvittering for beløbet. Som sagt, hvad De måtte ønske er til tjeneste."

Weston var kendelig forlegen.

Juul stod endnu med tegnebogen i hånden.

Weston så lidt sky op. – "Ville 50 £ være ubeskedent?" spurgte han. "Mrs. Weston – – – –"

Det var rigeligt, tænkte Juul, men han lod sig ikke mærke med noget.

"Aldeles ikke – jeg forstår godt, at med en dame –; – blot må De give mig et par dage, for jeg har ikke dette beløb her."

"Mindre kan måske ..."

"Aldeles ikke," gentog Juul. "De kan ikke hjælpe Dem med mindre, det forstår jeg godt. Men for alle tilfældes skyld, må jeg

bede Dem om at give mig en formel fuldmagt til at repræsentere Dem på skiftet. Efter hvad jeg har forstået, er mrs. Weston, Deres hustru, eneste arving efter den afdøde, beløbet vil altså tilfalde Dem eller hende, hvis hun har særformue. Alt, hvad De har at gøre, er at skaffe legitimation fra England, så er sagen i orden. Det kan jo ske i løbet af kort tid ikke sandt?"

Juul så på Weston og stak tegnebogen til sig.

Det var tydeligt, at det ikke kunne gå så glat. Juul var ikke rigtig tilfreds med det. 50 £ er 900 kr. dansk, og det var lidt meget at sætte i englænderen. Weston burde jo, hvis der var mening i Juuls og doktorens hypoteser, benytte lejligheden til at forsvinde og slå sig ned på et nyt sted. Desuden måtte han ikke forlade Løkken, før miss Derry og mr. Alwynns var ankommet. Men hvis de ville skynde sig, var det ikke ilde, at Juul holdt Weston fast i nogle dage med den ret betydelige pengesum.

Weston lod til at have besluttet sig.

"Mr. Juul," sagde han, "De gør os – mrs. Weston og mig en stor tjeneste. Dog må jeg først tale med hende. Det vil De forstå."

"Gudbevares," sagde Juul.

Vejret holdt sig, det blev en pragtfuld solnedgang med den runde, røde skive på helt gylden baggrund.

Juul og doktoren gik op og ned ad stranden og så. Mrs. Weston kom fra kløften, hvor stedets største mærkværdighed, den stinkende kloakpøl med de tørrede granris udbredte vellugt i den stille sommerkvæld.

Hun gik lige hen mod de to venner.

"Nu går jeg," sagde doktoren. – "Hun vil snakke med dem. Vær inkonsekvent som sædvanlig og kom så bagefter til mig."

Han drejede rundt på hælen i det fugtige sand og satte kursen mod Nybæk.

Mrs. Weston nærmede sig Juul og hilste venligt og alvorligt.

"Deres ven gik – var det min skyld?"

"Nej," sagde Juul. "Han ville tage en aftentur til Nybæk. Jeg er lidt træt."

"Det er heldigt," sagde hun. "Skal vi tage plads?"

De stod nu foran doktorens strandkurve, der var tomme.

Mrs. Weston satte sig i den ene, Juul tog plads i den anden. Kurvene var vendt mod stranden og den nedgående sol.

"Her er kønt," sagde Juul, "se hvor roligt havet er! – og i går ..."

Det ville mrs. Weston ikke ind på.

"Jeg ville gerne tale med dem om forretninger," sagde hun. "De er jurist, De har været mig til megen nytte i de få dages tid, mere nytte end De tror. Det ser underligt ud, at jeg søger Dem – men De er jurist. Vil De være min solicitor?"

Juul bøjede hovedet.

Hun fortsatte. "*Min* siger jeg. De har talt med mr. Weston. Mr. Weston har fortalt mig om Deres smukke tilbud. Jeg takker Dem, hvis De med dette har tænkt på mig. Jeg er i forlegenhed. Mr. Throgmortons død har bragt mig i større forlegenhed, end De aner. Det kunne se underligt ud, at jeg henvender mig til Dem. De kunne synes, at det var naturligere, men – kort sagt – vil De være min jurist?"

"Som jeg sagde, mrs. Weston, med glæde. Blot beder jeg Dem erindre, at jeg er en fremmed. Det bliver nødvendigt, om De skal have glæde af mig og nytte af mig, at betro Dem til mig.

Uden fortrolighed kan jeg ikke varetage Deres tarv, og jeg er vant til at gøre det, jeg gør, forsvarligt. Jeg må forlange fulde oplysninger om Dem, om den afdøde, om mr. Weston, kort sagt om alt. Har De tænkt på det, mrs. Weston?"

Mrs. Weston hævede sine smukke, mørke øjne og så på Juul med et sørgmodigt smil.

"Jeg har tænkt på alt," sagde hun.

"Godt," svarede han. "Så er jeg parat."

"De må ikke give mr. Weston 50 £," sagde hun lidt forlegent, men alligevel stærkt understreget. "Dermed vil De kun gøre mig fortræd, og Dem selv også. De får aldrig de penge igen."

"Ah," kom det fra Juul.

Hun rødmede. "Det kan lyde underligt, men det er sandt. Mr. Weston vil rejse og ikke vende tilbage. Han er ikke noget slet menneske, han har gode sider, mange endogså. Men han er en svag karakter. Det lader sig ikke rette."

"Mr. Weston er Deres mand?" Juul holdt sit åndedræt.

"Ja," svarede hun.

Juul søgte at fange hendes blik, men kunne ikke.

Han troede hende ikke.

"Godt," sagde han. "Før jeg tager hensyn til denne Deres overraskende meddelelse, må jeg imidlertid vide, om der består formuefællesskab mellem Dem og mr. Weston?"

"Nej," sagde mrs. Weston. "Der er et marriage-settlement – en ægteskabskontrakt, hvorefter vor lille formue er min. Mr. Weston kan ikke disponere over den."

"Og Deres advokat i London?" spurgte Juul. Han sagde uvilkårligt London.

"Mr. Sidney Alwynns – en agent i South Kensington – bestyrer min formue."

"Ah," sagde Juul. Det overraskede ham egentlig ikke. "Så bliver det vel bedst at telegrafere efter ham, at Deres broder er kommet af dage."

Mr. Weston rystede på hovedet. "Hvis det var alt, behøvede jeg jo ikke Dem, mr. Juul."

Det kunne der være noget i. Juul fortrød allerede brevet til miss Derry. Han spurgte forsigtigt:

"Hvad skal jeg da gøre?"

"De skal sørge for, at mr. Weston bliver her og låne mig et beløb – meget mindre end 50 £ – til at komme hjem for."

"Og så?"

"Så skal De repræsentere mig over for øvrigheden her på stedet. Så snart jeg kommer hjem, skal jeg sende Dem Deres penge og de fornødne papirer. Vil De det?"

"Selvfølgelig," sagde Juul. "Blot må jeg kende Deres forhold til afdøde og Deres hjem, som De kalder det. Det ville være naturligt, at De henvendte Dem til mr. Alwynns; når De ikke gør det, må De have vægtige grunde dertil, og disse grunde må jeg kende."

"De stoler altså ikke på mig?" sagde hun bedrøvet.

"Gudbevares – men som jurist må jeg kunne legitimere mig over for øvrigheden og over for mr. Alwynns. Er der grunde til at gå uden om denne herre, skal jeg selvfølgelig respektere dem, men jeg må have vægtige grunde. Vi jurister, jeg mener de hæderlige af os, er et stort broderskab, og vi går ikke hinanden på tværs. Altså, kære frue, hvor ubelejligt det end kan være for Dem, De må sige mig, hvorfor De ikke vil gå den lige vej."

"Jeg stoler ikke på mr. Alwynns. Han var min broders forretningsmand, min broder havde sine store fejl – desværre kun fejl. Mr. Alwynns har ladet sig bruge af min broder, og skønt jeg ikke tror, at han i og for sig er uærlig, har jeg ingen tillid til ham. Absolut ingen. Det er grunden."

"Men De har da familie hjemme?"

"Nej," svarede hun. "Min fader var læge i kolonierne, han er død; min moder døde, da jeg var lille. Slægtninge har jeg ikke i England – slet ingen."

Juul så medlidende på hende. Hun betragtede ham bønligt, hendes store mørke øjne var fugtige. Juul tænkte på doktor Koldby. Nej, han ville have besked.

"De talte om hjem – eller forstod jeg Dem ikke rigtigt?" fortsatte han ubarmhjertigt.

Under dette forsvandt solen i vandet.

"Skal vi gå," sagde hun og gjorde en bevægelse, som om hun frøs.

Juul rejste sig.

I det samme fik han øje på den høje englænder oppe ved kløften. Mrs. Weston så ham også.

"Kom," sagde hun – "denne vej."

Så gik de ud efter Nybæk. De gik tavse en stund, så gentog Juul sit spørgsmål.

"De talte om hjem –"

"Ja," sagde hun, "jeg har et hus i London, det er lejet ud for tiden, men det er mit. Mr. Alwynns bestyrer det. Han bestyrede det for min – broder."

Juul syntes, hun tøvede, før hun sagde broder. Det slog ham, at hun sjældent direkte omtalte sin broder. Hendes ord om ham

nys var kølige og skarpe.

"Hvor ligger det hus?" spurgte Juul.

"I South Kensington. – ja, De kender vel ikke London, så det kan ikke nytte at nævne stedet."

Juul vidste, hvor huset lå. Hun kunne ikke undgå at få at vide, hvem der havde lejet det. Hun kaldte det sit hus. Mr. Alwynns kaldte det kaptajn Johnsons hus. Kom hun til London nu, måtte hun erfare det og så! – Juul følte, at så var det forbi. Hans første indskydelse var at fortælle hende, at han var hendes lejer. – Men –

Doktoren kom imod dem.

"Hr. Juul," spurgte hun hurtigt. "Har De fuld fortrolighed til Deres ven?"

"Ubetinget," svarede Juul.

"Fortæller De ham alt?"

"I reglen."

"Vil De fortælle ham, hvad jeg har bedt Dem om?"

"Det beror på Dem."

Hun standsede, så sagde hun. "Det må De gerne."

Juul smilede.

"Det, De har betroet mig, kan jeg godt fortælle enhver. Vi har begge øjne, og Deres forhold til mr. Weston har været ret åbent for os. At De og Deres broder ikke var kærlige søskende har vi begge set. Kort sagt, Deres fortrolighed, frue, har jeg ikke. Jeg skal alligevel gøre, hvad De beder om – i morgen."

"Og hvis han råder Dem fra det?"

"Det gør han ikke. Dr. Koldby er en klog mand, frue og Deres beundrer. Mr. Weston holder jeg hen, ikke sandt?"

Hun nikkede.

Nu stod doktoren foran dem. –

"God aften," sagde han.

De fulgtes ad hjem. Mr. Weston stod i døren til hotellet og så langt efter Juul.

Han kom også ganske rigtig til Juul og sagde, at han håbede mrs. Weston var enig med ham. Det håbede Juul også, han ville endnu i aften skrive om pengene.

Dermed gik mr. Weston beroliget til sit værelse.

9

"Juul," spurgte doktoren silde om aftenen, da de to nød deres nattecigar. "Stod De Dem?"

"Næsten," svarede Juul.

"Når man *næsten* stod sig, vil det sige, at man blev den. Det slår aldrig fejl. Altså, det var hende, der sejrede."

"Måske," svarede Juul, han ville ikke rigtig indrømme det. "Hun var i hvert fald billigere end mr. Weston. Hun rådede mig fra at låne ham penge. Det lød meget ærligt. Hun vil være af med ham, det er klart."

"Op med lektien," sagde doktoren kort.

Han fik lektien.

"Hum," sagde han så – og gik brummende op og ned ad gulvet. "Endnu har De altså ingen dumhed gjort. De har kigget den kønne kone lidt dybt i øjnene, det kan jeg forstå på klangfarven af Deres referat. Det har De lov til. Men hun har løjet for Dem, det har hun ikke lov til, og De har ikke lov til at lade Dem narre."

Juul sagde ikke noget. Doktoren blev ved.

"Det med fader og moder, der er døde, lader jeg passere. Disse elskelige rører vi ikke. Requiescant in pace. Alwynns kender vi, han er vel en sjover. I parentes min kompliment, fordi De ikke røbede Deres bekendtskab med ham. Det ville have været ægte dansk at sige: Gud! Ham kender jeg. De har et internationalt talent, De kan tie. Det er rigtigt, at De ikke kender Clareville Grove, men som De siger, det får hun at vide, hvis hun får papirerne fra mr. Alwynns."

Juul afbrød.

"Jeg kan ikke se, med hvad ret De beskylder hende for at have løjet."

Doktoren lo. "Ho ho! Der taler den elverskudte. Se en gang bort fra Deres overvenlige følelser for damen og sig mig så på parole oprigtigt, hvad har hun fortalt Dem. Som De selv siger – intet. Hun har hævdet, at Throgmorton er hendes broder, hvad jeg tillader mig at betvivle. En broder og en søster, der nærer de følelser for hinanden, holder sig borte fra hinanden. Jeg tror, at den såkaldte mr. Throgmorton var mr. Weston. Den idé fik jeg ude ved Nybæk, hvor man undertiden får gode ideer. Deres beretning slår den fast med fire tommers søm. Den lange englænder, der nu skal kastes af, er kaptajn Johnson. Det ved vi. Altså har hun løjet, slangen, ikke sandt?"

"Det har De ikke ret til at sige," var svaret. "Vi har sat os som fast ufravigelig regel ikke at springe i vore hypoteser. Det gør De."

"Nej højstærede, men De vil ikke se. Hvis den lange var mr. Weston, ville de to enten skilles eller leve som mand og kone. Hun ville ikke overlade ham til Dem og selv stikke af – for det er det, hun vil. Hun har ikke et hak til overs for ham. Jeg vil ikke prøve på at antyde, at hun ikke sender Dem pengene. Det gør hun måske. Damer kan også i dette kapitel være glemsomme. Men lad gå! Det gør hun måske, siger vi. – Men hende ser De aldrig igen. Huset er hendes. Hun drager lige over til den tyveknægt mr. Alwynns, opdager at de og jeg er hendes lejere, får mistanke, realiserer og forsvinder til kolonien. Vips – så De røgen? Så er hun ude af vor verden. Imedens kommer miss Derry alene. – Mr. Alwynns er alt for klog til at lade sig lokke herover. Hun har rimeligvis allerede telegraferet til ham. Og så

står vi med den lange englænder og Amy nr. 1. Så mangler vi bare katten. Hvad?"

Doktoren satte sig og pustede som et lokomotiv.

Juul var blevet oprømt.

"Det ligner Dem ikke at slå over i galop, kære doktor. Hvis mrs. Weston havde i sinde at gøre, hvad De så ridderligt antyder, hvorfor i alverden skulle hun så gøre sig den ulejlighed at tale til mig?"

Doktoren lo sarkastisk. "Skænke Dem sin fortrolighed, skulle De hellere have sagt. For det går De alligevel og prøver på at bilde Dem selv ind. Jeg er overbevist om, at hun endogså har været så nådig at give Dem lov til at optage mig i denne fortrolighed."

Juul blev flov.

"Ser De," fortsatte doktoren. "Det har hun naturligvis. Jeg takker Dem for den viste tillid. Nu De."

Juul søgte lidt efter, så sagde han mut: "De mener altså, at hun i virkeligheden har sagt alt dette til mig for at forhindre mig i at låne denne tamp de 50 £?"

"Sådan noget omtrent." Doktoren kiggede skævt op på Juul og lo godmodigt. "Det gør mig ondt for Dem, rare Juul, men det mener jeg. Nå, De redder i hvert fald differencen mellem det, hun er så nådig at ville nøjes med og de 50 £, han var så ubeskeden at forlange. Men er hun først borte, stikker han også af. Og så?"

"De mener altså, at jeg ikke skal give hende pengene?"

"Det kommer an på, hvad De vil. Har De opgivet at forfølge historien, bør De gengælde hendes fortrolighed med Deres. De bør præsentere Dem for hende som lejer af no. 48 i Clareville

Grove, South Kensington, London S.W. og erklære Dem tilfreds med lejligheden med undtagelse af kælderen under spisestuen, hvor vi fandt Amys kat. De kan så lejlighedsvis bemærke, at madam Sivertsen har taget sig af kattens forplejning, men ikke ved noget om den stille beboer af kælderen. Enten forstår hun Dem ikke og så kigger hun efter i kælderen. Det bliver da hende, der kommer til at tage affære, hvad der jo kan være ret rimeligt, eftersom hun siger, at huset er hendes. Eller også forstår hun Dem, så bliver hun underlig ved det, og så kan De jo altid tilkalde mig, hvis De ikke selv kan klare den. Hvad siger De til det?"

Juul svarede hurtigt:

"At det ikke er vel betænkt, min gode doktor. Både De og jeg kommer i det første tilfælde alvorligt i fedtefadet og ..."

"Skal vi se bort fra det første tilfælde? Hun ved i hvert fald, hvem den stille beboer er. Det ved ikke en gang vi. Hun har ingen grund til at skjule det, hvis hun er uskyldig. Er hun medskyldig ..."

Juul afbrød skarpt.

"Tror De, hun er en gemen morderske?"

"*Hun*," sagde doktoren, med en tyk streg under hun, "hvad! Nej, hun er i Deres øjne en engel, ikke? I mine øjne er hun et X. Jeg holder mig til miss Derry. Af de to Amy'er har jeg mest til overs for hende med halsbåndet. De syntes at sætte mest pris på hende med katten. For ikke sandt, Amys kat tilhører Amy nr. 2? Nå, det er ligemeget. Det vil De altså ikke. Rejs med hende til London, min far, eller rettere tilbyd hende det. Vil hun så virkelig have reel gavn af Dem, så siger hun ja. Siger hun nej, ved De, hvor De har hende. Det er min mening."

"Hvorfor sagde De ikke det straks, doktor? Det er der nemlig mening i."

Doktoren trak på skuldrene.

"Det er kun i komedier og dårlige romaner, man straks siger det rigtige. I komedierne er det en simpel følge af scenens økonomiske krav, i de dårlige romaner er det, fordi de er dårlige. Tilgiv mig den digression. Men jeg fik denne idé, mens vi talte. Jeg praler ikke, men er den ikke ganske net?"

"Ypperlig," sagde Juul.

"Det var dejligt, vi blev enige. Altså nu tilbyder De Deres følgeskab og så har De den fornøjelse at kigge dybt i de kønne øjne, mens jeg får den temmelig tvivlsomme glæde at passe på mr. Weston. Det er Herren hjælpe mig ikke morsomt. Men jeg skal gøre det samvittighedsfuldt. Blot vil jeg vide, hvorledes De nu stiller Dem til *sagen*, – vor sag."

"Som før," sagde Juul kort.

"Det vil altså sige, at jeg afventer miss Derry og måske mr. Alwynns. Men for at fastslå, hvor vi er, vil jeg gerne have et par ord om Deres opfattelse af sagen. Den skifter jo ligesom min; det er praktisk at vide, hvad vi nu tror på."

"Ærlig talt, doktor," sagde Juul. "Jeg er i vildrede."

"So am I – men lad mig høre den sidste nye version."

Juul tændte en frisk cigaret og gik op og ned ad gulvet. Han måtte samle sine indtryk.

Doktoren red på stolen som på højen hest.

"Nåda, hr. jurist!"

Juul tøvede. "Ærlig talt doktor, jeg giver ikke meget for mine teorier, men siden De vil, så er de her! – Mrs. Weston er mrs. Weston."

"Hende tror De på?" afbrød doktoren og smilede.

"Ja," sagde Juul, "endnu. Den såkaldte mr. Weston er rimeligvis mr. Johnson. Det tror De også. Hvem den myrdede er, ved jeg ikke. Jeg tror nu, at det er mr. Throgmorton, mrs. Westons broder, hvis mr. Throgmorton er mrs. Westons broder og endelig tror jeg, den druknede englænder er mr. Weston."

"Hvis mrs. Weston er hans kone," afbrød doktoren.

"Selvfølgelig, men det gik vi ud fra."

"Vi, nej De."

"Noget må man da for pokker gå ud fra."

"Godt. Men hvad så med Amy nr. 1, miss Derry? Tror De, at hun elsker den lange idiot og vil holde på ham trods alle hans dumme streger og hans øjensynlige forgabelse i mrs. Weston, som ikke bryder sig om ham?"

"Ja," svarede Juul, "det tror jeg."

"Og katten?"

"Den er symbolsk," sagde Juul med et let smil. "Det halsbånd, der en gang smykkede Amy nr. éts kat, har den troløse kaptajn anbragt på Amy nr. tos kat, som er huskat i Clareville Grove. Amy nr. ét vil ikke opgive sin ejendomsret til halsbåndet og den svigefulde. Hun dukker nu op og tager ham i besiddelse."

"Det vil altså sige, at vi kender det hele," lo doktoren. "Historien er egentlig ikke interessant, når vi har placeret personerne i skuespillet og gåden er løst."

"Tværtimod – nu bliver det først alvor," sagde Juul. "Vi ved, at Throgmorton er myrdet, men vi ved hverken, hvem der har myrdet ham, eller hvorfor han er myrdet."

"Syntes De så ikke, det var rimeligere at antage, at kaptajnen, forblindet af elskov til mrs. Weston, har myrdet mr. Weston, og

hendes slyngel af en broder har benyttet dette – eller – hvorfor ikke, at slynglen har myrdet svogeren for at få krammet på kaptajnen og søsteren?"

Juul gjorde en utålmodig bevægelse. "Det har vi jo været ved før, kære ven. Så er vi jo alligevel lige nær."

"Det er netop det vi er, Deres Skarpsindighed. Men nu vil jeg i seng. Jeg får undertiden gode ideer under dynen. Men det står altså fast, at De følger mrs. Weston til London?"

"Hvis hun vil have mig med – ja."

"Og hvis ikke?"

"Ja, så ser jeg ikke anden udvej end brutalt at forandre taktik."

"Som jeg foreslog før?"

"Ja, som De foreslog før."

"De mener – sige hende alt, hvad vi ved?"

"Ikke netop det, men så meget at hun forstår, det er alvor."

Doktoren trak på skuldrene.

"Kære Juul, dette er at køre i ring. Men nu vil jeg pinedød sove. For bliver vi ved på den måde, ender det med, at det er os, der har slået ham ihjel, ham den ubekendte og så bliver vi begge forbrydere. Det ville jeg nødig."

"Godnat."

Dermed skiltes de.

10

Næste morgen meldte mr. Weston sig og spurgte Juul, om han havde skrevet. Juul svarede, at han endnu samme aften havde skrevet til sin bank om at træffe de fornødne anstalter til at forsyne mr. Weston med 50 £.

Mr. Weston syntes meget lettet og vandrede afsted mod syd formodentlig for at lægge planer.

Juul derimod meldte sig selv hos mrs. Weston og indbød hende til at gå nord på.

Det gjorde de da.

De gik over Furrebybæk, der fra sit græsklædte leje forbi møllen glider ud mellem klitterne og bliver spag om sommeren ude på strandbreddens hvide sand. Så besteg de brinkerne og søgte sig et passende sted i Furreby klit, hvorfra de kunne se ud over den blå bugt og ind over det mærkelige, lineære landskab med de mange gårde og kirkerne op imod Børglum kloster, der ligger bistert og bispestolt på sin bakke.

Mrs. Weston var spændt; hun forstod, at Juul ville tale, hun selv ville tie. Det kunne Juul mærke, og han besluttede at være på sin post.

"Frue," sagde han, "jeg har talt med min ven, og vi har meget nøje drøftet den sag, De berørte til mig i går. Deres fortrolighed har jeg ikke, jeg bad måske om den, men Deres tillid må jeg besidde for at kunne være Dem til hjælp. Lad mig derfor, forinden vi går nærmere ind på sagen, stille Dem nogle spørgsmål. For det første: De ønsker at skille Deres veje fra mr. Westons?"

Hun svarede ikke, men bøjede hovedet som til et ja.

"Godt," sagde Juul. "Det er altså det første. De ønsker, at jeg skal være Deres medvider i dette; jeg spørger ikke om Deres grunde, efter min mening har en kone ret til at forlade sin mand, når hun vil det, og da Deres ægteskab, så vidt jeg forstår, er barnløst, er sagen jo ikke kompliceret. Ved mr. Weston dette?"

"Nej," sagde mrs. Weston. "Men han skal erfare det, når det bliver nødvendigt."

"Mit næste spørgsmål," sagde Juul, "er dette: Er De fuldstændig økonomisk uafhængig af Deres mand?"

"Fuldstændig," var det korte svar.

"Og De er Deres broders eneste arving?"

"Så vidt jeg ved – ja. Men der bliver næppe noget at arve."

Juul spidsede øren. –

Hun fortsatte hurtigt: "Min broder har sikkert gæld, der langt overstiger de penge, han har efterladt her, ja endog hvad han i det hele måtte besidde, om han overhovedet besidder noget."

"Det ved De ikke?" spurgte Juul.

"Jeg brød mig ikke om min broders fortrolighed," sagde hun kort. "Min broder var intet godt menneske. Nu er han død."

Juul tav lidt. Så sagde han:

"Altså var det en slyngelstreg af mr. Weston at ville låne penge af mig under foregivende af, at De var arving og han selv arving gennem Dem. Jeg forstår nu, at De advarede mig og takker Dem for det. Det gør mig ondt at erfare, at en englænder bærer sig så ugentlemanlike ad. Det ville ikke være af vejen at advare mr. Weston mod at lade sådanne ytringer gå videre til skifteretten. Den danske øvrighed forstår på dette punkt ikke spøg, og mr. Weston risikerer alvorlige ubehageligheder."

Mrs. Weston så lidt forskrækket op.

"De forstår mig ikke ganske, hr. Juul. – Jeg mener, mr. Weston har ikke helt uret. Han er i virkeligheden berettiget til en del af disse penge – forstår de, han er en slags kreditor. Min broder skylder ham penge."

"Ah," sagde Juul. –

Mrs. Weston var lidt forvirret.

Juul spurgte – lidt skarpere end ellers:

"Vil det sige, at mr. Weston har formue?"

"Ja," sagde hun.

"Hvorfor skriver han da ikke til England efter penge?"

Hun søgte efter ordene.

Så sagde hun:

"Mr. Weston har været så uforsigtig at indlade sig med min afdøde broder i forretninger, der ikke er helt, skal jeg sige – ikke helt gentlemanlike. Han har givet min broder en fuldmagt og alt, hvad der sendtes ham fra England, passerede min broder. De forstår måske nu, at mr. Alwynns, der er min broders *homme d'affaire*, ikke vil være den rette mand for mig, når jeg trænger til juridisk bistand?"

Det forstod Juul.

"Men," sagde han, "*huset*", – i Clareville Grove, ville han have tilføjet, men holdt inde i tide – "huset, De omtalte i går og som De sagde var Deres?"

"Huset," sagde hun – "er netop det, der volder, at jeg må rejse til London. Det tilhørte en tante af os, hun døde i fjor, og jeg arvede det i forening med min broder. Mr. Weston ønskede at erhverve det, men mr. Alwynns er den eneste, der ved, hvor langt denne sag er kommet. Mr. Weston påstår, at det er hans,

min broder bestyrede det gennem mr. Alwynns; det er udlejet til to udenlandske herrer. Vi boede der en kort tid og flyttede egentlig derfra, fordi det – fordi mr. Weston ikke ville bo i London – foreløbig. Dette hus er grunden til megen ufred imellem os – men ikke sandt, de vil forskåne mig for at tale om disse ting, der kun opriver mig."

Hun så bønligt på ham.

Juul var egentlig stemt for at få lidt mere at vide om huset og så underligt var dette i grunden ikke. Kaptajn Johnson ønskede han også at høre omtalt. Men han måtte erkende, at alt, hvad hun havde sagt, tjente til at bekræfte hans og doktorens formodning, at kaptajn Johnson havde penge, men var i kløerne på Throgmorton. Mrs. Weston ønskede nu at slippe ud af det hele og hvad hun mente med huset og ufreden, forstod Juul særdeles vel.

Han tog en beslutning.

"Frue," sagde han. "Jeg er villig til at hjælpe Dem på en betingelse. Vi rejser sammen til London!"

"Som De vil," svarede hun og strakte hånden ud.

Juul studsede.

Hun smilede.

"Jeg stoler fuldt og fast på Dem; De er det eneste menneske i den vide verden, jeg har tillid til, og jeg følger Dem gerne, hvorhen De vil."

Det var lidt meget sagt.

Juul syntes det var ligesom om doktorens skeptiske hoved løftede sig af klittaget bag hende. Blodet fo'r ham i kinderne.

Mrs. Weston betragtede ham med et smukt smil – et venligt smil, måske endog et kærligt smil.

Juul samlede sig.

Det gjaldt om at passe på – men Holger Juul, retfærdighedens selvbestaltede håndhæver, kriminologen og banebryderen for de nye ideer, var forelsket.

Han var forelsket, men netop derfor ville han ikke gemme sig hen for faren. Han ville trodse den på oldnordisk facon med åben pande.

Således vender den nye tids mænd tilbage til det ældgamle.

Han tog hendes hånd og kyssede den.

"Mrs. Weston," sagde han dæmpet. "Tak for Deres tillid. Så rejser vi, og hvad der end hænder, vær forvisset om, at jeg skal handle for Dem og vise mig værdig til den tillid, der er min stolthed."

Hun så på ham med et varmt, lidt dvælende blik.

En lille smule sejrsstolt – syntes Juul. Hans selvfølelse fortolkede blikket anderledes, end dr. Koldby ville have fortolket det.

Men ved aftalen blev det.

11

Den aften holdt dr. Koldby en tale, en varm tale med megen værdighed og megen menneskekundskab var det.

"Juul," sagde han, "lad mig stille diagnosen. De er forelsket i mrs. Weston, det har jeg længe ventet, og det er et tilfælde, der er normalt. De rejser med hende til London for at være hende til støtte. Det bøjer jeg mig for, så meget mere som De før eller senere i ly af denne Deres forelskelse vil vinde hendes fortrolighed, og i den ligger uden tvivl løsningen på hele gåden. For så vidt er det, der er sket, det bedste der kunne ske. Enten opdager De alt og bliver medskyldig i moralsk og juridisk forstand, så beder De mig om at standse min eftersøgelse, hvortil jeg, som De ved, er mere end villig, hvad øjeblik det skal være. Manden i kælderen interesserer mig personligt meget lidt og retfærdigheden endnu mindre. De tror nemlig på en slags retfærdighed forskellig fra den nu praktiserede, jeg går lidt videre, jeg tror slet ikke på retfærdighed, for mig må De gerne gøre mordere til virkelige etatsråder, hvad jeg ville betragte som en slags raffineret straf, om det anvendtes mod mig. Dog må De love at fortælle mig historien. Nysgerrig er jeg nemlig, eftersom jeg som alle mænd er født af en kvinde.

Der er det første alternativ: *enten* – men hør nu *eller*! Hun ledsager dem. Hun trænger til et mandfolk for at slippe ud af klemherken, hun har jo selv tilstået, at hun er i en klemherke. Hun er smuk, det har hendes spejl og en god portion mandfolk fortalt hende; hun ved det. Hun har stillet diagnosen for i dette tilfælde diagnosticerer kvinder på en hals. Ham, siger hun – *haps*, føjer hun til. Foreløbig skal De tjene hendes planer. Lad os

håbe, hun yder Dem noget til gengæld for det; mandfolk er nøjsomme, særlig forelskede mandfolk. Nu kommer det. Lad Dem ikke narre, lille Juul, for det eneste udbytte, De i så tilfælde får. De må love mig, hvor lykkelig eller ulykkelig De end bliver ved dette her, historien må De fanden gale mig ikke lade Dem snyde for. Jeg præker ikke moral, bær Dem lige så tindrende dumt ad, De vil, det bliver Deres sag, men historien fra Clareville Grove vil jeg ikke snydes for. Forstår De det?"

Juul lo –

"De tror hende ikke?"

"Jeg tror overhovedet intet fruentimmer på jorden. Hele denne historie står i kattens tegn. Husk på det. Lad denne dame slå et halsbånd om Deres hals, en lille lænke mrk. Amys Puss, *à la bonheur,* – der er jo mandfolk, der har glæde af sligt. Men det reelle udbytte vil jeg have, at kunne optegne historien om Amys kat, om alle Amys katte, om alle Amy'ernes katte. Andet forlanger jeg ikke. Giv mig Deres instrukser, før De rejser, og jeg skal handle, som De vil, nu er det helt og holdent Deres historie. Gå så Deres skæbne i møde som den galfrans, De er."

"Godt," sagde Juul, "De er en forstandig mand, dr. Koldby, De præker ikke, De moraliserer ikke, og De er svært tjenstvillig. Hør så: Mr. Weston – lad os kalde ham sådan endnu, til han er identificeret – overlader jeg til Dem. De indestår mig for ham. Han er suspekt for sit navns skyld, fordi han har udgivet sig for Amys mand uden at være det, fordi han følger mrs. Weston mod hendes vilje, kort sagt af mange grunde. Hold ham fast. Når Amy Derry kommer, vil hun tage affære, om De så skal løslade ham eller ikke, beror på, hvad jeg oplever i London. Jeg

har besluttet mig til at være fast – De ler – men jeg har nogen vilje. Er *hun* den, jeg tror og håber, er min plads ved hendes side."

"Retfærdigheden træder i andet plan," indskød doktoren.

"Når kærlighed og retfærdighed tager livtag, doktor, holder jeg på kærligheden."

"Dette er en modbydelig romanfrase, lille Juul, der imidlertid som alle romanfraser har et gran sandhed i sig og beviser, at de gamle har ret. Før vi mennesker er udbrændte – lad os sige om ved de 70, så er vi ikke samfundsnyttige individer. De få, der som undertegnede ikke er antændelige, er det ikke af den grund, at det hele er os så knusende ligegyldigt. Jeg har modtaget mine ordrer. Drag af sted, drag Deres skæbne i møde, men snyd mig ikke for løsningen, i så fald opsiger jeg Dem venskabet."

"De kan stole på mig," sagde Juul venligt.

"Jeg kan fanden, kan jeg. Når et mandfolk forelsker sig, farer der i ham netop så meget af fruentimmernaturen, at venskabet ligger for skibbrud. Det gamle venskab *amicitia, vide* Cicero og Seneca, bestod kun mellem rene mandfolk. Lad os forlade disse sørgelige emner og gå til hvile. I morgen tidlig flygter De jo med damen. Posten går kl. 5½.

Jeg skal skærme Deres rygte i det sædelige Løkken."

"Ja," sagde Juul – "men navnlig passe mig på Weston. Ham må vi være klare af, til det vidunderlige er sket."

Det var de begge – ja alle tre enige om.

Tredje bog

Klarhed

1

Løkken, d. 4. juli.

Kære ven og våbenfælle.
Efter løfte – og jeg har gjort mig til pligt altid at holde givne løfter – giver jeg Dem hermed et nøjagtigt referat af, hvad der passerede i den gode flække Løkken, da det blev kundbart, at de var forduftet med mrs. Weston. Det blev tidligt kundbart, for det asen klædekræmmeren fra Randers modtog mig med nyheden ved tebordet. Jeg lod, som om den overraskede mig, og slap forholdsvis godt fra det. Jeg erklærede mig beredt til på en hensynsfuld måde at forberede mr. Weston på den kummer, der havde befaldet hans hus. Hør nu, hvorledes jeg gjorde det. Jeg gik ind til ham og meddelte ham, at De var rejst til Hjørring for at træffe et arrangement og at De havde bedt mig sige ham dette samt tilføje, hvad De havde glemt at sige, at det ville være det klogeste, om han – af hensyn til et muligt besøg af skifteretten – arrangerede en udflugt til Rubjergknude. Han ville tale med sin kone, men jeg gjorde ham indlysende, at det ville være bedst, om hun ikke fik noget at vide, for at hun kunne være helt uvidende, om retten skulle indfinde sig, mens han var borte.

NB. Mr. Weston er en urimeligt stor idiot!

Derfor gik det. Vi drog af, fulgt af de tilstedeværende gæsters lange blikke, de troede åbenbart, vi ville efter flygtningene. Vi lejede vogn hos maltgøreren og trillede ud ad den forfærdelige sognevej til Knuden. Det er en streng

prøvelse, men da jeg hele tiden følte, at mens vi jollede nord på, gik De og Amy nr. 2 med relativ hastighed syd på, lykkedes det mig for første gang i mit liv ret at nyde langsomkørslen. Vi nåede Knuden uden mærkelige begivenheder. Fæet var morgengnaven og tavs. Så spiste vi lidt medbragt frokost og drak en fortræffelig rødvin – den, De ved nok, jeg fandt hos købmanden forleden. Vi fik ild på vore cigarer, og jeg begyndte: "Mr. Weston," sagde jeg, "lad mig bekende kulør. Deres frue er flygtet med min ven."

De ved, hvordan en springgås optræder – godt, netop således gebærdede mr. Weston sig, han røg himmelhøjt i vejret.

Jeg bad ham blive siddende, sagde, at De var taget med første tog og måtte være i Århus nu, snart i Esbjerg og dermed borte.

Så lod jeg ham skælde ud i fem minutter og må erkende, at det engelske sprog indeholder adskillige invectiver, der på en mand med mindre god samvittighed end min må være af en vis betydelig virkning. Da han syntes at have gennemgået repertoiret, tog jeg ordet. Jeg kan ikke nøjagtigt gengive ordlyden af min speech, men prøver på det alligevel.

"Sir," sagde jeg – "nu er De færdig, og nu begynder jeg. De kan selvfølgelig sætte efter de flygtende, De når dem ikke i Danmark. De har ingen penge til at betale hotellet med, De får ingen hos mig, og De vil blive arresteret, hvis De prøver på at knibe ud. Vi venter skifteretten, og den vil kræve Deres nærværelse. Altså – mig kan De skælde ud, så

meget De vil, men det bliver i realiteten betydningsløst. De er den. Deres frue må De foreløbig lade ude af betragtning, hun er rejst til London for at ordne sine sager, hun ville ikke have dem med, og Juul gjorde fordring på at ledsage hende meget imod hendes vilje. Juul er en hædersmand, og Deres frue er i gode hænder. Her er nemlig ikke tale om en bortførelse, ikke tale om et elskovseventyr. –"

Må jeg i parentes bemærke, at jeg sagde dette, fordi jeg endnu kan forsvare det og jeg tilføjer, at jeg vil råde Dem til ikke at gøre mine ord til usandhed!

Men for at komme tilbage til mr. Weston – "Sir," sagde jeg – jeg sagde igen sir – "De er min fange. Så længe indtil mrs. Weston kommer tilbage, beholder jeg Dem som gidsel. Jeg skal sørge for Deres ophold, hjælpe Dem til rette, lyve for de andre gæster, kort sagt være Dem til tjeneste i enhver henseende. Men De må blive her. Om få dage vender Juul tilbage, så er De fri."

Dette forstod han åbenbart ikke. Han kogte atter op og talte om en stor nation og sligt, som de asener, der er numre af flere millioner end vi er, altid plejer. Han truede med den britiske konsul. Jeg hørte på ham og sagde, at jeg med glæde skulle ledsage ham til den britiske konsul.

"De behandler mig som en forbryder," sagde han.

Hertil svarede jeg, at da fanger i almindelighed hørte til denne tilfældige afart af medborgere, måtte han for mig gerne antyde sligt. Jeg havde grunde til at antage, at han sejlede under falsk flag. Hvis han måtte foretrække

offentlig bevogtning for min, skulle jeg gerne vige for politiet.

Politiet holdt han åbenbart slet ikke af; han blev slap og spurgte i en nedstemt tone, med hvilken ret jeg behandlede ham således.

Hertil svarede jeg: "Uden fjerneste ret." – Det syntes jeg var det ærligste.

Han blev atter kæphøj.

Jeg stemte ham ned. "Min ven og jeg," sagde jeg, "har længe næret en vis ikke nærmere fastslået mistanke til Dem; den skyldes Deres usikkerhed over for skifteretten osv. Når Deres frue vender tilbage eller Juul kommer igen fra London, er De fri. Vi har intet med politiet at gøre, og jeg kan forsikre Dem om, at den dag, Juul har afsluttet sin forretning med Deres frue, er De fri. Et brev fra ham er nok. På den anden side, så længe han ikke skriver, er De fange."

"Erkender De, at dette er ulovligt," spurgte han – han var blevet temmelig rolig.

"Ja," svarede jeg, "det er ulovligt, hvis det sker mod Deres vilje. Men De indvilliger. De har ikke en øre i lommen, Deres hustru påstår, at pengene i boet er hendes særeje. Altså, bort kan De ikke komme."

"Pengene er mine," sagde han.

"Bevis det for skifteretten," sagde jeg.

"Det skal jeg gøre," sagde han.

"Godt," sagde jeg, "lad os så tage til Hjørring sammen."

Det ville han ikke.

Kort sagt, det endte med, at han – der som før bemærket, er et stort fæ – føjede sig efter mig, navnlig da jeg – som De ved, jeg kan – optrådte meget elskværdigt og gemytligt. Han forsikrede mig om, at han var en gentleman, hvad jeg forsikrede, at jeg troede. Jeg sagde, at jeg ikke mistænkte ham for noget som helst, men at jeg måtte handle, som jeg gjorde. Til sidst blev vi i grunden ganske gode venner, jeg lovede at hjælpe ham til at slippe ud af forlegenheden. Lad mig bemærke, at han ikke synes utrøstelig over, at konen er stukket af; han tror vistnok ikke på, at hun kommer igen. Blot vil han gerne til London.

Det tror Fanden! Det ville jeg også i hans sted.

Det er det hele. Læg mærke til, at jeg ikke har antydet nogen tvivl om, at han er mr. Weston, og at jeg ikke har omtalt Clareville Grove eller katten. Gør De som jeg og prøv først, hvor længe De kan klare Dem uden at røbe Deres viden. Pas så endelig godt på Deres lille hjerte, Juul. For ærlig talt, det er fra den kant, jeg frygter dumhederne. Gør som jeg, sig til Dem selv, at næst professorerne ved Akademiet for de Skønne Kunster er kvindfolk de skadeligste af alle væsner. For det er de.

Stå Dem, lille Juul.

Deres ven

Jens Koldby.

P.S. Jeg er ikke noget fruentimmer, men ligesom jeg skulle poste brevet, fik jeg et telegram fra London. Det indeholder kun de to ord: *Left London today. Amy D.* Derfor

efterskriften. Nu gælder det blot om at holde mr. Weston fast.

J. K.

2

London, d. 7. juli.

Kære doktor.

Jeg har modtaget Deres brev og skynder mig at besvare det. Overrejsen forløb heldigt. Mrs. Weston er en behagelig rejsefælle; jeg er overbevist om, at hun siger det samme om mig. Jeg har gjort mig det til en pligt ikke at prøve på at trænge ind på hende – endnu. Det er en aftale, at vi følges ad til London, og at jeg ledsager hende til mr. Alwynns. Hun vil bo på Grosvenor Hotel ved Victoria Station. Det vil jeg også. Jeg har underrettet madam Sivertsen om, at jeg kommer til London og bedt hende tage imod mine breve. Jeg tør imidlertid ikke lade mrs. Weston ude af syne, og jeg har beholdt pengekassen, som er et vigtigt hjælpemiddel til at holde hende fast. Det er en løjerlig situation, men vi befinder os jo i en række løjerlige situationer. Jeg har opgivet at lægge faste planer og at søge at uddybe vor opfattelse af situationen. Det kan vel imidlertid næppe undgås, at mrs. Weston og jeg sammen betræder huset i Clareville Grove og, så vidt jeg kan se, må jeg da tale. Jeg er overbevist om, at den myrdede er hendes mand, trods Deres sindrige hypotese om Throgmorton, som egentlig havde vildledt mig for en tid. Om kaptajn Johnson nærer jo hverken De eller jeg nogen tvivl. Fra Esbjerg dirigerede jeg et par ord til miss Derry, adresseret til damperen i Parkeston, dem må hun have fået. Det vil De erfare af hende. Er hun virkelig indtaget i kaptajnen

endnu – må De finde Dem i det, men De må indestå mig for dem begge. Om Clareville Grove må De ikke tale hverken til hende eller kaptajnen. Så snart minen er sprunget herovre – og at den springer, derom nærer jeg ikke skygge af tvivl –, skal De få en kort og klar instruktion fra mig. Jeg føler, at dagen i morgen vil bringe nogen klarhed. Dog vil jeg forberede Dem på, at tre dage kan gå, inden De får detaljerede oplysninger. Jeg skriver med vilje ikke noget, før jeg i det mindste har en vis klarhed. Det ville kun gøre Dem usikker, og De er en mand, man roligt kan lade handle på konduite. Dette brev er derfor ikke meget sigende, men De skulle have det. Skriv til Clareville Grove, jeg får breve dertil. Telegrammer sendes bedst til Grosvenor Hotel.

Venlig hilsen. Deres hengivne

Holger Juul.

3

Løkken, den 6. juli.

Kære ven og våbenfælle.
Dette er et vigtigt aktstykke. Amy no. 1 kom her. Gud velsigne pigebarnet. Hun er en knop. Hun kom alene. Jeg turde ikke forlade min fange, skønt mr. Weston lader til at finde sig i det uundgåelige. Skifteretten har endnu ikke meldt sig. Den kommer dog vist i morgen, da der er en slags tingdag herude. Dog dette blegner ved siden af, hvad jeg nu vil fortælle.

Mr. Weston blev hidkaldt efter frokost. Miss Amy opholdt sig på mit værelse for at møde ham. Han kom og blev identificeret som – ja, hvor underligt det end lyder, – mr. Weston. Jeg begynder med at fortælle dette, fordi dette her er et brev, ikke en spændende novelle. Både De og jeg ville have givet vore hoveder på, at han var kaptajn Johnson – han er mr. Weston. Hun er altså hans kone.

De tror det ikke – jeg var tilbøjelig til at tvivle på det, men da døren gik op, og han trådte ind, rejste miss Amy sig og rakte hånden ud med et naturligt og venligt: "God dag, mr. Weston."

Jeg kan ikke have set videre kløgtig ud, og jeg renoncerer på at give en udførlig fremstilling af det passerede; det er jo i grunden heller ikke videre grinagtigt.

Damen kom med vogn fra Vrå, som hun skulle; hun spurgte efter mig, som hun skulle. Da vi kom ind til mig, fortalte hun mig, at hun havde fået Deres brev og forstod,

at det var nødvendigt, at hun kom. Hun havde talt med mr. Alwynns, der imidlertid meddelte hende, at han havde fået telegram fra mrs. Weston om, at hun kom til London og derfor måtte blive, hvor han var. Så havde hun begivet sig på rejsen alene. Hun forstod, som sagt, at hun måtte komme. Nu ville hun blot spørge, hvorfor hun skulle komme. Dertil bemærkede jeg blot, at det ville hun erfare. Så sendte jeg bud efter mr. Weston, idet jeg glædede mig til at se kaptajnen afsløret. Mr. Weston kom, og Amy sagde: "God dag, mr. Weston!"

Ja mere er der i grunden ikke.

Han var fornuftigere, end han ellers plejer at være; de blev enige om, at de havde noget at tale om, og jeg følte mig lidt usikker. Sagen er jo nemlig den, at min rolle faktisk er udspillet. Miss Derry takkede mig for det, jeg havde gjort for hende, og lod mig egentlig forstå, at hun ikke trængte til mig. Mr. Weston var storsnudet høflig mod mig. Han glider ud af mine hænder. Hvad skal jeg i grunden gøre? Sidde her og spille idiot passer mig ikke. Vi har åbenbart gættet splitterforkert. Men De kan så fortælle mig, hvorfor den slyngel Throgmorton gik med mr. Westons breve fra den samme Amy i sin tegnebog?

Vi må vist til at tænke på manden i kælderen. – mr. Weston erklærede, at han ville give møde i skifteretten. Han er sej nu, bæstet.

Og Amy no. 1?

Jeg skal indskrænke mig til at referere fakta, jeg gider ærlig talt ikke stille flere hypoteser, ellers kunne jeg have

lyst til at gøre Amy no. 1 til genstand for en række sådanne. Skulle Amy no. 2 være bedre?

Og dog skal de gode mennesker tage sig i agt, jeg slipper dem ikke.

Dette er nok for i dag. Send mig instruktioner.

Deres

Jens Koldby.

4

Mr. Alwynns var lidt nervøs, Juul lod mrs. Weston føre ordet. Han havde hilst høfligt, lidt halvt fremmed på agenten, over for hende havde han ikke med et ord omtalt sit bekendtskab med mr. Alwynns.

Ja, end ikke en så naturlig bemærkning som den, at mr. Alwynns kendte Juul, lod agenten undslippe sig. Det var åbenbart, at han var bestemt på at føle sig for og tale betydeligt mindre, end han havde for skik.

De sad alle tre i agentens smalle kontor i Glouchester Road.

Mrs. Weston talte:

"Denne herre er en ven af mig fra Danmark, mr. Juul, som har lovet at hjælpe mig med arveforholdene; som De ved fra mit telegram er min broder kommet ulykkelig af dage i Danmark, og da han, som De ved, havde fuldmagt fra os, er vi nu i forlegenhed. Denne herre kender mr. Weston og ved, at jeg har særformue, og at jeg ønsker at optræde for mig selv. Vi beder Dem altså nu, mr. Alwynns, meddele os, hvorledes sagerne står. De kan tale åbent ud, som om De kun talte til mig."

Mr. Alwynns bøjede sig:

"Forstår jeg ret, er denne herre jurist og nøje kendt med Deres forhold?"

Mrs. Weston talte meget tydeligt, dvælende i ordene:

"Hr. Juul kender mr. Weston og mig fra Danmark, kun fra Danmark; hr. Juul kendte min broder meget overfladisk. Det, jeg beder Dem om, er kun at fortælle hr. Juul og mig, hvorledes min afdøde broders affærer stod. Ikke andet."

Mr. Alwynns kastede et skarpt blik på Juul.

Juul bøjede hovedet uden at tale.

"Jeg kunne have ønsket, at mr. Weston også havde været til stede," sagde Alwynns lidt usikkert.

"Jeg ønsker det ikke," sagde mrs. Weston. "Det eneste, jeg ønsker, er fuld klarhed over min afdøde broders formueforhold."

Mr. Alwynns rømmede sig:

"Som De vil, frue. Lad os begynde med huset i Clareville Grove. Af flere grunde vil dette formodentlig interessere hr. Juul. Som De måske ved, er hr. Juul lejer af Deres hus i Clareville Grove."

Mrs. Weston så forbavset op. "Hr. Juul?"

Juul nikkede.

"Jeg er lejer af et hus i Clareville Grove no. 48, jeg og min ven doktoren, som De kender. Hvis det hus, de omtalte for mig i South Kensington, er nr. 48 i Clareville Grove, så er jeg Deres lejer, frue."

Mrs. Weston blussede og sagde lidt usikkert:

"Det overrasker mig."

Mr. Alwynns følte fastere grund under fødderne.

"Da kan det næppe overraske hr. Juul; hr. Juul har lejet huset af mig, og jeg fortalte ham, at det tilhørte mr. Weston."

"Det gjorde De ikke, mr. Alwynns; De fortalte mig, at det tilhørte kaptajn Johnson. De sagde, at mr. Johnson havde købt det af mr. Throgmorton og måske nævnede De mrs. Westons navn eller kun mr. Westons. Erindrer De det?"

Mr. Alwynns så skarpt på Juul.

"De erindrer måske, at De trængte stærkt ind på mig i anledning af en ung dames – miss Derrys – henvendelse til

Dem; De erindrer måske, at jeg meddelte Dem kaptajn Johnsons adresse, at jeg sagde Dem, at kaptajnen formodentlig opholdt sig sammen med mr. Throgmorton. De erindrer måske også, at De skrev til miss Derry og bad denne dame om at rejse til Danmark med mig i anledning af mr. Throgmortons død. De må så i hvert fald indrømme mig, at det må undre mig at se Dem optræde her som mrs. Westons betroede, særlig da fruen burde vide, at jeg som hendes afdøde broders *homme d'affaire* havde krav på hendes tillid."

"Er De færdig, mr. Alwynns?" spurgte Juul venligt. "Jeg ønsker at vide, hvad mrs. Weston siger til dette," lød agentens knarvorne svar.

Mrs. Weston førte sit lommetørklæde til munden med en lille nervøs bevægelse. Så sagde hun:

"Hold Dem til sagen, mr. Alwynns; det burde ikke forundre Dem, at hr. Juul ikke har talt til mig om denne sag, da han i Danmark kun har truffet min broder, mr. Weston og mig, men ikke mr. Johnson. Det glæder mig at erfare, at hr. Juul bebor mit hus, og det undrer mig ikke at erfare, at min broder, der ikke kunne gå den lige vej, har fundet det rigtigt at pålægge Dem at fortælle lejerne, at huset tilhørte kaptajn Johnson. De var min broder en villig agent, og derfor siger jeg Dem rent ud, at *jeg* ikke ønsker at benytte Dem."

"Er det en udfordring, frue?" spurgte mr. Alwynns, lidt rød i kammen.

"Det er min mening. – De kan tage den, som De vil. Hr. Juul har min fortrolighed. – De har den ikke."

"Har hr. Juul hele Deres fortrolighed?" spurgte mr. Alwynns tvivlende.

"Ja," lød svaret.

"Selv efter at De har erfaret, at hr. Juul uden at meddele Dem noget derom har opfordret miss Derry til at komme til Danmark?"

"Jeg kender ikke miss Derry," sagde mrs. Weston, "og interesserer mig ikke for denne dame. De talte om huset i Clareville Grove, vil De være så venlig at blive ved. De ved vel, at mrs. Watson, min moders søster, testamenterede det til mig, at jeg gav min broder fuldmagt til at bestyre det, og at han misbrugte min fuldmagt. Ikke sandt? De ved, at kaptajn Johnson ikke erhvervede huset, men at jeg respekterede det lejemål, De havde indgået, og at jeg tillod Dem at bestyre huset nominelt i min broders navn for ikke at skaffe ham retslige ubehageligheder. Nu er han død, nu kræver jeg regnskab af Dem."

"Det skal De få," sagde mr. Alwynns. "Jeg skal lade en opgørelse udfærdige; ingen skal beskylde mig for uærlig forretningsførelse."

"Så meget des bedre," sagde mrs. Weston. "Min broders kreditorer kan altså ikke røre huset?"

"Absolut ikke. –"

"Godt, og mine bankaktier –"

"Er ligeledes urørte – selvfølgelig med undtagelse af, hvad Deres broder har pantsat under det, De var så elskværdig at kalde falsk underskrift."

"Hvem har de papirer?" spurgte mrs. Weston.

"Miss Derry har købt dem," sagde mr. Alwynns hurtigt.

"Ah" – mrs. Weston førte atter sit lommetørklæde til munden – "De lader til at være blevet gode venner med miss Derry.

Hvem er miss Derry?"

"Hr. Juul har indført hende her i huset, frue – han kender hende sikkert bedre end jeg; hos Deres nye sagfører vil De kunne få alle oplysninger om den unge dame."

Juul nikkede.

Mrs. Weston fortsatte roligt:

"Så er det altså overflødigt at dvæle længere ved dette. De vil være så venlig at lade min opgørelse udfærdige, så vil hr. Juul gennemgå den med mig. Min broder er altså helt insolvent?"

"Det ved De, frue – det vil sige, jeg har liggende kaptajn Johnsons fuldmagt til at hæve beløb for kaptajnen, nogle beløb er indkommet, de skulle efter aftale sendes til mr. Throgmorton under adresse i Danmark. Jeg erfarer nu, at kaptajnen ikke er i Danmark, og ved ikke, hvorledes jeg skal forholde mig med alt, hvad der vedrører denne herre."

"Jeg ved intet om kaptajn Johnson," sagde mrs. Weston skarpt, "og ønsker ikke at blandes i denne sag. Kaptajn Johnson vedkommer mig ikke. Jeg ønsker at gøre op med Dem, forstår De. Resten må De ordne med – med politiet eller mr. Weston."

Mrs. Weston havde rejst sig.

"Skal vi så gå, hr. Juul," sagde hun.

Juul rejste sig også.

Mr. Alwynns fulgte dem til døren.

"Jeg ønsker at tale med Dem, hr. Juul," sagde han.

"Det beror på mrs. Weston," sagde Juul fast. "Jeg er fruens sagfører og handler kun efter hendes ønske. – Ønsker De, mrs. Weston, at jeg konfererer med mr. Alwynns?"

Fruen så smilende på agenten. "Jeg er overbevist om, at mr. Alwynns forstår, hvorfor jeg ikke har tillid til ham, men jeg har

absolut ikke mindste trang til at fraråde andre at beære mr. Alwynns med Deres tillid. De bør gøre, hr. Juul, hvad De selv føler lyst til. Blot synes jeg, De burde tale lidt med mig om det, vi nu har erfaret og hvis De synes som jeg, bør vi gå ned i Clareville Grove 48; da huset er mit, og De har lejet det, hører vi jo egentlig begge hjemme der."

Juul holdt døren åben for fruen.

"Det er muligt, jeg ser ind til Dem i eftermiddag," sagde han.

"For min skyld skal De ingen ulejlighed gøre Dem," sagde agenten.

Han havde åbenbart taget det parti at være overlegen.

Så gik mrs. Weston og Juul.

Agenten var ikke meget fornøjet med besøget. – Mrs. Weston var nervøs, og Juul –

Juul var ikke fri for at være lidt nysgerrig.

5

Madam Sivertsen hørte ikke til de letbevægelige naturer; hendes ansigt var som regel udtryksløst, fedt, stille. Hun strålede, da hun åbnede portlågen for Juul; det var det fede, glade, hjemmegjorte smil, der kan omsættes i fædrelandssange og lyder poetisk.

Det var i hvert fald ærligt ment.

Hun studsede lidt ved at se den elegante, fremmede dame; Juul smilede og sagde: "Det er min værtinde."

"Ah," sagde madam Sivertsen og faldt tilbage i apati. "Det er den dame, der tilhører huset."

Det var det, sagde Juul.

Madam Sivertsen trådte til side og ad den flisebelagte midtergang skred nu stolt, husvant og hjemmeoverlegen, halen i en vinkel på 45 grader med kroppen, husets dyr – husdyret – katten.

Madam Sivertsen fik atter fødelandssmilet på de brede træk.

"Ja, kandidaten kan tro, at Puss er kommet sig. –"

Madam Sivertsen vendte sig til damen og sagde velvilligt overbærende på engelsk: "De skal nemlig vide, madam, at denne kat tilhører egentlig Dem; herrerne kalder den Amys Puss, den lignede et udhungret spøgelse, da den kravlede frem af muren her i huset – det er min skyld, at Amys Puss er blevet en fed og glinsende huskat. Ikke Puss?"

Puss knurrede. "Puss skylder egentlig mig livet og friheden. Jeg har nemlig befriet katten fra kælderen under spisestuen, hvor den var spærret inde," sagde Juul fast. – Han stod et skridt til siden for mrs. Weston og betragtede hende nøje.

Mrs. Weston var dødbleg og skælvede. –

"Skal vi gå ind, frue," sagde Juul.

Puss gled velvilligt imødekommende op ad den fremmede dame.

"Hr. Juul," sagde hun – "jeg er ikke helt rask – jeg tror – jeg mener, det er vist bedst for mig at tage en cab og se at komme til hotellet – jeg er virkelig ikke helt rask."

Madam Sivertsen gloede på damen.

Juul lagde sin hånd let på hendes arm og sagde, halvt hviskende:

"Jeg forlanger, at De bliver her – forstår De, jeg *forlanger* det."

En rødme gød sig over hendes ansigt, så blev hun atter bleg, men Juul næsten tvang hende ad gangen ind mod huset. Han åbnede døren til dagligstuen, og hun trådte mekanisk ind over tærsklen. Hun tog plads i en lænestol foran den tomme kamin.

Juul blev stående foran hende.

Så skjulte hun sit ansigt i sine hænder og græd.

Juul tav.

Endelig så hun op gennem tårer, så op fortvivlet bønfaldende og hviskede til ham:

"Altså det er det – jaget har De mig som et stykke vildt – De, De, Juul, som jeg stolede på, den eneste i verden jeg stolede på."

Det tog ligesom et tag om Juuls hjerte, han syntes bag hende at se doktorens skarpe ansigt med det sarkastiske smil. Var tidspunktet kommet? – Betød dette en tilståelse?

"Mrs. Weston," sagde han – "jeg forstår Dem ikke. – Jeg har ikke jaget Dem som et stykke vildt. Jeg er nu som før beredt til at hjælpe Dem – men jeg forlanger en ting: *ærlighed*!"

Hun græd sagte, mens hendes legeme rystede i hulken.

"Frue," gentog Juul – "ærlighed, hvad der så end er sket, jeg svigter Dem ikke – men jeg forlanger ærlighed."

Hun så op.

"Siden – siden – jeg kan ikke nu – lad mig komme hjem, lad mig hvile ud, jeg er kun en ung kvinde, dette er for meget for mig. Vil De dræbe mig – så dræb mig, gør det, men stå ikke der og stir på mig – jeg besværger Dem, jeg er uskyldig – jeg er uskyldig –"

Juul tog hendes hånd og så på hende, varmere end dr. Koldby ville have fundet stemmende med øjeblikket.

Hun rejste sig og slyngede sine arme om hans hals.

"Frels mig, hjælp mig, tag mig bort fra dette sted – jeg elsker Dem – hører De, jeg vil altid blive hos Dem, altid være Deres – jeg elsker jo Dem."

Og Juul følte hendes tårevædede kind mod sin, følte hendes læber brænde mod sine. –

Så tog han hende i sine arme og kyssede hendes tårer bort. – – –

Madam Sivertsen var misfornøjet – meget misfornøjet, og hun blev det i endnu højere grad, da Juul meddelte hende, at han ønskede doktor Koldbys værelse istandsat til den fremmede dame. Madam Sivertsen havde ladet sig fæste til at holde hus for to herrer!

Men hun var helbefaren og vidste, hvad det ville sige at parere en ordre. Og Juul var åbenbart ikke til sinds at lade sig sige imod.

Endnu samme eftermiddag flyttede "parret" ind i Clareville Grove. Madam Sivertsen måtte gøre alt i stand til den fremmede dame.

Det gjorde hun også – men da skumringen faldt på, satte hun sig til rette i sin kahyt og tog Puss på skødet.

"Pussy," sagde hun – "nu har vi fået damefremmede. Nu er vor tid forbi – vor gode tid. Å, hvor er det sandt, at vi fruentimmer volder al den ufred og fortræd, der er i verden."

Amys kat var nemlig også en dame. –

6

TELEGRAM.

8. juli.

Doktor Jens Koldby, Løkken.

Mr. Weston alias Johnson må sikres, eventuelt ved politiets hjælp. Miss Derry spiller under dække med ham.

Juul.

7

Clareville Grove 48, den 15. juli.

Kære doktor.

Jeg savner Dem ikke – lad mig begynde med at bemærke dette, for at De i enhver henseende kan være klar over den foreliggende situation. Jeg har mødt min skæbne, om De vil, i skikkelse af Amys kat. Jeg elsker Amy, og Amy elsker mig. Det første ved De – det andet må De tage på mit vidnesbyrd. De var min amtmand – min åndelige foresatte, klog og kølig som De er. Godt, til Dem indsender jeg nu udskrift af de forhør, jeg har holdt over sigtede Amy Weston. De skal bedømme materialet og erklære Dem enig med mig i den afslutning, jeg som undersøgende dommer indstiller. Men først vil jeg tillade mig en orienterende oversigt over sagen, som jeg beder Dem holde in mente, når De sætter Dem til at studere dens akter. Det har været en meget indviklet sag, og dens forskellige stadier har været genstand for vore fælles overvejelser. Forholdene har ført med sig, at jeg alene har måttet lede de afsluttende skridt; jeg har tilendebragt forundersøgelsen, og sagen venter nu kun på sin judicielle afgørelse.

Men lad os alligevel rekapitulere den – som den foreligger, inden de hoslagte afsluttende forhør fuldstændig har klarlagt den.

Altså!

Sagen har to sider, en teoretisk og en praktisk. Den hviler på et faktum. Den 4. maj fandt vi to i kælderen i

Clareville Grove liget af en voksen mand, ansigtet var ukendeligt, der forelå kun få eller vel egentlig ingen midler til at identificere liget. Derimod forelå der utvivlsomt en forbrydelse. Ved forbrydelse forstår jeg det tekniske, en ulovlig handling, hvormed et menneske eller flere har gjort indgreb i et andet menneskes retsgoder af en sådan art, at samfundet anser sig for berettiget til at skride ind med forfølgning til straf.

Den teoretiske side er da denne: Var det vor pligt som mennesker at tilkalde den organiserede samfundsmagt, i dette tilfælde Londonerpolitiet, og lægge sagens forfølgning i dens hånd?

Vi drøftede spørgsmålet og blev enige om, at sagen ikke vedkom os, og at vi var berettigede til at lade den hvile.

Men samtidig enedes vi om, at sagen interesserede os som mennesker og at her var et tilfælde, hvor vi rent menneskeligt kunne forfølge sagen uden at gribe ind med samfundets magtmidler, og under vor forfølgelse konstatere, om det almindelige begreb forbrydelse her fandt sin anvendelse. Vi kunne herved opnå at skåne alle dem, der nødvendigvis ville blive udsat for ubehageligheder og ulykker ved den normale forfølgelse, vi kunne udelukke publikum, der kun gør fortræd i slige sager, vi kunne følge den lige vej uden alle de sideveje, som det offentlige må tage i betragtning. Endelig kunne vi standse, når det måtte vise sig, at betingelsen for at hidkalde det offentlige enten *forelå* eller *bortfaldt*. Vi holdt den mulighed åben, at der ikke forelå en forbrydelse i strengeste forstand.

Vi har nået vor hensigt, tilfældet foreligger nu, som De vil se af akterne, fuldt oplyst, det bliver en smagssag, om De vil kalde den udøvede handling en forbrydelse. Genstand for Deres afgørelse bliver det, om vi skal lade det offentlige gribe ind, eller om vi skal slutte sagen, som det hedder, uden aktion.

Den praktiske side af sagen er en anden. Vi fandt den myrdede mand, vi fandt katten, der tilkendegav, at den tilhørte en "Amy". Vi fandt to Amy'er, Amy Derry – kaptajn Johnsons Amy, og Amy Weston – *min* Amy. Vi opsporede trekløveret mr. Weston, Throgmorton og kaptajnen. Vi stolede på miss Derry og holdt hende uden for sagen, vi holdt mr. Alwynns helt uden for sagen, trods den mistanke, hans forbindelse med trekløveret måtte vække hos os. Vi efterfulgte trekløveret og fandt den anden Amy. Så blandede hovedkvarteret sig i vore dispositioner, rørte Vesterhavet til oprør og satte Throgmorton ud af spillet. Ganske vist var vi ikke sikre på hans identitet. Vi anså kaptajn Johnson for den myrdede og de to herrer for hans mordere. Vi har taget fejl. Allerede tidligt opdagede vi, at den mand, der kaldte sig mr. Weston, måtte være kaptajnen. Han *er* kaptajnen og mr. Weston er den myrdede, der ligger her i kælderen, dækket af kalk.

Det er ikke noget, der vil overraske Dem. Morderens navn vil De lære at kende af akterne. Her gælder det kun for mig at fremhæve, at vi har løst vor opgave praktisk. Vi har med usvigelig sikkerhed konstateret "forbrydelsen": lad os kalde den begåede handling med det tekniske navn. Vi konstaterede først morderen og dernæst den myrdede; der

er i denne sag ingen gåde mere, alt er oplyst. For samfundet – det er politiet og domstolene, er der kun dette ene at gøre at lægge hånden på den skyldige.

Vi har nået vort mål uden arrest, uden vidneforhør, uden at forulempe noget menneske, og vi har nået vort resultat i tiden fra den 4. maj til den 15. juli – en efter omstændighederne passende tid.

Sammenholder vi nu vore teoretiske erfaringer med vore praktiske, så finder vi, at vi ved vor valgte fremgangsmåde har nået et praktisk fortræffeligt resultat. Teoretisk stiller sagen sig mindre tilfredsstillende. Alle de samme betænkeligheder, der rejste sig straks, er endnu til stede – eller i hvert fald en stor del af dem. Fejltagelser og ulemper for uskyldige – d. e. sådanne, som ikke har haft med sagen at gøre, er ganske vist udelukkede, men hovedspørgsmålet bliver stående, og det er det, jeg vil søge at formulere således, at De kan afgive Deres betænkning i sagen. Mit spørgsmål til Dem lyder da således:

"Foreligger der tvingende årsag for os til at henvende os til samfundet og afæske det en dom i denne sag?"

Jeg stiller spørgsmålet klart, således at det kun kan besvares med *ja* eller *nej*.

Til slut føjer jeg til: Under mine undersøgelser og under de begivenheder, der har tildraget sig, mens vi eftersporede sagen, er jeg blevet inhabil, som det med en juridisk teknisk vending hedder. Teoretisk er dette et stort nederlag for os, eftersom det viser, at den enkelte på grund af menneskets medfødte tilbøjelighed og hele natur er uskikket til at repræsentere samfundsmagten. Det er ikke

noget nyt, men jeg beder Dem have Deres opmærksomhed stærkt henvendt på dette faktum. Så vidt jeg kan se, er det en af tilværelsens uløste gåder, hvorledes hensynet til personen, *Jeg'et*, skal kunne forenes med hensynet til samfundet – de andre; dette spørgsmål vil vi møde i alle livets forhold, og jeg betænker mig ikke på at udtale, at jeg i tilslutning til den berømte filosof Leibnitz vil være tilbøjelig til at forsøge en løsning af spørgsmålet derhen, at Jeg'et i alle forhold for den handlende bør være hovedsynspunktet. Men ved at henskyde spørgsmålet til Deres løsning viser jeg i hvert fald min ærlige vilje til at se sagen også fra et altruistisk standpunkt. Med denne indledning overlader jeg Dem sagens akter til studium, idet jeg har forsøgt at holde den så nær til virkeligheden som mulig og for at De skal bedømme situationen helt rigtigt, fremstillet dommeren og den forhørte, som de optrådte, således at forhøret bliver et pålideligt billede af, hvad der er passeret.

Jeg har for sammenlignings skyld beholdt den tekniske form – kun vidnerne mangler; jeg kunne ikke godt tilkalde madam Sivertsen, og Amys kat ville være ubrugelig som vidne, selv om den har været fortræffelig som dokument i sagen. –

Imødeseende Deres svar, forbliver jeg

Deres hengivne

Holger Juul.

8

Udskrift af forhør

afholdt i Clareville Grove 48, South Kensington, London S.W. i anledning af et under 4. maj d. å. passeret fund af et ukendeliggjort lig af en mandsperson i samme ejendoms kælder. –

Den 12. juli.

Retten blev sat kl. 7½ aften og administreret af selvbestaltet undersøgelsesdommer Holger Juul uden vidner. Fremstod fri for bånd og tvang Amy Weston, der afgav, at hun er født den 1. marts 18.. i Trinidad. Datter af afdøde læge Charles Throgmorton og ligeledes afdøde hustru Cecilia Jones. Forældrene var døde, mens comparentinden var barn, sin opdragelse havde hun fået i Trinidad hos en søster af moderen. 17 år gammel var hun kommet til London og blevet optaget i huset hos sin faders søster, miss Jenny Throgmorton, der ejede huset i Clareville Grove, hvor retten var sat. Hun og hendes tre år ældre broder, Charles McGregor Throgmorton, var eneste børn. Broderen havde fået sin uddannelse ved den polytekniske læreanstalt i South Kensington og var senere ansat som ingeniør i Great Western jernbaneselskab. Comparentinden skildrer ham som en upålidelig og udsvævende mand, der idelig voldte hende og hendes tante fortrædeligheder. Sluttelig afskedigedes han af jernbaneselskabets tjeneste og sammen med en vis Charles Weston, der havde været hans kammerat på skolen, åbnede han en elektrisk installationsforretning i Lambeth i London. Weston, hvem comparentinden skildrer

som en dygtig og energisk mand, lod til at have god fremgang, og da han syntes at have en god indflydelse på Throgmorton, blev han en hyppig gæst i huset i Clareville Grove. Comparentindens tante ansås almindeligt for velhavende og lod sig oftere forlyde med, at hun ville indsætte sin broderdatter som arving. Formodentlig foranlediget heraf og efter comparentindens broders tilskyndelse, viste Weston hende megen opmærksomhed: hun var da 22 år, og hendes tante levede meget stille, således at hun ikke fik lejlighed til at se og bedømme mennesker. Da Weston derfor efter et halvt års forløb friede til hende, gav hun ham sit ja, vel ikke fordi hun elskede ham, men fordi hun følte sig draget til ham og gerne ville forandre livsstilling – som hun selv udtrykte sig.

Adspurgt af dommeren, om hun aldrig havde følt kærlighed for nogen, svarede hun bestemt nej – men tilføjede, at dommeren var den første og eneste mand, hun nogensinde havde elsket, og at hun følte, at denne hendes kærlighed ville vare til hendes sidste dag.

Dommeren afbrød forhøret på den dertil givne anledning.

Oplæst – vedkendt.

Forhøret fortsat kl. 8½.

Comparentinden bemærkede på forehold, at de første år af hendes ægteskab vel nok kunne betegnes som lykkelige i almindelig forstand. Hendes mand viste hende alt tænkeligt hensyn, og hendes broder opførte sig vel. Forretningen gik fremad. Så indtraf der en standsning i den af de to svogre drevne forretning, de forregnede sig ved et offentligt anlæg og pådrog sig så alvorlige tab, at de måtte standse deres

forretning. Det lykkedes dem at undgå falissement, men fra nu af kæmpede de med alvorlige vanskeligheder, der foranledigede dem til at gøre hentydninger til det ønskelige i, at tanten afgik ved døden. De kastede sig ind i allehånde uforsvarlige spekulationer, der stundom gav gevinst, stundom tab; såvel Westons som Throgmortons livsførelse blev præget af disse uregelmæssigheder, og forholdet mellem ægtefællerne blev køligt, ofte kom det endog til optrin imellem dem, der truede med alvorlige rivninger.

Det endte da med, at comparentinden i efteråret 19.. flyttede bort fra den fælles lejlighed og tog ophold hos sin tante, der trængte til hendes pleje, eftersom hun var blevet alvorlig syg. På dette tidspunkt gjorde Weston og Throgmorton bekendtskab med kaptajn James Johnson ved 27. Lansenér, der var kommanderet til speciel tjeneste i London. Kaptajnen var en ung mand med formue, forlovet med en ung dame, miss Derry, datter af en anset londonerforretningsmand; han havde lyst til at forøge sine indtægter, der led under hans hang til hasardspil, og ved en forretningsmand, mr. Sidney Alwynns, inddroges det nystiftede trekløver i en stor byggeforretning i en vestlig forstad af London, der sluttede med en skandale, idet de tre herrer i en betydelig grad havde overskredet grænsen for det forsvarlige og forvoldt særlig en mængde småfolk store pengetab.

Kaptajn Johnson blev øjeblikkelig afskediget; mod Weston og Throgmorton indlededes en undersøgelse, der dog ikke medførte resultat, da deres handlinger var juridisk uangribelige. Mr. Alwynns navn blev slet ikke nævnt offentligt. Comparentinden vidste, at denne begivenhed medførte, at miss Derrys forældre tilkendegav kaptajnen, at de måtte forlange, at

han ophævede forbindelsen med deres datter, men comparentinden ved også, at den unge dame trods dette bevarede en heftig tilbøjelighed for sin forlovede, der er comparentinden så meget uforståeligere, som hun altid har følt modbydelighed for denne mand. Weston og Throgmorton satte hurtigt de ved byggeforetagendet indvundne penge over styr, kaptajnen derimod var heldig i væddeløbsspil, og da comparentindens tante netop nu afgik ved døden, og Weston henvendte sig til comparentinden og bad om forladelse samt lovede bedring og viste hende stor hensyntagen, indvilgede hun i at samleve med ham i det hus, hvor retten holdtes. –

Hun fortrød dog hurtigt dette. Kaptajn Johnson blev nu fast gæst i huset. Rent bortset fra den følelse af ubehag, han indgød hende, gjorde det hende endnu langt mere utilbøjelig til at tåle hans nærværelse, at hun havde følelsen af, at han på en upassende måde og med i høj grad dadelværdig hensigt søgte at påtvinge hende sit selskab.

På dommerens foranledning afgiver comparentinden, at hun aldrig har næret andre følelser for kaptajn Johnson end de her beskrevne, og at hun, uagtet han længe har forfulgt hende med en for hende aldeles uforståelig tilbøjelighed, altid har tilbagevist ham med afsky.

Dette comparentindens udsagn foranledigede en kort afbrydelse af forhøret, der imidlertid af hensyn til sagens vigtighed snart fortsattes.

Comparentinden afgav nu, at Weston forfaldt til drik og udsvævelse, at Throgmorton, hendes broder, ligeledes forfaldt til uordentligt levned, og at kaptajnen, der i modsætning til de to andre var i enhver henseende respektabel i sin vandel, blev

hendes stadige gæst. Hun sagde ham åbent, at det var hendes opfattelse, at de to mænd kun havde til hensigt at fravende ham hans penge, og at hun, der ikke interesserede sig for ham, indstændigt bad ham trække sig tilbage og lade hende være i fred og uden for det hele. Kaptajnen lod ikke til at skænke hendes ord tiltro, men lod dem dog gå videre til Weston, og det er dette, der foranledigede det optrin, der af hensyn til sagens bedømmelse gengives med comparentindens egne ord, således som de af dommeren stenografisk er nedskrevne:

> "Jeg husker endnu den forfærdelige aften – det var den 28. april, en kold, regnfuld aften. Kl. var 8, jeg havde tændt lys og sad i denne stue, hvor vi nu sidder, der hvor du sidder, ved bordet her tæt foran kaminen. Kaptajn Johnson sad lige over for mig og talte – jeg erindrer så tydeligt, at han havde taget katten på skødet – katten, du kalder Amys Puss – han fremtog af sin lomme en sølvkæde, som han fortalte havde tilhørt hans forlovede miss Derry – hun hedder Amy som jeg – han ville nu binde den kæde om Puss' hals, – for at vise mig, hvorledes jeg og mit var hele hans tanke. – Vort eneste tyende havde forladt os, vi ventede et nyt tyende næste dag, vi var alene.
>
> Så blev døren revet op, og Weston trådte ind; han var beruset og talte højt, min broder stod bag ham og søgte at holde ham tilbage. Jeg skal ikke prøve på at gengive de ord, der faldt; blodet stivnede i mine årer til is, så forfærdeligt talte denne mand, så endeløst gemene var hans ord, at jeg kun delvis forstod dem. – Jeg husker endnu de sidste: Tag hende, James, tag den tøjte og er hun knibsk, så brug du kun vold. Jeg sælger dig det fruentimmer for de 1000 £, du

ved. Så er hun betalt, flot er hun jo, og du er jo forgabet i hende; for mig kan hun…

Jeg sprang op.

Kaptajn Johnson havde også rejst sig.

Jeg ville flygte, men Weston stillede sig i min vej; jeg mærker endnu hans brændevinsånde i mit ansigt, ser endnu hans stirrende, rødsprængte øjne, hører endnu hans hæse, rå røst og så var det, at det skete. Han greb efter mig, og jeg *tror* – jeg siger, jeg tror, at jeg greb en indisk kniv, der lå på bordet og jog den i hans bryst, jeg hørte hans skrig – jeg faldt forover mod tæppet og erindrer ikke mere. –

Da jeg kom til mig selv, lå jeg på sofaen i stuen. Kaptajn Johnson stod bøjet over mig – jeg skreg og greb for mig med hænderne. Kaptajnen var bleg, men meget rolig.

"Mrs. Weston," sagde han. "De kan stole på mig, intet ondt skal ske Dem. Husk blot det, De kan stole på mig. Det var mig, der dræbte ham – ved De, mig."

Jeg forstod ham ikke – først senere erfarede jeg, hvad der var sket – erfarede det, mens hele mit jeg var rystet af skræk og bevægelse, og jeg fandt mig i, hvad de to ville, gjorde mig til min broders medskyldige – styrtede mig ind i de ulykker, hvoraf kun du – den eneste, jeg elsker – du, du min eneste kan frelse mig –"

Dommeren afbrød her forhøret, der af hensyn til comparentindens ophidsede tilstand ikke kunne fortsættes. Kl. var nu 11 aften.

På foranledning bemærker dommeren, at han efter given anledning anvendte enhver tænkelig anstrengelse for at

berolige comparentinden, at han fortsatte denne sin virksomhed efter at forhøret var sluttet, men at han i ingen henseende tilsidesatte hensynet til det ham som dommer påhvilende ansvar.

Dette ønsker han af hensyn til den særlige situation specielt bemærket, såvel som at han af hensyn til muligt ildebefindende hos comparentinden bevægede madam Sivertsen til at fraflytte sin kahyt og tage natteophold i et umiddelbart til comparentindens værelse og i forbindelse med det stående rum i første etage.

Yderligere bemærker dommeren, at han i fornævnte forhørsudskrift har optaget alt, hvad der synes ham at tilhøre akten og kun har udeladt sådant, som forekommer ham betydningsløst. I lighed med, hvad der almindeligvis finder sted, har dommeren ikke i akten indført de forhandlinger, der gik forud for den i foranstående forhør indeholdte *tilståelse*. Det bemærkes derfor udtrykkeligt, at forhøret indlededes med en samtale mellem dommeren og comparentinden, under hvilken dommeren udførligt meddelte comparentinden det i ejendommen passerede ligfund og hvad der i forbindelse dermed havde henledet opmærksomheden på hende og foranlediget sigtelsen, som hun altså erkendte for berettiget – i hvert fald delvis. –

Dommeren tilføjer, at det ville have været ønskeligt, om der af hele retsmødet forelå et stenografisk referat, men han af omstændighederne er tvunget til at følge den brugelige, ufuldkomne gengivelse af det passerede, der hviler på tillid til den dommer, som holder forhøret.

Forhøret udsat – comparentinden afhørt – retten hævet.

9

Fortsættelse af foranstående forhør.

Den 13. juli 19.. blev retten atter sat sammesteds fm. kl. 11 og administreret som foran angivet. Fremstod atter fri for bånd og tvang Amy Weston og forklarede:

> "Natten efter denne begivenhed tilbragte jeg under indflydelse af et sovemiddel. Den næste dag befandt jeg mig mod al forventning så vel, at jeg kunne deltage i en forhandling, som i den givne anledning afholdtes mellem min broder og kaptajn Johnson. Det viste sig nu, at min broder ikke alene var den døde Weston lig i skændighed, men endog var hans overmand. Kaptajn Johnson fastholdt, at det var ham, der havde dræbt Weston og erklærede sig villig til at tage ansvaret; min broder søgte at gøre ham klart, at dette skridt kun ville ødelægge ham og ikke gavne os andre. Weston var en ruineret mand, han selv stod på randen af fallit, ja selv over min formue havde de to disponeret. Jeg var svag og syg, min broder benyttede sig af min svaghed og af kaptajn Johnsons uforståelige mangel på karakterstyrke. Hvis kaptajnen virkelig samtidig med mig havde angrebet Weston og tilføjet ham et sår, ville han som en mand kunne have forsvaret dette; jeg selv gøs ved tanken om fængsel og politi, jeg er jo kun en kvinde, jeg fandt mig i alt, hvad min broder foreslog. Min broder derimod handlede som en slyngel. Han lagde en plan, der fortsatte Westons skændselsgerninger efter hans død. Han skaffede liget af vejen – hvorledes anede jeg kun før i går –

han bragte kaptajn Johnson helt under sin indflydelse, dels ved at hentyde til at jeg, bevæget ved hans ridderlige optræden, ville overvinde min uvilje mod ham, dels ved at benytte kaptajnens skræk for atter at blive indviklet i en offentlig skandalesag. Så vidt gik min broder, at han erhvervede kaptajnens indvilligelse i at forsvinde og lade rygter udsprede om, at han var rejst til Burma. Alt dette – som det senere har vist sig – for at få fuldmagt til at benytte hans navn og for at beholde ham som den malkeko, han allerede var blevet, mens Weston levede. Om kaptajnen har nogen positiv delagtighed i, hvad min broder foretog sig for at skjule Westons lig, ved jeg ikke, men jeg ved, at fra den dag begyndte den usle tilværelse, der først endte den dag, min broder druknede, og den dag, du blev min –"

På foranledning af dommeren afgav comparentinden, at hun var sikker på, at hun og ikke kaptajnen havde ført det dræbende stød mod Weston, at hun vel havde hørt omtale, at katten var forsvundet natten efter denne hændelse, men at hun ikke havde skænket denne omstændighed nogen tanke, før hun dagen forud betrådte huset og forefandt katten. Hun sammenholdt dette med, hvad hun lejlighedsvis havde erfaret om broderens handlinger efter begivenheden og hvad der var passeret hos mr. Alwynns. Hun kunne nu forstå, at dommeren havde fulgt et spor og at begivenheden var opdaget; dog tilføjer hun, at når hun nu har aflagt fuld, åben tilståelse, skyldes dette udelukkende hendes kærlighed til dommeren, i hvis hånd hun i et og alt stiller sin skæbne.

Adspurgt om miss Derry afgiver comparentinden, at hun ikke kender denne dame, men kun ved, at hun nærer en stærk tilbøjelighed til kaptajn Johnson. Comparentinden antager, den skyldes fælles interesse for hestesport. Hun ved, at miss Derry har eftersøgt kaptajnen, og det var til dels af hensyn hertil, at hendes broder fastholdt, at kaptajn Johnson skulle optræde under den dræbte Westons navn. Om kaptajnen udsiger comparentinden, at han uagtet sin påtrængenhed over for hende, sin ringe begavelse og sin uordentlighed i pengesager ikke forekommer hende at være en slet person, og at han i et tilfælde virkelig har vist en vis ridderlighed, der kun skæmmedes af hans derpå følgende svaghed og eftergivenhed over for hendes broder. Om sin broder udtaler hun, at han var et i enhver henseende fordærvet og ryggesløst menneske, og at hun kun har føjet ham af skræk for at blive indviklet i en offentlig skandale, der ikke alene ville have medført opdagelse af drabet men også af omfattende bedragerier, begået af ham imod kaptajnen og måske flere, der nu delvis var dækket ved kaptajnens penge.

Efter at comparentinden havde erklæret sig villig til i enhver henseende at acqviescere ved, hvad dommeren måtte finde rigtigt, sluttede forhøret kl. 1.

Retten hævet.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Holger Juul.

10

"Vil De være så venlig at tage plads, hr. kaptajn," sagde dr. Koldby – "og De, miss Derry, vil De også være så venlig at tage plads."

Dr. Koldby havde meget energisk opfordret parret til at indfinde sig på hans værelse i Løkken Badehotel.

De var mødt.

"Lad mig forudskikke en bemærkning, hr. kaptajn. – Jeg har i dag modtaget en skrivelse fra min ven, Holger Juul i London, der er affattet og skrevet i Clareville Grove nr. 48, hvilket sted, som frk. Derry ved, er lejet af hr. Juul og mig. Den ophæver al tvivl om et vigtigt punkt. Den i huset forefundne kat, om hvilken De, frk., ved besked, er mrs. Westons, – det i kælderen forefundne kadaver, om hvilket De ved besked, hr. kaptajn – er mr. Weston. Jeg går ud fra, frk., at De vil opgive Deres forsøg på at træde Deres tidligere forlovede til hjælp, at De begge vil nedlægge våbnene. Jeg ved nu alt og skal ikke spilde tid på at erfare, hvor meget De begge ved eller ikke ved. De, kaptajn Johnson, står Dem ubetinget ved at indrømme, at De er kaptajn Johnson og slå mrs. Weston ud af hovedet, og De, miss Derry, står Dem ved at appellere til kaptajn Johnson og ikke til mr. Weston. Jeg anser det for min pligt at gøre et uddrag af de meddelelser, jeg har fået fra London, og beder Dem påhøre disse."

Herefter foredrog dr. Koldby et særdeles skønsomt udvalg af den ham tilsendte forhørsakt.

Miss Derry blev bleg og sluttelig græd hun virkelig.

Kaptajnen blev gul.

Koldby sluttede sit foredrag og så spørgende op. –

"Nu, hr. kaptajn, er De parat til at lade Dem hjemføre til London pr. politi?"

Kaptajnen fo'r op.

"De er det altså ikke – det er udmærket, for det ville jeg gerne undgå. Er De så til sinds at lade Dem hjemføre af miss Derry, der synes mig at have fortjent nogen velvilje fra Deres side? –"

Miss Derry blussede.

Kaptajnen kastede et stjålent blik på den kønne, unge pige.

Koldby fortsatte:

"Vil De så være så venlig, kaptajn Johnson, at bekræfte sandheden af, hvad mrs. Weston her har afgivet og underskrive denne erklæring, jeg har affattet på Deres modersmål. Jeg skal forelæse den for Dem."

> "Jeg undertegnede James Johnson erklærer herved, at jeg har været øjenvidne til, at afdøde hr. Weston i sit hus i Clareville Grove, London, den 28. april d. å. om aftenen i drukkenskab overfaldt sin hustru med fornærmelser og lagde voldelig hånd på hende og at nævnte hans hustru Amy Weston født Throgmorton i selvforsvar sårede mr. Weston med en kniv, hvilket sår forvoldte hans død. Om dette er jeg villig til, når det forlanges, at afgive edeligt vidnesbyrd enten i en dansk eller engelsk ret."

Kaptajnen blussede: "Det bliver jo skandale og fængsel!"

Dr. Koldby trak på skuldrene. – "Det kan ikke undgås. De har begået en utilgivelig fejl, den må De bøde for, dog er der ikke det mindste i vejen for, at De kan afgive denne forklaring til dommeren her. Jeg skulle ikke antage, at det ville kunne

medføre nogen arrestation, da De jo ikke er sigtet for nogen forbrydelse, og når De har aflagt forklaringen – De kan gøre det for skifteretten i morgen – kan De jo roligt rejse bort."

Kaptajnen tøvede. –

"Nej," sagde han – "De kan lade mig arrestere, om De vil – levende får De mig ikke."

Miss Derry græd.

"Godt," sagde dr. Koldby. "De mener altså, at dette skridt kun vil bringe døden over Dem og sorg over den unge dame her. Samtidig mener De, at det ikke ville gøre mr. Weston levende og ikke føre til, at den retfærdige straf, som folket kalder det, rammer de to skyldige, mr. Weston og den druknede Throgmorton. For så vidt er De og jeg enige. – Men De glemmer, at der i kælderen i Clareville Grove henligger et til dels ukendeliggjort lig, der kan blive opdaget. I så fald vil sagen alligevel blive rejst. Der er al udsigt til, at ejendommen bliver inddraget i skifteforhandlingen, nu da mr. Throgmortons bo skal behandles. Der er også mulighed for, at den holdes ude – men tror De, at mrs. Weston og hr. Juul, der nu optræder i fællesskab, vil ødelægge liget? Lad mig sige, at det ved jeg ikke vil ske. Det bliver derfor kun et tidsspørgsmål, når sagen kommer op."

"Netop," sagde kaptajnen. – "udsæt den i kort tid, så rejser jeg. – Og så må De se, hvor De kan finde mig."

"Det er fortræffeligt," afbrød doktoren – "for Dem, men mrs. Weston har krav på Deres vidnesbyrd. Hun vil blive dømt, og hun er uskyldig i den eneste forbrydelse, der foreligger – den, at liget er blevet skjult."

"Det er jeg også," sagde kaptajnen. "Det gjorde Throgmorton alene."

"Throgmorton er død," afbrød doktoren kort. "De har i hvert fald levet her i et par måneder under den myrdedes navn."

"Derfor er jeg også villig til at gå i landflygtighed," sagde kaptajnen.

"Og jeg følger ham," tilføjede miss Derry rask.

Hun blussede.

Doktor Koldby smilede. "Det er overmåde rart alt sammen, miss Derry, jeg beundrer Dem, og jeg vil gerne hjælpe kaptajnen, selv om De begge er grebet i et forsøg på at føre mig bag lyset. Kun kan jeg ikke se, hvorledes jeg kan forsvare det over for mrs. Weston og Juul."

"Hr. doktor," sagde miss Derry undseligt. – "Kaptajnen underskriver den første del af Deres erklæring, så rejser vi. Vil mrs. Weston så påkalde retfærdigheden, er det så ikke rimeligt, at retfærdigheden virkelig viser sig som retfærdighed?"

"Det er rimeligt," sagde doktoren, "men det er sandsynligt, at den ikke gør det."

"Så ville jeg lade liget ligge i kælderen og bryde mig fejl om retfærdigheden," sagde miss Derry.

"Det ville jeg også," sagde doktoren – "absolut, men det vil Juul vist ikke, han er jurist, kriminalist og så videre."

"Han elsker hende jo."

Miss Derry blussede igen.

"Kærlighed er en overmåde rar ting," sagde doktoren, "men først og fremmest må samfundshensyn gælde."

"Hvorfor brændte Throgmorton det dog ikke?" sagde hun lidt usikkert.

"Jeg kan forsikre Dem, frk., at jeg nærer intet højere ønske, end at han havde gjort det, skønt så tror jeg ikke, De ville have fundet denne mand her. Hvis samfundet blot var en smule fornuftigt indrettet, var sagen jo som fod i hose. Men hele dette forbandede retfærdighedsinstitut gør, at vi mennesker blot for at tjene vore sande formål må handle stik imod dem. Jeg vil ikke være forsyn. Gør De, som De vil. Giv mig den erklæring, som naturligvis er aldeles uden betydning, fordi der mangler det retslige krimskrams, og rejs De så begge med Vorherre, hvorhen De vil."

Doktoren hentede fra en skuffe uret, han fandt hos den druknede.

Dette var den egentlige nøgle til hemmeligheden. "Uret er fundet hos den druknede. – Juul og jeg har nemlig gjort os skyldige i enkelte uregelmæssigheds-småting som ligrøveri osv. Men tag De roligt uret og lad skifteretten beholde de 1200 kr., hvis så dette er det eneste, der tynger Deres samvittighed, er den nogenlunde i orden."

Derved blev det.

Dagen efter forlod mr. Weston og miss Derry Løkken for næsen af skifteretten og den skumlende badekoloni.

11

Løkken, d. 19. juli.

Kære ven.

Jeg har modtaget sagens akter, De har selv valgt dommerens rolle, det må De om; De udnævner mig til amtmand, til den øvrighed, der skal afgøre, hvor vidt sagen skal forfølges. Herre, De går for vidt, jeg er, guderne være lovet, ikke jurist, det kunne jeg ikke være blevet. Jeg protesterer mod det mig af Dem betroede hverv. Jeg *vil* ikke.

Jeg beundrer Deres forhør, jeg kan så nogenlunde udfylde pauserne, og var jeg ung nok, ville jeg misunde Dem; jeg misunder kun ungdom og elskov. Nu sidder jeg på denne skaldede kyst som en gammel, grå krage og skriger hæst og uheldvarslende. De ved altså nu besked; det er fastslået, hvem den myrdede er, det er fastslået, hvem morderen var. Sagde jeg ikke nok, at det var fruentimmerarbejde? De to elskende er øjensynlig – uanset forsigtighedsreglerne med madam Sivertsens nattekvarter, et offer for den britiske ånd, som jeg anerkender, men ikke beundrer – ved at få hinanden. Jeg kan supplere dette med at fortælle, at kaptajn Johnson efter et forhør her lader til at ville forbarme sig over den trofaste Amy no. 1, som jeg nu altid – det må De undskylde mig – har beundret så meget, som jeg overhovedet kan beundre et fruentimmer.

Således synes hele historien at være endt, alle de agerende at være placerede, hvor de skal placeres i enhver historie, der ender, som den skal.

Og dog mangler den vigtigste placering.

Liget i kælderen!

En gammel vismand, hvis navn jeg glemmer, har sagt, at det er de døde, der regerer os mennesker. De fylder vor jord, de lever i det, de øvede, de lægger deres knokkelhænder på os, de befaler, og vi må lyde. Dette er sandhed. De døde skrev vore love, de døde kræver vor lydighed, de bestemmer vor kurs – de hersker.

Den døde mand i kælderen er ikke placeret. Hvad nu? De spørger selv. De henstiller så venligt afgørelsen til mig. Jeg afslår at afgøre sagen, jeg sender et spørgsmål tilbage til Dem.

Hvad nu?

Kaptajn Johnson og hans Amy bad så bønligt, om jeg ville skåne dem for den døde. Jeg protesterede af hensyn til Deres Amy, men jeg måtte indrømme, at det var meningsløst at ødelægge de to menneskers liv af hensyn til den såkaldte retfærdighed, hvorpå den usalige døde troner. Han var en slyngel, han fik sin velfortjente løn, han kan ikke blive levende, han har som død intet krav på oprettende retshåndhævelse. Men samfundet – vil alle rettænkende mennesker sige – samfundet har dette krav. Jeg har fritaget kaptajnen og hans Amy for at stå samfundet til regnskab. De er borte, jeg bad ikke om deres adresse, hvorhen de gik, ved jeg ikke. Tilgiv mig det. En stump papir, hvorpå han skrev, hvad han havde set, er alt.

Jeg tror, uagtet jeg ikke er jurist, ikke, at det vil være af retlig betydning. Det ville nemlig være så fornuftigt at lægge vægt på det, at jeg ikke tiltror nogen domstol at gøre det. Domstole plejer jo kun at lægge vægt på det, som ellers er mennesker ganske ligegyldigt.

Men må den døde mand lade kaptajnen fare, så vil han hænge på Dem eller på Deres Amy. Med fuld ret vil samfundet sige: Hun har myrdet ham, dræbt ham, og hun har at stå ansigt til ansigt med samfundet og forsvare sin gerning. Først når en menneskelig domstol har sagt hende fri, er hun fri. Den retfærdighed, vi tog i arv fra de døde, kræver dette af hende.

De ved det, De er jurist, De forstår, at det lig, der ligger nede i kælderen i Clareville Grove har rettigheder, som De og hun må respektere. Som menneske ved De, at alt er i orden; som jeg sagde: placeringen er sket. Weston faldt på sine gerninger, intet menneske har interesse af at erfare noget om ham, Throgmorton er død, hans brøde er slettet, fordi verden ikke kan eller tør forfølge de døde, der hersker over dem. Intet menneske har noget ud af, at denne sag forfølges og dog kræver den døde sin ret, samfundet og de levende kræver, at retfærdigheden sker fyldest, retfærdigheden, som kan dræbe to levende uskyldige menneskers lykke.

Liget i kælderen må placeres. Miss Derry talte i sin kvindelige uvidenhed om at tilintetgøre det, hun talte egentlig – fordi hun er kvinde – kun om, at det ville være herligt, om Throgmorton havde tilintetgjort det. Det samme vil naturligvis alle verdens kvindfolk både i og

uden bukser sige – men som sagen står, vil de alle med en mund forlange, at retten sker fyldest.

Retten er en proces for mord mod Deres Amy, en proces, der vil rumme lidelse for hende og stille hendes skæbne i nogle aldeles ligegyldige menneskers hånd.

Herre, jurist, retshåndhæver, jeg sagde, at historien var ude; den begynder først nu. De ville undgå ulemperne ved den offentlige forfølgning i samfundets hånd, jeg holdt Dem til ilden, og de undgik dem; det kneb, men det gik. Nu står De akkurat der, hvor De begyndte. De kan ikke længere undgå det. De kan virkelig ikke.

Hvad De tænker, ved jeg ikke; De er ung og inkonsekvent; desuden brugte De nogle fede ord om at æske samfundets dom, som altid kvalmer mig; som De ved, er intet mig personlig ligegyldigere end samfundets dom.

Men De?

For mig rummer denne sag den ene lære, at vi mennesker, for at værne os selv, har omgærdet os med noget, vi kalder retfærdighed, noget, vi selv har anskaffet ligesom soldater og kanoner, noget der ingen indre berettigelse har, ikke hviler i sig selv, som det hedder, men kun er til for at værne, og som bliver vor fjende, når vi ikke selv, hver eneste en af os personlig for sig kan beherske det. Det er vogterhunden, der kan vende sine skarpe tænder mod den hjord, den skal forsvare. Tal derfor ikke om retfærdighed, men om nyttig foranstaltning af menneskeværk, der kun er berettiget, så længe den virker efter sit formål. Den døde Westons ret er i sig selv intet;

højst kan man sige, at samfundet for sin sikkerheds skyld må kræve, at forholdet klarlægges, men jeg overlader til Dem at afgøre, om dette almindelige synspunkt har sin berettigelse i Deres specielle tilfælde. Og selv når De har afvejet dette, bliver Westons lig alligevel liggende i kælderen under det hus, der skulle skærme Deres unge lykke.

Det kan ikke blive liggende!

Jeg viser med protest den opgave tilbage, De har anvist mig; jeg vil ikke afgøre, hvad De i dette tilfælde skal gøre. Jeg vil kun rette det spørgsmål til Dem: Har De mod til at fuldende Throgmortons værk, har De mod til, for at skåne Deres Amy, at udslette Westons lig af kredsen af kendsgerninger, det være sig ved ild eller jord?

Har De mod til dette – eller fordømmer De med hele det levende, retsindige samfund den dåd, som det ville kalde en forbrydelse? – Se og indrøm, at nu begynder sagen først for Dem. *Hic Rhodus – hic salta!*

Deres ven

Jens Koldby.

P.S. Jeg elsker grundighed og klarhed, lad mig derfor under teksten anføre, hvad jeg i forhørenes varme har glemt. Deres redegørelse rummer kun lidt om Amys kat. De burde have klaret dette ikke uvæsentlige punkt. Katten med samt halsbåndet var Amy Derrys. Hun havde modtaget den som gave af kaptajnen og sendte den til ham for at minde ham om hans pligt. I hele denne sag syntes det mig, dyret har klaret sig bedst, den har virkelig udrettet noget betydeligt. Jeg ønsker derfor at fastslå, at

miss Derry har skænket mig den. Nu er den altså min kat. Hvilket De bedes erindre. Hun siger, den er af en sjælden race. Det er hun også. – Nu hedder hun mrs. Johnson.

D. u. s.

J. K.

12

"Amy," sagde Juul og lagde doktorens brev på bordet i stuen i Clareville Grove, hvor de to sad efter frokost. "Her er et brev fra Danmark fra doktor Koldby. Jeg vil ikke læse det for dig, du kender ikke min ven som jeg, og du vil ikke kunne bedømme hans ord. Men han har ret – der ligger en død mand i kælderen i dette hus – en død mand, der ikke er placeret. Han har ventet tålsomt og stille i tre måneder – ventet, som døde venter. Nu kræver han handling af os – kræver den med vægt, som de døde kræver."

Amy så op, der var sorg i hendes blik – sorg og stille rædsel. Men hun tav.

Juul fortsatte. "Da min ven og jeg fandt denne døde mand, fattede vi en usædvanlig beslutning. Vi handlede efter en teori – min teori, og alt, hvad vi foretog os, ledede os ad den rette vej. Men samtidig veg de grå teorier for det grønne liv. Nu er det livet selv, der bestemmer vore handlinger, teorierne tier. Intet øjeblik har jeg glemt, at den døde repræsenterede en ret, ikke de dødes ret, men alle levendes – samfundets. Jeg forstår og erkender, at samfundet har en ret, der kræver, at ingen handling, hvorved en levende bliver død, egenmægtigt dækkes med glemslens slør, før den har været fremstillet for det samfund, der dømmer med rette. Ikke sandt Amy, du som jeg føler, at vi kan ikke nægte samfundet denne ret, vi kan ikke, som doktoren skriver, tilintetgøre sporene af det, der er sket i dette hus."

Amy tav. –

Juul fortsatte. "Det er et instinkt, der er født med os, er udfoldet i os. Lad være, at vi begge ser, at du handlede retmæssigt, da du stødte ham ned. Eller hvis vi tvivler på det: at vi begge føler, at det, du gjorde i det øjeblik, ikke er en forbrydelse. Jeg tror, at om du stillede dig frem for de mennesker, der efter landets love er vore dommere, fortalte dem alt, hvad du har fortalt mig og æskede deres dom, ville denne lyde: Gå kvinde, vi dømmer dig ikke. Men både du og jeg føler, at vi må æske denne dom. Ikke sandt?"

"Nej," sagde Amy – "nej – dig har jeg sagt det, du forstår mig, men du kræver da ikke, at jeg, den uskyldige, den værgeløse skal stille mig blot for den måbende mængde, bøje mig under de fremmede, ligegyldige menneskers tilfældige dom. Herinde føler jeg, at jeg er uden skyld, hvad vægt ligger der så på de andres dom? Du forstår mig – og du elsker mig, siger du."

Juul knælede ved hendes fødder og tog hendes hånd.

"Min Amy," sagde han – "du har ret, du er uden brøde. Men rejs dig, gå derned – derned, hvor liget ligger under vore fødder – tilintetgør det, brænd det, forstår du. Slet det af tilværelsen. Gør det, Amy, med egen hånd."

Hun gik hen og lagde sit hoved ned mod hans skulder, han følte hendes tårer på sin kind, mens hun hviskede:

"Det kan jeg ikke Holger – jeg kan ikke."

Så kyssede han hendes øjne.

"Amy," sagde han vemodigt. "Du kan det ikke og derfor må det ikke ske. Jeg kunne gøre alt i verden for dig, selv den tungeste gang blev mig let, om jeg trådte den for dig. Men dette kan jeg ikke gøre. Jeg kunne ræsonnere mig bort fra det, jeg kunne finde rækker af angreb på det samfund, som vil gøre dig

og mig fortræd med sit krav. Men over for handlingen ville jeg tøve som du, sige som du: *jeg kan det ikke*. For mig er stemmen i mit indre den ypperste leder af min handling. Jeg føler, hvad der er ret, jeg føler, hvad der er uret og over for denne følelse tier tanker og ord. Du og jeg er ét, hvad jeg gør for dig, gør jeg for mig, om jeg kunne frelse dig fra domfældelse, jeg kunne ikke handle som du, og jeg føler, vi ikke kan."

"Og hvis det gjaldt mit liv!" hviskede hun.

Juul så op.

"Det gælder ikke dit liv, det ved vi jo. – Det gælder kun hensyn til alle de andre, hensyn, vi kan hæve os over – og det skal vi. Vi kan ikke give regler for, hvad mennesker skal gøre i alle forhold. Den, der prøver på det, forløfter sig. Religionsstiftere har forsøgt det og deraf er kommet alt det vrange i enhver lære, kampen mellem sandhed og løgn. Vi mennesker må se hvert enkelt tilfælde for sig, som vi kan se dette. Det er ikke så dybsindigt, ikke så omfattende, men det er den sande menneskelighed. Det hedder ikke for os i dette øjeblik: har et menneske for at skåne den, han elsker, ret til at unddrage samfundet, hvad han skylder det? Således kan vi ikke stille spørgsmålet, vi må stille det uendelig meget mindre omfattende. Spørgsmålet lyder: Har jeg ret til at tilintetgøre Westons lig for at skåne dig for retssagen? Kun ved at se hver lille ting, som den lille ting den er, når vi mennesker til klarhed over, hvad vi bør gøre. Lad præster og digtere tale om de store, almindelige regler – læger, jurister og mennesker må tage hver eneste sag for sig, som vi må tage denne."

"Lad os rejse," sagde Amy, og Juul følte, hvor han skælvede, da hun atter trykkede sin kind til hans.

Han rystede på hovedet. "Det kan vi ikke. Der er kun dette at gøre – tale og vente samfundets dom eller tie og brænde liget. Du ved, hvad du føler, vi bør gøre, du føler som jeg. Vi når aldrig ud over dette, hvis vi denne gang fejler. Et menneske handler aldrig ustraffet mod buddet derinde fra. Når en handling er øvet, kan den vel oftest forsvares, denne handling ville måske også kunne forsvares bagefter, når det skete ikke kunne gøres usket. – Men nu, den døde mand ligger i kælderen under vor fod, han venter, at du og jeg skal handle. Vi trænger ikke til forsvar, vi trænger til et ord, der lyder således: I handler ret. Og du og jeg ved, hvorledes vi skal handle for at handle ret. Tro mig, Amy, kun derved findes beviset for det retmæssige i samfundets krav, at det enkelte menneske, når han spørger inde fra sig selv, får samme svar som det, der lyder til ham udefra med de tusindes røster."

"Og skammen," hviskede hun. "Skammen ved at stå ansigt til ansigt med alle disse mennesker. Åh, Holger, Holger, du må dog forstå, hvor forfærdeligt det er."

"Amy," sagde Juul og lagde sin arm om hendes liv. "Jeg talte en gang for en kreds af unge socialdemokrater om straf og brøde. En af dem rettede det spørgsmål til mig, om jeg mente, at al retspleje burde være offentlig, og jeg svarede, at dette mente jeg. Dog kunne jeg tænke mig, at en ung kvinde, mod hvem der var øvet uret af en mand, kunne have krav på, at offentligheden intet erfarede om dette – for skammens skyld, som du siger, der kan ramme de uskyldige som de skyldige. Og så svarede den unge arbejder: Bør vi ikke opdrage samfundet til kun at føle skam, hvor der er begået en handling, der i sig selv fortjener, at

man skammer sig ved den. Og jeg tav, du, for den unge arbejder havde ret."

"Men fattige folk lever så tæt på hinanden, de kan ikke skjule noget. Du må forstå, at jeg, der har levet fjernt fra verden, føler, at skammen kan komme over mig, hvis jeg er den, der har lidt uret. Jeg beder dig, Holger, gør dette for mig, for vor kærligheds skyld."

Juul havde rejst sig. – også hun rejste sig og slog armene om hans hals.

"Frels mig, Holger, frels mig for sidste gang for denne skrækkelige mand og det onde, han vil mig."

Juul gjorde sig fri, han tog hendes hænder i sine og kyssede dem en for en. Så bøjede han sig mod hende og kyssede hendes pande, hendes øjne, hendes mund.

"Amy," sagde han, "jeg står ved din side; om jeg undlod at lytte til stemmen i mit indre, sveg jeg ikke alene mig selv, jeg sveg dig. Kom, endnu i dag vil vi sammen gå til øvrigheden, og du skal se, når vi har talt, er tyngslen borte. Dette gør vi ikke, fordi samfundet behersker os ved sine love, men fordi vi føler i takt med det, der bærer samarbejdet mellem menneskene hver for sig og med alle de andre." –

Det bankede på yderdøren, – madam Sivertsen kom ind.

"Hr. kandidat," sagde hun – "her er et telegram."

Juul brød det og læste, det var fra dr. Koldby. – Amy stirrede på ham, hendes kinder brændte. Så sagde hun hæst:

"Før du gør det, Holger – tal med ham – lov mig det."

Juul smilede. – "Ved du, hvad han skriver; kun dette: Mød mig i morgen kl. 7½ aften på Hotel Bristol i Southampton."

Amy tog hans hånd. – "Gør det, Holger – gør det, før du går derhen –."

Og det gjorde Juul.

13

Madam Sivertsen studsede, da det ringede på, og hun åbnede døren for dr. Koldby.

"Gud, De her, doktor, og hr. Juul er rejst til Southampton i dag for at træffe Dem. Damen er med. For De kender jo damen!"

"Jeg kender damen," sagde doktoren, der var temmelig kort for hovedet og syntes madam Sivertsen ualmindelig ophidset. "Jeg havde mine grunde til at bede Juul og damen komme til Southampton. Nu beder jeg Dem, madam Sivertsen, om ufortøvet at rejse derned endnu i aften og bringe Juul dette brev, personligt forstår De. Toget går kl. 6 fra Waterloo. De kan nå det, når De gør Dem færdig straks. De gør mig en stor tjeneste, forstår De mig – en stor tjeneste ved at gøre det."

Madam Sivertsen studsede, men, som bemærket, hun var vant til at gøre som befalet, og kl. 6 dampede Sydekspressen af med madam Sivertsen.

Doktoren blev alene tilbage i Clareville Grove. Han sad nede i dagligstuen med katten på sit skød og holdt en lille tale.

"Amys Puss," sagde han, "du er en stakkels kat, som ingen bryder sig om. Du har en del på din samvittighed, men om det blev åbenbaret, ville alverden i hellig enfold og i overensstemmelse med det overleverede bedyre, at du blev sendt direkte fra hovedkvarteret med sølvhalsbåndet om din hals, på det at det måtte blive åbenbaret, som syndedes i det skjulte. Jeg vil ikke tage din stråleglans fra dig, Puss. Jeg er et stakkels menneske, der prøver på at handle menneskeligt, jeg taber det hele af syne og holder mig til det enkelte. Ansvaret,

lille Puss, tager jeg selv. Det har jeg altid gjort, og det har jeg i sinde at blive ved med. Men du og jeg, Puss, vi bliver sammen, forstår du."

Puss krummede sin ryg og knurrede. Men doktor Koldby blev siddende længe i dybe tanker. Så rejste han sig med et ryk.

14

Madam Sivertsen traf Juul og mrs. Weston på hotellet i Southampton. De ventede på doktoren og forbavsedes ved at se madammen.

Juul brød brevet og studsede. Der stod kun disse ord:

"Kære Juul, kom tilbage til London i morgen tidlig – før kan De ikke komme. Tag madam Sivertsen med og hende, De har *kåret* – som det hedder. Tag min kærligste hilsen med Dem på Deres vej ud i livets solskin. Jeg holdt af Dem, inderlig meget af Dem, nu er De ude af mit liv. Kun et råd. Forlad den fordømte retfærdighed, stryg cand. jur. af Deres liv. Dåre, der tror, at det er muligt at sætte retfærdighed i system, tror på rationel retfærdighed. Der findes kun et jammerligt hensigtsmæssigheds system til kummerligt brug i det heles tjeneste. Søg sandheden og lykken i livet. Søg den hos hende, forlad "retfærdigheden" af det dårlige, jordiske produkt, vi mennesker ene kan nå –

Bliv lykkelig Juul. Bliv boende her, det er et godt, hyggeligt hus med mange minder. Trænger De til en vinkælder, så indret den under spisestuen. Der er plads nok dernede. De kan føre Deres brud derned, vise hende rundt, *for der er intet, der kan skrække hende, det, der var, er borte, og det har jeg gjort.* Miss Derry gav mig den idé. Nu er det sket og ikke noget menneske på jorden kan gøre det skete usket. Kaptajnen og miss Derry er rejst bort for at søge lykken. Hjælp dem med det. Det kan vi mennesker være bekendt at gøre. Jeg selv er rejst bort, jeg vil ikke

træffe Dem endnu – måske en gang om meget længe. Kun det siger jeg Dem, alene ville jeg ikke rejse, jeg tog den eneste med, der kunne røbe mig, Amys kat.

Lev vel, Deres ven

Jens Koldby."

15

I Cornwall, hvor de stejle klipper hænger over det sydende vand, ligger langt mod vest, hvor landet ender, det lille fiskerleje Sennen Cove. Derhen drog en julidag en fremmed maler, en dansk, og slog sig ned i en hytte på klippen Pennen-du – det sorte stenhoved. Han bragte med sig på vogn fra Penzance staffelier og malerkasser, kun få kufferter, men mellem dem en stor kasse; den rummede et billedhuggerarbejde, sagde han, for også denne kunst øvede han, og indpakket i kassen var statuen af en ung kvinde, et værk, han elskede, sagde han, hans livs storværk. Den fremmede var ledsaget af en velnæret, sort kat, Amy's kat hed den.

De gode mænd i lejet fandt denne maler og billedhugger sær, han talte kun lidt, og mesterværket i kassen pakkede han ikke ud, men folk i Cornwall ser ned på enhver, der ikke er af deres. En dag, da stormen rasede mod de stejle klipper, lod han en fisker rulle kassen ud til skrænten på en hjulbør. Og med egen hånd styrtede han den ud i havet, der slog om den med salt sprøjt, da den sank ned mod den dybe stenbund, mellem vraggods fra smuglertiden.

Dette værk slugte hans liv, sagde han, og de gode folk i Cornwalls fiskerleje troede, maleren var lidt forstyrret. Statuen kunne vel fremstille den Amy, hvis kat han slæbte rundt med.

Så rejste han atter bort, og ingen tænkte på ham eller mesterværket, der lå dernede under det sydende vand. –

Men dr. Koldby drog på langfart til fjerne lande over viden strand – og Amy's kat fulgte med.

16

Det blev mr. Sidney Alwynns, der solgte huset no. 48 i Clareville Grove, en ung maler købte det. Det passede ham netop, og det var ikke dyrt. Mrs. Weston solgte det og drog bort med sin mand, den unge, danske jurist Holger Juul, som ingen kendte og ingen spurgte om.

Også de drog over havet, han for at se den nye verden, hun for at gense sit barndomshjem i Vestindien. Det var sommerlyst og solskin, og i deres kærlighed var de glade.

Amy forstod det ikke helt – hun ville ikke spørge, men en sommernat under tropernes mørkeblå himmel talte hun.

"Holger," sagde hun – "hvorfor *ville* du den dag, da jeg græd og bønfaldt dig – og nu tænker du end ikke på det."

Juul lagde sin arm om hendes liv og sagde smilende:

"Ville du måske, at jeg skulle have henvendt mig til politiet og sagt: Der var en død mand i kælderen i vort hus, han er der ikke mere, min ven, dr. Koldby, har mod loven fjernet ham."

Amy trådte et skridt bort.

"For din vens skyld undlader du det, som mine bønner kunne holde dig tilbage fra. – Det, du kaldte samfundets ret."

"Lille tåbe," sagde Juul. "Har du glemt stemmen i dit indre. Spørg den, som jeg spurgte. Den tier, ikke sandt. Og ved du hvorfor – fordi vi mennesker ikke kan kræve svar på alle de spørgsmål, vi stiller. Stemmen i vort indre taler kun om *en eneste* sag, en sag, der er. Da Jens Koldby handlede, som han må forsvare for stemmen i sit indre, tog han denne sag fra os. Det føler du – ikke sandt. Til den døde i Clareville Grove vil for mig kun knytte sig den ene lære, at vi, der sysler med det, de kalder

ret og retfærdighed, må lade alt håb fare om at finde et fælles mål – det findes ikke, der er kun en række enkelte tilfælde, der hver for sig kræver deres ret. For hvert menneske gælder det kun at handle ret, som han selv føler det, og denne række af retmæssige handlinger skaber rettens sum."

Amy forstod ham ikke helt.

Men han tog hende i sine arme og sagde med et smil: "En lære, sagde jeg – ja og så et, uendelig mere værd end selv den ypperste lære, et lille stykke liv – vort."

Og skibet bar dem fremad mod livets lykke.

London, oktbr.–decbr. 1906.

Om "Amy's kat"

Forfatter: Palle Rosenkrantz (1867-1941).
Org.udgave: *Amy's Kat – en Kriminalroman.* Gyldendalske boghandel – Nordisk forlag. København – Kristiania 1907.
Denne udgave baseret på: Palle Rosenkrantz: *Kriminalnoveller.* Andet Bind. Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag, København 1908.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Lilla Cabot Perry (1848-1933): *Woman with a Cat* (1901).

ISBN 978-87-7628-101-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-346-0 (Ølstykke 2014).

www.ebib1800.dk

Table of Contents